

Poština plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 3,30 EUR

leto: XLIII | april 2011 | številka: 4

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesarstvo • Šparovni kotiček

• Praznujejo • Ljudje in dogodki • Kultura, jezik in izobraževanje • Razvedrilo • Spominjamo se jih

Listnica uredništva

Prazniki v aprilu

Ida Robnik

Mesec april, predvsem zadnji teden, nam prinaša kar tri velike praznike, med njimi največji krščanski praznik velika noč, državni praznik 27. april ter iz 30. aprila na 1. maj obeležen največji delavski praznik v zgodovini.

Krščanski praznik **velika noč** (vzuzem, uskrs) je premakljiv praznik; vsako leto ga verniki obhajajo prvo nedeljo po prvi

spomladanski luni, kar je po koledarju lahko med 22. marcem in 25. aprilom. Zato je letos tako pozno, 24. aprila. Od tega datuma so odvisni tudi nekateri drugi krščanski prazniki ter pust. Velika noč je najpomembnejši krščanski praznik. Kristjani na ta dan praznujejo Jezusovo vstajenje od mrtvih, s čimer naj bi Kristus rešil svet. Na veliki petek so Jezusa Kristusa križali, tretji dan po tem, na nedeljo, pa je vstal od mrtvih. Po tradiciji je na veliki petek zapovedan strogi post, na veliko soboto pa blagoslovijo (žegnajo) jedila, ki jih potem zaužijejo za nedeljski zajtrk. Suho meso simbolizira Kristusovo telo, rdeči pirhi so kaplje krvi, hren predstavlja žeblje, potica in ostala peciva pa trnjevo krono. Tradicija praznovanja tega pomladnega praznika, ki ni izvorno krščanski, sega v 4. stoletje, praznik sam pa ima korenine v starih poganskih navadah, ko so praznovali prihod pomladi. Tudi izmenjavanje velikonočnih pirhov izhaja iz starih poganskih navad, ki predstavljajo ljubezen, prijateljstvo, pa tudi celotno stvarstvo kot kozmično jajce. Pri kristjanih pa je jajce tudi znamenje Kristusovega vstajenja iz kamnitega groba, ki podobno kakor pišče pride iz jajca in vstopi v novo življenje.

Dan upora proti okupatorju, ki se je pred leti imenoval dan osvobodilne fronte – OF, praznujemo 27. aprila. Praznik sega v leto 1941, ko so se v Rožni dolini v hiši Josipa Vidmarja zbrali zavedni slovenski vizionarji in domoljubi ter določili smernice za organiziranje oboroženega odpora proti okupatorju. Na tem zboru so določili temeljne točke delovanja in boju proti okupatorju in gesla osvobodilne fronte, med katerimi je bilo na prvem mestu geslo: Pravica slovenskega naroda do samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve in združitve z drugimi narodi in osvoboditev in združitve razkosanega slovenskega naroda, vključno s koroškimi in primorskimi Slovenci.

Prvi maj že dobro stoletje obeležuje mednarodni praznik dela in delavske solidarnosti. Ta dan predstavlja mednarodni simbol solidarnosti vseh delavcev in je spomin na dogodke, ki so se zgodili v začetku maja 1886 v Chicagu. Delavci so takrat zahtevali osemurni delavnik, policija pa je njihove demonstracije krvavo zadušila, saj je bilo v spopadu ubitih več ljudi, pet delavcev pa je bilo obsojenih na smrt. Tako so na prvem kongresu II. internacionale v Parizu leta 1889 sklenili, da se vsako leto v spomin na čikaške delavce 1. maja organizirajo množične demonstracije, stavke in proslave, ki so postale oblika delavskega boja.

Praznovanje prvega maja se je na ozemlju današnje Slovenije začelo z letom 1890, od leta 1948 pa je v Sloveniji uzakonjen kot državni praznik. Danes je od vseh običajev pri nas najbolj ohranjen običaj kurjenja kresov na predvečer praznika. Splošno razširjen običaj je tudi postavljanje mlaja, ki je navadno narejen iz debela smreke, breze in bora, ovitega z bršljanom. Zgodovina praznovanja prvega maja izvira iz poganske Evrope, ko so praznovali začetek poletja in rodnosti. Vendar se je s širjenjem moči krščanske vere začelo takšno praznovanje preganjati v začetku 17. stoletja, ko so praznik preimenovali v dan svetnikov. Čez čas je kapitalistična revolucija zbrisala mitološko vsebino. Rimskokatoliška cerkev je verski navdih prvemu maju skušala dodati leta 1955, ko ga je razglasila za dan svetega Jožefa Delavca in tako poskusila spremeniti pogansko naravo tega praznika.

V obdobju države Slovenije je prvi maj praznik dela, ljudje ga iz leta v leto spet bolj cenijo, ohranjajo njegove simbole in z druženjem na prostem prižigajo kresove ... Gotovo bo tako tudi letos.

Podpis pogodbe članov konzorcija RACE-KOGO, d. o. o.

Marta Krejan

Podpis pogodbe podjetij, združenih v RACE-KOGO, je bil 16. marca v Dravogradu. Ob tem je nekaj predstavnikov posameznih podjetij predstavilo svoje načrte in vizije.

Silvo Pritrznik, GG SG, d. d.: "Združila so se podjetja Koroške vseh treh dolin, Mežiške, Dravske in Mislinjske, kar je za slovenske razmere in slovensko prihodnost velik korak. Združile so se različne panoge in dejavnosti in na podlagi te povezanosti se pričakuje, da bo prišlo do določenih sinergij, za katere morda še niti ne vemo, da so možne. Vsak družbenik ima svoj program in svoje projekte, ki se bodo izpeljali s pomočjo državnih sredstev.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec bo razvijalo lesene konstrukcije in na tržišče vpeljalo nov produkt iz masivnega lesa. Razširili bomo ponudbo na infrastrukturne objekte, javne zgradbe, kar z izgradnjo določenih objektov že izvajamo."

Milan Švajger, Sistemska tehnika, d. o. o.: "Smo eden večjih družbenikov v RACE-KOGO. Sestava družbe je, kar se tiče področja delovanja, precej heterogena, kar je po svoje zelo dobro. Naš cilj je razvoj novih materialov ter nadgradnja produktov iz aluminija in aluminijevih pločevin. Razvili bomo nove materiale za potrebe razvoja in orodij ter določene komponente z višjo dodano vrednostjo. V planiranih štirih letih bomo prišli do novih izdelkov, s katerimi bomo uspešnejši, prodiramo pa že na nove trge. Potencialni trgi so predvsem v Turčiji, Mehiki in Braziliji. Je pa tudi konkurenca velika, zato brez razvoja nikakor ne moremo graditi na teh trgih. Razvoj in konkurenčnost sta torej zagotovilo, da bomo trge obvladovali, kar bomo razvili, pa bodo lahko s pridom koristili znanjci. Pričakovanja so kar velika."

Jurij Gašper, Gašper trženje, d. o. o.: "Smo eden od ustanovitvenih članov konzorcija. Naš cilj in namen je dodati vrednost izdelkom in skozi razvoj pripraviti tržno zanimive proizvode. Naš glavni projekt je razvoj t. i. lahke lesene plošče, kar je komplementarno z delom GG SG, le da gre pri nas za manjše predelne zadeve, pohištveno industrijo, lažje in dimenzijsko stabilnejše stenske postavitve. Izpopolnitve, ki jih bomo izvedli, se tičejo predvsem pridobitve novih patentov na področju obstoječega programa stavbnega pohištva na področju zvočne in toplotne izolacije. Naša želja je, da skozi vse faze razvoja projekt spravimo na lastne noge, in to v čim krajšem času."

Projekt, ki bo trajal od leta 2011 do 2014, stane nekaj čez 6 milijonov evrov, od tega je 58,46 % sofinanciranega, ostalo financirajo podjetja sama. Podjetje mora po štirih letih izvajanja aktivnosti delovati še najmanj pet let ter o vsem poročati. Vstop in izstop družbenikov do leta 2019 je zaprt. Izstavitve bančne garancije družbenike obvezuje k resnosti, hkrati pa pomeni, da država v nobenem premeru, tudi če katero od podjetij ne opravi svojih dolžnosti, ni oškodovana. RRA v konzorciju sodeluje kot neke vrste koordinator in podpornik.

Direktorja RACE-KOGO Toneta Strgarja smo predstavili že v prejšnji številki. Sedež podjetja je v Dravogradu, Meža 10, operativno delo pa bo zaradi funkcionalnosti potekalo na različnih lokacijah. Podjetje bo omogočilo zaposlitev najmanj 24 ljudem, strokovnjakom, ki bodo delali na področju razvoja novih izdelkov in storitev.

Maks Sušek, prejemnik priznanja ob podelitvi Jesenkovih nagrad

Marta Krejan, povzeto po: Podelitev Jesenkovi nagrad in priznanj v letu 2011, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 14. 3. 2011

14. marca je v Zbornični dvorani Univerze v Ljubljani potekala podelitev Jesenkovi nagrad in priznanj Biotehniške fakultete, ki jih fakulteta že skoraj štiri desetletja (39 let) podeljuje za največje dosežke na področju

Od leve proti desni: prof. dr. Mihael J. Toman, dekan BF, Maks Sušek, dipl. inž. gozd., prejemnik priznanja Biotehniške fakultete, in mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano. Foto: arhiv Biotehniške fakultete

pedagoške, raziskovalne in strokovne dejavnosti s področja biotehniških ved. Jesenkove nagrade in priznanja je podelil dekan Biotehniške fakultete prof. dr. Mihael J. Toman. Prof. dr. Fran Jesenko je bil rojen 14. marca 1875. Bil je prvi profesor botanike na ljubljanski univerzi (leta 1921) in eden od ustanoviteljev današnjega Triglavskega narodnega parka. Umrl je leta 1932 na poti čez Komarčo, v gorah, ki jim je posvetil velik del svojega življenja. Biotehniška fakulteta je po njem imenovala priznanja za največje dosežke na področju pedagoške, raziskovalne in strokovne dejavnosti s področja biotehniških ved.

Prejemniki Jesenkovi nagrad za leto 2010: prof. dr. Peter Raspor, nagrada za življenjsko delo na pedagoškem, raziskovalnem in strokovnem področju; dr. Neža Finžgar, nagrada za najboljšo

Pahernikova ustanova, podpis izjave 2005. Na fotografiji so (od leve proti desni): prof. dr. Dušan Mlinšek, akad. prof. dr. Alenka Šelih, tedanji rektor UL prof. dr. Jože Mencinger, gospa Vida Marija Ribnikar (roj. Pahernik) in Maks Sušek, dipl. inž. gozd. Vir: Zgodovinski arhiv in muzej UL, fototeka

diplomantko doktorskega študija v letu 2010; Anže Smole, univ. dipl. biotehnol., medoddelčni študij biotehnologije, nagrada za najboljšega diplomanta dodiplomskega študija v letu 2010. **Posebno priznanje, na kar smo še posebej lahko ponosni Korošci, sta prejela Maks Sušek, dipl. inž. gozd., in akad. prof. dr. Alenka Šelih za zasluge pri ustanovitvi fundacije Pahernikova ustanova, ki omogoča štipendiranje študentov gozdarstva.** Fundacija Pahernikova ustanova – podpora

razvoju sonaravnega gospodarjenja z gozdovi – je bila ustanovljena v spomin na pionirja sonaravnega gospodarjenja z gozdovi inženirja Franja Pahernika na podlagi dolgoletnega strokovnega sodelovanja med upraviteljem njegovih gozdov in Oddelkom za gozdarstvo in obnovljive vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Gospa Vida Marija Ribnikar, rojena Pahernik (hči inž. Pahernika), je leta 2005 postavila temelje fundacije, ki je del sredstev od prodaje lesa iz Pahernikovih gozdov namenila štipendiranju in znanstvenoraziskovalni dejavnosti na področju gozdarstva na Biotehniški fakulteti. Prvi razpis bo objavljen letos. K spoštovanju in izpolnjevanju zavez fundacije Pahernikova ustanova so s podpisom slovesne izjave pristopili takratni rektor Univerze v Ljubljani prof. dr. Jože Mencinger, dekan Biotehniške fakultete prof. dr. Jože Osterc in predstojnik Oddelka

za gozdarstvo prof. dr. Jurij Diaci. Ob smrti gospe Vide Marije Ribnikar (leta 2008) je bilo upravljanje Pahernikovih gozdov, ki zajemajo 553,94 hektarjev, preneseno na fundacijo Pahernikova ustanova. Uprava fundacije predvideva, da bodo s prodajo lesa vsako leto ustvarili med 70 in 80.000 € čistega prihodka. Formalni postopki konstituiranja fundacije so trajali kar dve leti, zato bodo prvi razpis objavili letos. Vsako leto bodo podelili štipendije štirim dodiplomskim in podiplomskim študentom ter podprli 3–4 raziskovalne projekte, kar je pomembna podlaga za izvajanje kakovostnega študija gozdarstva v Sloveniji in širjenje ideje sonaravnega ravnanja z gozdovi. Pomembne zasluge za nastanek fundacije nosi Maks Sušek, dipl. inž. gozd., ki je trideset let kot direktor Gozdne uprave Radlje ob Dravi in po denacionalizaciji kot upravitelj Pahernikovih gozdov ohranjal in razvijal sodelovanje z gozdarskimi raziskovalnimi organizacijami, zaradi stoletnega zglednega sonaravnega gospodarjenja z gozdom pa je posestvo vsako leto obiskalo več strokovnih in znanstvenih ekskurzij iz Slovenije in tujine. Še posebej tesno je bilo sodelovanje z Oddelkom za gozdarstvo Biotehniške fakultete. Poleg sodelovanja na raziskovalnem in strokovnem področju je Sušek omogočil terenski pouk več kot petdesetim generacijam študentov. Prav tako je potrebno izpostaviti vlogo akad. prof. dr. Alenke Šelih, ki je skupaj z možem pripravila pravne podlage in vodila postopek ustanovitve fundacije. Oba sta člana uprave fundacije Pahernikova ustanova. Maks Sušek, dipl. inž. gozd., in akad. prof. dr. Alenka Šelih za to izjemno dragoceno delo prejmeta priznanje Biotehniške fakultete.

Informativni gozdarski storži v marcu 2011

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.

Zavod za gozdove Slovenije, OE Slovenj Gradec

Letošnji prvi spomladanski mesec je bil zelo pester. Prvi štiri dnevi so bili še zimsko obarvani. 2. marca je na Koroškem rahlo snežilo ves dan, 3. marca pa so naletavale posamezne snežinke ponoči in v dopoldanskem času. Sneg je na sveže pobelil vrhove nad nadmorsko višino 2000 metrov proti jutru 14. marca. Od 5. do 12. marca je bilo nebo nad koroško regijo jasno do delno jasno. Od 13. do 17. marca 2011 je prevladovalo vlažno vreme z dežjem. Ves dan je deževalo 16. marca. Kratkotrajne nevihte so bile v poznopopoldanskem in večernem času 26. in 28. marca. Drugače pa je v drugi polovici marca zopet prevladovalo lepo vreme (razen 27., 28., 29., ko je bilo oblačno do delno oblačno). Do 9. marca so bile povprečne najnižje dnevne temperature pod 0 °C, v drugi polovici poročevalskega meseca pa celo okoli 10 °C (po 26. marcu). V dolini so bile najnižje dnevne temperature od -9 do 7 °C, najvišje pa med -1 in 18 °C (24., 25., 26., 31. marca). V Šmartnem pri Slovenj Gradcu so bile izmerjene marčevske temperature tal v globini 10 centimetrov v prvi polovici meseca pod 0 °C, v drugi polovici pa do 3,2 °C. V prvi polovici marca so bila na Koroškem zaradi nizkih temperatur in malo snega zmrznjena tudi tla v gozdu. **Zaradi višjih dnevnih temperatur se je vegetacija na Koroškem prebudila skoraj 14 dni prej kot običajno, enako pa tudi žuželke. Čmrle in druge žuželke sem v Mežiški dolini opazil leteti na**

Vodja KE Dravograd Vlado Petrič si ogleduje odpadanje posameznih delcev zunanjega dela lubja na debeli smreki v Bukovju – vzrok so podlubniki, ki živijo v odmrlem lubju.

Eno uro prej smo se morali predramiti in vstati prej 27. marca zaradi pomika kazalcev na uri na poletni čas. Pod nami se niso stresla tla tako kot na severovzhodnem delu Japonske. Potres, za njim pa velikanski valovi cunami, so povzročili veliko razdejanje. Vseh umrlih in pogrešanih ljudi je več kot 24.000. Zaradi eksplozij v reaktorjih nuklearnih elektrarn, radioaktivnih oblakov in kontaminirane vode smo v skrbeh tudi izven japonskega ozemlja.

V marcu smo bili gozdarji ZGS zelo aktivni pri pripravah preventivno varstvenih ukrepov. **Pravočasno smo nabavili feromone za privabljanje podlubnikov v škatlaste pasti, ki jih postavljajo revirni gozdarji na zasmrečenih gozdnih površinah. Pasti so namenjene za kontrolo naleta in ulovu podlubnikov. Najbolj je racionalna pravočasna postavitev pasti v spomladanskem času. Nalet in razvoj podlubnikov spremljamo tudi na posekanih kontrolno lovnihih drevesih.**

V marcu so se pričele tudi priprave na spomladansko sadnjo. Potrebno je bilo pripraviti naročilo sadik glede na letni plan in razpoložljiva finančna sredstva za redno sadnjo in sanacijo po ujmah poškodovanih gozdov (vetrolomi, večja žarišča lubadark, drugo). **Območna enota ZGS OE Slovenj Gradec naroča sadike v drevesnici Omorika na Muti. V drevesnici je bil izkop sadik možen zaradi zmrznjene zemlje v drugi polovici marca, pa tudi v višjih legah zaradi zmrzali sadnja v marcu ni bila mogoča. Nabava sadik in njihova saditev potekata po letnem programu gojenja in varstva gozdov. Pripravili smo tudi naročila zaščitnih sredstev za posamezno (fino in grobomrežasti tulci) in skupinsko zaščito sadik (žična ograja). Posajene sadike lahko zaščitimo posamezno tudi s tremi ali dvema lesenima količkoma. Najbolj so obstojni macesnovi, hrastovi in akacijevi količki. Tudi ta dela morajo biti načrtovana. Načrtovane sadike in zaščitna sredstva ter delo za redno sadnjo in sanacijo po ujmah v zasebnih gozdovih so plačani iz proračunskih sredstev. Iz teh**

Gojitelji in tehnologi ZGS na gozdnem posestvu Krumperk so si ogledali sanacijo po lubadarjih uničenih gozdov.

V marcu so pričeli z vzdrževanjem gozdnih cest in obnovo objektov na njih.

sredstev so financirane tudi sadike in sadnja v državnih gozdovih.

1. marca 2011 je bil zaključen javni razpis za sredstva na podlagi PRP 2007–2013 za gozdne ceste in vlake. V veliko pomoč so bili lastnikom gozdov, ki so se prijavili na razpis, revirni gozdarji, še posebno pa vodja odseka za gozdno tehniko v OE Slovenj Gradec Hinko Andrej.

Pri Spodnjem Lečniku na Tolstem Vrhu nad Ravnami na Koroškem raste pravi kostanj, ki kljub letom in poškodovanosti kljubuje močnim sunkom vetra. Se mu pa sušijo posamezne veje, ki se lomijo in predstavljajo nevarnost za obiskovalce in stanovanjsko hišo. Lastnica kostanja se je obrnila po nasvet za sanacijo na revirnega gozdarja Luka Zajca. **To drevo je Lečnikovo hišno drevo, je zaščiteno in ima status naravne vrednote. Leta 2007 so ga gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije OE Slovenj Gradec izbrali za najbolj zanimivo drevo v KE Prevalje.** Ker je drevo zaščiteno, smo gozdarji pomagali lastnici pri pridobivanju strokovnega mnenja o sanaciji tega zanimivega kostanja. Kostanj si je ogledal in podal strokovno mnenje sanacije gozdar in strokovnjak Zavoda za varstvo narave OE Maribor Samo Jenčič. O načrtovani sanaciji bomo poročali v Viharniku.

Vodje oddelkov in odsekov za gojenje in varstvo gozdov in za gozdno tehniko ZGS smo imeli 15. marca 2011 ločeno strokovna

sestanka v Domžalah, kjer smo obdelali strokovne tekoče operativne zadeve. Skupni terenski del smo imeli tehnologi in gojitelji v gozdovih v Krumperku. Gozdarji KE Domžale in oddelka za gojenje in varstvo gozdov so nam predstavili sanacijo veliko površinsko po podlubnikih uničenih gozdov. Posek so izvajali predvsem s pomočjo strojne sečnje. **Zaradi katastrofalne suše v letu 2003 se je znižal nivo talnice v nižinskih gozdovih na področju Krumperka in okolice. Smreke v umetno osnovanih sestojih so fiziološko opešale, dani so bili odlični pogoji za prekomerno namnožitev podlubnikov. Sušenje se je nadaljevalo tudi v letih 2004 in 2005. V letu 2005 so gozdarji v Gozdnogospodarski enoti Domžale označili 25.000 m³ lubadark (po lubadarjih napadena drevesa). Sanacija s saditvijo poteka še danes.**

Zavod za gozdove Slovenije in Ministrstvo za kmetijstvo in prehrano Republike Slovenije ob mednarodnem letu gozdov izvajata številne prireditve, največ teh bo v tednu gozdov. **V OE Slovenj Gradec smo v marcu pričeli s pripravami regijskega kviza o spoznavanju gozda za učence sedmih razredov. Letošnji kviz bomo gozdarji izvedli 25. maja 2011 na Košenjaku.** Pri organizaciji bodo sodelovali tudi učenci in učenke Osnovne šole neznanih talcev iz Dravograda.

Na Črničcu so se 25. marca 2011 novinarji različnih medijev srečali z ministrom mag. Dejanom Židanom. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS je ob veliki pomoči gozdarjev Zavoda za gozdove Slovenije organiziralo novinarsko konferenco. Minister je spregovoril o mednarodnem letu gozdov in ostalih aktualnih zadevah v gozdarstvu. V drugem delu novinarske konference sta direktor ZGS Jošt Jakša in vodja OE Nazarje Toni Breznik predstavila uspešno sanacijo vetrolomov na Črničcu.

Za vse Polanškove in ostalo sorodstvo Lipoldovih iz Koprivne, pa tudi za gozdarje iz Mežiške doline je bil 25. marec 2011 žalosten dan, saj smo se poslovili od Simona Polanška. 22. marca mu je prenehalo biti srce. Simon ali Šimi, kot smo ga klicali, je bil skoraj 57 let povezan z gozdom. Zrasel je sredi gozdov med Olševo

in Peco, se izobraževal in delal večji del službovanja kot gozdni delavec nekdanjega TOK Ravne v gozdovih Mežiške doline. Ko so zaradi reorganizacije gozdarske službe ukinili temeljne obrate za kooperacijo, je prenehal službovati v gozdovih, a gozda ni zapustil. Skozi njega se je podajal kot pohodnik in planinec na koroške in druge vrhove. Gozdarstvo in dogajanja v gozdnem prostoru je spremljal tudi s pomočjo Viharnika. Prebral je vse prispevke, z velikim veseljem se je poglobil v informativne storže. Zanimiva so bila srečanja s prijateljem Šimijem – vedno sva obujala spomine na pretekle gozdarske čase in razglabljala o današnjih gozdarskih dogodkih.

Marec je bil tudi izobraževalno obarvan. 30. marca 2011 se je pričelo v Celju tridnevno izobraževanje strokovnih delavcev ZGS o gozdni pedagogiki. Izobraževanja se je iz slovenjgraške območne enote udeležila Jerneja Čoderl, ki se že kar nekaj let pogloblja v gozdno pedagogiko. 30. marca 2011 je Turistično društvo Slovenj Gradec povabilo na Koroško Jožeta Praha, gozdarja in predsednika Komisije za evropske pešpoti Slovenije. Jožeta ne zanimajo samo evropske pešpoti, temveč tudi druge tematske poti. V prostoru Turističnega društva je predaval o tematskih poteh in njihovem označevanju. Spregovoril je tudi o izboru "naj poti" v letu 2011. V vseh 14 območnih enotah bodo izbrali po eno območno naj pot, v Ljubljani pa bo centralna komisija izbrala naj pot Slovenije.

Lobodika pri Grmiču na Kozjaku (4. marec 2011).

Značilnosti gozdov v EU

Primož Areh, dipl. inž. gozd.,
 Zavod za gozdove Slovenije,
 OE Slovenj Gradec

Za gozdove v EU je značilna raznolikost podnebnih, geografskih in ekoloških razmer. Ti obsegajo zmerne, borealne, sredozemske, alpske in nižinske gozdove. Socialno-ekonomski pogoji se prav tako zelo razlikujejo med državami in regijami. Gozdovi in druga gozdna zemljišča pokrivajo več kot 40 % površine EU oziroma približno 160 milijonov hektarjev. Ta pozitiven trend razvoja je ugoden za EU. Razmerje med področji javnih in zasebnih gozdov se je v zadnjem desetletju spremenilo, približno 40 % gozdov je v javni in 60 % v zasebni lasti. Po zadnjih podatkih EU (zadnji širitvi) se je število zasebnih gozdnih posestev povečala za 25 % in se ocenjuje, da je število lastnikov gozdov povečalo na skoraj tri milijone.

V EU je zaposlenih v gozdarstvu in z njim povezanih industrijah okoli 3 milijone ljudi v 350.000 podjetjih, s prometom v višini približno 380 milijard evrov, ki proizvajajo dodano vrednost v višini približno 116.000.000.000 evrov (vir: Eurostat, Statistika na kratko 74/2010). Družbeni in gospodarski pomen gozdarstva na podeželju je težko oceniti in se običajno podcenjuje, saj pogosto vključuje gozdarstvo malih podjetij ali celo posameznikov, katerih dejavnosti se običajno združuje z dejavnostmi drugih gospodarskih sektorjev. Poleg lesa gozdovi proizvajajo številne druge izdelke, kot so pluta, smola, zdravilne rastline, gobe in jagode. Gospodarska vrednost blaga, ki ni iz lesa, se povečuje. Gozdovi zagotavljajo preživetje milijonom delavcev, podjetnikov in lastnikov gozdov in pomembno prispevajo h gospodarski rasti in zlasti na podeželju ustvarjajo delovna mesta in blaginjo. So pomemben vir surovin za gozdna gospodarstva, saj zagotavljajo les, celulozo, pluto in lesna vlakna ter oskrbujejo množico sektorjev: gradbeništvo, tesarstvo, pohištveno industrijo, industrijo furnirja in laminatov, papirno industrijo ... V nekaterih državah članicah EU je lesna industrija velik delodajalec v proizvodnem sektorju. Gozdovi zagotavljajo tudi energijo, neposredno in posredno, in dajejo veliko število nelesnih gozdnih proizvodov in storitev, vključno s pašo na domače in divje živali. Gozdovi so eden od ključnih elementov naših ekosistemov. Izpolnjujejo pomembne okoljske naloge, so življenjski

prostor za številne rastlinske in živalske vrste, pomembno prispevajo k zaščiti vode in zemlje. Prav tako varujejo zemljišča, infrastrukturo in naselja pred erozijo in pomagajo pri preprečevanju plazov predvsem v goratih območjih ter so naravni filter za naše vodne zaloge.

Gospodarjenje z gozdovi je tradicionalno "multifunkcionalno".

Gozdovi v EU pokrivajo zelo različna okolja, od subarktičnih do sredozemskih in od alpskih do nižinskih, vključno s poplavnimi območji in deltami rek. Gozdovi so nahajališča največjega števila vrst na celini in opravljajo pomembne okoljske funkcije. Približno 12 % gozdnih površin je zaščitene, kar pomeni dajanje prednosti ekološkimi in varovalnim funkcijam. V zmernih in borealnih gozdnih so glavni dejavniki za škode paša, onesnaženost zraka, nevihte in gozdni požari.

Gozdarske politike

V EU se gozdarske politike izvajajo znotraj članic v določenih okvirih, ki jih določajo pravice lastnikov gozdov ter večletne izkušnje na področju zakonodaje in dolgoročnega gozdnogospodarskega načrtovanja. Komerčne aktivnosti, ki zajemajo gozdarstvo, pa spadajo pod sektor ekonomije. Čeprav gozdarstvo ni v direktni domeni Evropske unije, obstajajo vedno bolj kompleksni zakoni, ki se prepletajo z več sektorji in vplivajo na odločitve držav članic. Gozdarska strategija EU je bila sprejeta leta 1998 in postavlja v ospredje trajnostno sonaravno gospodarjenje z gozdom in večnamensko vlogo gozdov. Gozdarski akcijski načrt za EU pa je bil sprejet 15. junija 2006 in je

veljaven za obdobje od leta 2007 do leta 2013. Gozdarstvo lahko prispeva k doseganju lizbonskih ciljev glede gospodarske rasti in konkurenčnosti in vpliva na cilje iz Göteborga v zvezi z ohranjanjem naravnih virov.

Gozdarske strategije EU

Splošni cilj akcijskega načrta EU za gozdove je podpirati in krepiti trajnostno gospodarjenje z gozdovi ter njihovo večnamensko vlogo. Petletni akcijski načrt (2007–2013) sestavlja vrsta ključnih ukrepov, ki jih Komisija EU predlaga za izvajanje skupaj z državami članicami. Zaskrbljenost zaradi neskladnosti med gozdarskimi politikami držav članic ter z gozdovi povezanimi dejavnostmi na ravni EU, kakor tudi vse večji pomen gozdov v mednarodni javnosti, je bila glavna gonilna sila za sprejetje strategije EU za gozdarstvo. Izvajanje gozdarske strategije EU, kot je navedeno v Resoluciji Sveta, je dinamičen proces. Strategija spodbuja sodelovanja in pregleden pristop, ki vključuje vse zainteresirane strani, pri čemer se priznava najrazličnejša lastništva v Skupnosti in pomembne vloge lastnikov gozdov. EU politika uporablja več instrumentov iz drugih politik skupnosti, kot so razvoj podeželja, varovanje okolja, razvojno sodelovanje, harmonizacija zakonodaj, raziskave, statistika itd.

Delovne skupine Sveta EU za gozdove :

- stalni odbor za gozdarstvo SFC;
- svetovalne skupine za gozdarstvo in pluto AGFC;
- svetovni odbor za industrije, ki temeljijo na gozdovih.

Pomembnejše politike znotraj posameznih direktoratsv za področje gozdarstva

Strategije se prepletajo v ciljih različnih generalnih direktoratsv EU.

Direktorats za kmetijstvo in razvoj podeželja: novost za obdobje 2007–2013 je večji poudarek na skladni strategiji za razvoj podeželja po vsej EU kot celoti. Bistvena pravila, ki urejajo politiko razvoja podeželja za to obdobje, kakor tudi politične ukrepe, ki so na voljo državam članicam in regijam, so določena v Uredbi Sveta (ES) št. 1698/2005. V skladu s to uredbo je politika razvoja podeželja za 2007–2013 osredotočena na tri teme (tematske osi):

- konkurenčnost gozdarskega in kmetijskega sektorja;
 - izboljšanje okolja in podeželja;
 - kakovost življenja na podeželju in spodbujanje gospodarstva.
- Direktorats za podnebne ukrepe:
- sprejetje Kjotskega protokola;
 - montrealški protokol o zmanjšanju ozonske luknje;
 - ranljive regije in posledice za zdravje ljudi, gospodarstvo in prostoživeče živali;
 - vpliv krčenja gozdov na podnebne spremembe.

Direktorats za energijo:

- trajnostne proizvodnje energije, transporta in porabe (pomembnost obnovljivih virov).

Direktorats za podjetništvo in industrijo:

- pomembnost gozdarskega in lesarskega "podjetništva" (domača varna surovina).

Organiziranje gozdarstva v EU prek FAO Evropska komisija za gozdarstvo (EFC)

Evropska komisija za gozdarstvo (EFC) je bila ustanovljena že leta 1947. Je ena od šestih regionalnih komisij za gozdarstvo, ustanovljena prek FAO. Ustanovljena je bila, da se zagotovi forum politike in tehničnih rešitev za države in da bi se preko nje reševala vprašanja na regionalni ravni. Sestaja se vsaki dve leti. Regionalne gozdarske komisije so aktivne tudi v času med dvema formalnima zasedanjema. Večina komisij ima tehnične delovne skupine s podregionalnim delovanjem. Tu se izvajajo projekti, ki imajo koristi od sodelovanja med državami v regiji. EFC je sestavljena iz številnih pridruženih pomožnih teles, vključno z izvršnim odborom, delovnimi skupinami za upravljanje gorskih porečij, odborom za gozdarsko tehnologijo, odborom za upravljanje in usposabljanje in odborom za gozdarsko ekonomijo in statistike.

Pomembnejši mejniki:

- resolucija sveta EU z dne 15. 12. 1998 (199/C 56/01);
- SAPARD program je omogočil pomoč 10 državam kandidatkam iz Srednje in Vzhodne Evrope za izboljšanje strukture v kmetijstvu in okolju;
- program SACs (Special Areas of Conservation) – Natura 2000 (s privzemom habitatne direktive iz leta 1992 in sporazumom o ohranjanju biodiverzitete, ki je bil sprejet v Goeteborgu leta 2001);
- FLEGT Uredba Sveta 2004/0173 (ACC) o vzpostavitvi prostovoljne sheme izdajanja dovoljenj za uveljavitev zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov (FLEGT) za uvoz lesa v Evropsko skupnost;

- oktobra 2010 je v Rimu potekalo 20. zasedanje Odbora za gozdarstvo FAO (Cofa 2010);
- konec 2012: končna ocena gozdarskega akcijskega načrta.

Povezava EU gozdarske politike z nacionalnimi politikami

Gozdarske politike so v pristojnosti držav članic (vsaka članica zase). EU prispeva k izvajanju TGS s skupnimi politikami, ki temeljijo na načelih subsidiarnosti in koncepta deljene odgovornosti. Poudarja tudi izvajanje mednarodnih obveznosti, načel in priporočil z nacionalnimi ali subnacionalni programi za gozdove ali enakovrednimi instrumenti ter aktivno sodelovanje pri vseh z gozdovi povezanih mednarodnih procesih. Poudarja tudi potrebo po izboljšanju usklajevanja, komunikacije in sodelovanja na vseh političnih področjih, pomembnih za gozdarski sektor. V pogodbah ni ustrezne pravne podlage za področje gozdarstva. TGS tudi ne vsebuje finančnega načrta.

Zaključki:

1. gozdovi v EU kot naravni vir so pomembna komponenta;
2. gozdovi so zelo krhki ekosistemi, v katerih moramo spoštovati načelo trajnosti;
3. gozdarske politike EU temeljijo na medsebojnem sodelovanju in dopolnjevanju, vendar brez skupne pravne in finančne podlage;
4. na območju EU se prepletata politiki, ki ju vodita Stalni odbor za gozdarstvo SFC in Evropska komisija za gozdarstvo EFC pri FAO;
5. politika gozdarstva EU sega na področja različnih direktoratsv, odborov, skupnosti itd.
6. veliko je srečanj, sklepov in mejnikov, učinek pa je majhen;
7. na nacionalnih ravneh je vsaka članica organizirana po svojih načelih, upoštevane so le usmeritve in blažje koordinacije, sankcij ni.

7. občni zbor Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline

Besedilo in foto: **Jože Urbančl**

10. marec, dan mučenikov, je že po ustaljeni navadi dan, ko se zberemo člani Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline na občnem zboru. Tudi

Zbralo se nas je preko štirideset

letos se nas je preko štirideset zbralo v restavraciji letališča Slovenj Gradec.

Pregledali smo delo v preteklem letu in si zastavili cilje za naprej. Medse smo povabili tudi Marjana Vadnuja iz SGLŠ Postojna, ki nam je predstavil možnosti za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije s področja

gozdarstva. V Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna je mogoče pridobiti certifikat iz naslednjih poklicev s področja gozdarstva: gozdarski gojitelj/gozdarska gojiteljica, gozdarski sekač/gozdarska sekačica, gozdarski traktorist/gozdarska traktoristka. Pogoji za prijavo so: končana osnovna šola, starost nad 18 let, za poklic gozdarskega traktorista veljaven izpit za F kategorijo. Predstavil nam je pogoje za prijavo za preverjanje znanja iz posameznega poklica, ki poteka na SGLŠ v Postojni. Za kandidate, ki imajo opravljeno najmanj desetdnevno kontinuirano usposabljanje, je možno izvesti postopek

potrjevanja nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK). S pridobljenimi NPK certifikati lahko kandidati odprejo dopolnilno dejavnost na kmetiji, se zaposlijo v proizvodnih podjetjih s področja gozdarstva ali opravljajo dela v gozdu kot samostojni podjetniki. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo predvidoma v maju pripravlja tudi razpis za izobraževanje s tega področja. Vsem, ki bodo uspeli na razpisu, bo omogočeno brezplačno izobraževanje z nastanitvijo v

Postojni, samo preverjanje znanja pa je potrebno plačati po veljavnem ceniku. O delu društva v preteklem letu je podal poročilo predsednik Janko Ošlovnik. V začetku lanskega leta smo izvedli četrto licitacijo vrednejšega lesa. V jeseni je bila izpeljana strokovna ekskurzija v Belo krajino. V marcu smo se srečali na rednem občnem zboru, na katerem smo poslušali predavanje Zdravka Miklašiča o škodi po divjadi. Devet naših članov se je že lani udeležilo preverjanja znanja v SGLŠ v Postojni. Že zgodaj jeseni so se pričele tudi priprave na peto dražbo, ki jo zaključujemo v letošnjem letu.

Sledilo je poročilo blagajnika in nadzornega odbora.

Med načrti za letošnje leto je izvedba tečaja o negi v gozdu. Za strokovno ekskurzijo smo si letos izbrali sejem AUSTROFOMA na Dunaju. Največ dela pa nas čaka z organizacijo šeste licitacije. Naši člani so postavili nekaj vprašanj v zvezi z dražbo, o cenah lesa in izobraževanju. Pojasnila je podal strokovni tajnik društva Jože Jeromel. Povedal je, da je bila želja organizatorjev zbrati preko tisoč kubičnih metrov hlodovine. Letos nam je to v kar največji meri uspelo, saj smo imeli preko 1400 m³ lesa. Velika količina najkvalitetnejših sortimentov je zanimiva predvsem za kupce, saj imajo redkokdaj priložnost videti toliko lesa na enem mestu. Naša licitacija postaja ena največjih v širši okolici in zato privablja vedno nove kupce. Posredno pa vpliva tudi na ceno ostale hlodovine. Občni zbor smo zaključili ob prigrizku in prijetnih izmenjavah izkušenj o nevarnem delu v naših gozdovih.

Spomini iz plešivških gozdov

Franc Areh

Ko je pred petnajstimi leti nastala ta slika na Vernarici, sta Ivan Ruprecht in Mirko Areh obujala spomine na davne dni, ko so bili furmani in holcarji po cele dni v gozdovih, tudi v zimskih dneh. Takrat še ni bilo moderne tehnike za podiranje dreves in traktorjev za spravilo lesa. Podiralo se je ročno in spravilo lesa je potekalo s pomočjo konjev. Za obed so si takrat po večini pripravljali polento ali kaj podobnega. Takrat je imel Ivan svojo skupino holcarjev: Mirka Areha, Franca Špegla in Ivana Klemna. Njihov delovnik se je pričel v ponedeljek in se končal v soboto. Prenočišče med tednom so imeli v Plešivcu. Tako se je delalo v letih med 1959 in 1969, potem pa je konje v gozdovih zamenjal traktor.

Mirko in Ivan sta bila zelo dobra prijatelja, zato sta se večkrat srečala in obujala spomine na tiste čase.

Ivan Ruprecht, Mirko Areh in Tinika Areh

Nekoč in danes

Na žagi Mušenik
leta 1929
(foto: arhiv Petra Čarfa)

Na žagi Mušenik leta 1928
(foto: arhiv Petra Čarfa)

... in danes
(foto: Drago Pogorevc)

Učne delavnice s področja sadjarstva

Besedilo in foto: **Mirko Tovšak**

Na Koroškem nimamo naravnih pogojev za sajenje vinske trte, zato pa smo že od nekdaj pridelovali dober sadjavec, oziroma mošt, kot ga še danes radi imenujemo. Obilica sadnega drevja, še posebej starih sort jablan, je omogočala pridelavo dobrega sadjevca, v zadnjem času pa na kmetijah pridelujejo tudi veliko sadnih sokov.

Sadjarska društva so uspela pritegnili kar lepo število sadjarjev, prav tako pa so se s pridelavo dobrih naravnih sokov in sadjevca pričeli strokovno ukvarjati tudi agronomi pri kmetijskih svetovalnih službah. Številna predavanja, posvetovanja, ocenjevanja doma pridelanih sadnih pijač in učne delavnice se v pomladanskem času kar vrstijo. Tako je v okviru projekta "Z znanjem k razvoju dopolnilnih dejavnosti" Kmetijsko gozdarski zavod Celje za območje Lokalne akcijske skupine Mislinjske in Dravske doline organiziral številne delavnice na temo "Oživitvev in oskrba travniških sadovnjakov in izdelava sadnih sokov". Delavnice so bile deloma že v jesenskem času, največ pa jih je bilo letos spomladi za celotno območje Mislinjske in Dravske doline. Projekt vodi Bernarda Javornik, univ. dipl. inž. kmet., iz

Celotna skupina učne delavnice pri Miklavžu

Kmetijsko svetovalne službe Dravograd, na področju Mislinjske doline pa se strokovno ukvarja s sadjarstvom Maruša Vaukan, sicer zaposlena pri Kmetijsko svetovalni službi Slovenj Gradec. Udeležili smo se dveh delavnic. Najprej predavanja in ocenjevanja sadnih pijač v organizaciji Sadjarskega društva Lesnika Slovenj Gradec na kmetiji Pajenk (p. d. Rdečnik) na Razborju, nato pa še učne delavnice na temo "Obrezovanje in cepljenje sadnega drevja" na kmetiji Miklavž v Veliki Mislinji. Veliko koristnih napotkov nam je dala Tadeja Vocovnik - Plevnik na Rdečnikovi kmetiji; moram pa priznati, da smo pri ocenjevanju sadnih pijač okusili kar precej kvalitetnega sadjevca, domačega kisa in sadnih sokov. Viden napredek torej

tudi na področju pridelave doma pridelanih sadnih pijač.

Še bolj zanimiva je bila delavnica pri Miklavžu v Veliki Mislinji. Diplomirani ing. kmetijstva Franc Kotar je znal na zanimiv način praktično prikazati, kako naj bi obrezovali sadje v svojih sadovnjakih, pokazal pa je tudi načine cepljenja. Vmes je natrosil toliko zanimivih in koristnih nasvetov tudi za druga področja gospodarjenja na hribovskih kmetijah, da smo komajda uspeli slediti vsem njegovim napotkom. Zbralo se nas je lepo število interesentov in večina udeležencev delavnice je izrazila željo, da bi bilo s takšnimi oblikami izobraževanja, ki združujejo teoretična znanja s praktičnimi prikazi, nadaljevati tudi v prihodnje.

Opuncije

Martina Cigler

Pred leti sem imela kar neko manijo, da sem tu in tam kupila kašen nenavaden tropski sadež, ki se je pri nas bolj redko dobil. S svojim osvežilnim okusom so me med drugim navdušile tudi t. i. kaktus fige ali opuncije oz. indijske fige, kot jim ponekod rečejo. Točen izvor opuncij ni znan, vendar jih gojijo v vseh toplih krajih. Ti plodovi so v resnici plodovi kaktusa, ki ga pri nas gojijo kot okrasno rastlino. Opuncije so dolge okoli 7 centimetrov in imajo zelenkasto oranžno lupino in rožnato oranžno meso, ki je slastnega sladkega okusa, pojemo pa lahko tudi peške. Zrele opuncije so oranžno rumene, izberemo pa čvrste sadeže.

Meso opuncij lahko pokapljamo z limeto ali pa mu dodamo malo smetane. Okus opuncij se prilega skoraj k vsemu ostalemu sadju, zato jih lahko uporabljamo za osvežilne sadne solate. Lahko jih skuhamo v džemu ali pa skupaj s pomarančami iz njih skuhamo okusno marmelado.

Surovo pretlačeno meso lahko zmešamo z ingverjem in naredimo pikantno omako, ki jo ponudimo k šunkki, ali pa rezine opuncije namesto melone ponudimo k pršutu. Iz njih lahko naredimo tudi sladolede. Kandirane opuncije so lep in okusen okras tortam in pecivu. Ker jih pri nas na Koroškem ne zasledim več, jih, če boste imeli kdaj pot kam bolj daleč, kupite in poskusite, zagotovo vas bodo navdušile.

Vir: http://forum.b92.net/topic/22887-cudne-vocke/page__st__50

Biodinamika – pot v prihodnost

Antonija Ločičnik, Društvo Ajda Koroška

Biološko-dinamična metoda je prva sonaravna metoda, ki že preko 80 let dokazuje, da lahko uspešno kmetujemo brez kemije. Je najtemeljiteje teoretično raziskana metoda, preizkušena v praksi v vseh klimatskih območjih Zemlje. Uporablja se na vseh področjih kmetovanja: v poljedelstvu, vrtnarstvu, sadjarstvu, vinogradništvu, živinoreji, semenarstvu, čebelarstvu, gozdarstvu. Povezuje izročila o delu z naravo, sposobnost opazovanja in upoštevanja naravnih procesov.

Utemeljitelj biološko dinamične metode kmetovanja je dr. Rudolf Steiner. Predstavil jo je leta 1924 na tako imenovanem poljedelskem tečaju. Iz svojega obsežnega znanja in sposobnosti je dr. Steiner dal človeštvu antropozofijo. To je modrost o človeku, ki razkriva celostni pogled v materialne in duhovne plati življenja na področjih, kot so kmetovanje, pedagogika (je utemeljitelj valdorfske šole), medicina, kultura in druga. Z biološko-dinamično metodo se lahko vsak pridelovalec, od kmeta do vrtičkarja, oskrbuje sam. Za pridelavo ne potrebuje niti umetnih gnojil niti strupov niti konvencionalnih semen. Biodinamiki uporabljamo sestavine iz mineralnega, rastlinskega in živalskega sveta. V času zorenja delujejo nanje določene kakovosti energij kozmosa in zemlje. Zemljo gnojimo z živalskim in/ali rastlinskim kompostom, ki ga obogatimo s pripravki, narejenimi po določenem postopku iz zdravilnih rastlin. Tudi za škropljenje rastlin uporabljamo pripravke, narejene iz naravnih sestavin. Vse preparate izdelujemo v društvu na skupnih delovnih akcijah.

Na osnovi poskusov so rastline razvrščene v štiri skupine, ki so odvisne od zodiaka. Zodiak sestavlja dvanajst območij ozvezdij, pred katerimi se gibljejo planeti in Luna. Skupine rastlin:

- korenovke – dnevi za korenino
- listnate rastline – dnevi za list
- cvetnice – dnevi za cvet
- plodovke – dnevi za plod

V Sloveniji uporabljamo setveni priročnik Marie in Matthiasa K. Thuna s preglednicami za vse dni v letu. V priročniku so še mnogi praktični nasveti. Setveni koledarji (brez nasvetov in pojasnil) so objavljeni tudi že v mnogih revijah. Na Koroškem smo biodinamiki ustanovili društvo Ajda Koroška s sedežem v

Dravogradu, Trg 4. julija 67. Trenutno je včlanjenih čez 140 članov (in skoraj toliko družinskih članov), dobrodošli pa so vsi, ki želijo postati naši člani. V Sloveniji je 13 društev, ki smo povezana v Zvezo društev za biološko dinamično gospodarjenje AJDA-DEMETER SLOVENIJA. Dejavnosti zveze in društev so objavljene na spletni strani zveze www.zveza-ajda.si. V društvu organiziramo izobraževanja, srečanja članov, strokovne ekskurzije, pišemo strokovno literaturo, izdelujemo preparate za kmetovanje in izvajamo še druge dejavnosti.

Prišla je pomlad

Besedilo in foto: Janez Bauer

Kar čez noč se je narava rešila ledenih spon. Po močnem južnem vetru, ki je preko noči upogibal vrhove smrek, je zjutraj zadišalo po pomladi. Narava se je prebudila iz zimskega dremeža in vse je ozelenelo. Tudi pri naših čebelicah se dogajajo velike spremembe.

Naša čebela, kranjska sivka, je po naravi zelo varčno bitje. Pozimi ne porabi skoraj nič, saj dremlje v panju, združena v zimsko gručo, ko pa nastopi pomlad, se njen razvoj silovito poveča. Zimo preživi kakih 10.000 čebel, sedaj s pričetkom pomladi pa se njihovo število silovito poveča, tako da bo dobra čebelja družina konec maja štela tudi več kot 60.000 čebel. Za tako hiter razvoj pa porabijo tudi veliko hrane in cvetnega prahu. Vso hrano morajo dobiti iz zimske zaloge, saj v naravi sedaj še ni takih medenih virov. Za obilico cvetnega prahu pa poskrbi naša cvetoča pomlad. Zvončki, mačice in trebotnice imajo ob lepem toplen vremenu vsak svojo čebelo. Obenem z nabiranjem cvetnega prahu pa čebele opravljajo tudi svoje največje poslanstvo. To je opravevanje cvetja. Kar 95 % svojega koristnega dela čebele opravljajo z opravevanjem in le 5 % za nabiranje medu. Tako so čebele tiste, ki večino svojega dela opravljajo za ljudi, zato da imajo sadjarji in kmetovalci dober pridelok, donos medu pa jim je le za preživetje, pa še od tega čebelar pobere nekaj zase. Čebela je žuželka, ki pomembno vpliva na ohranitev in razvoj pokrajine. Kmetovalci in sadjarji ravno v prvih pomladanskih dneh obilno škropijo dreve. Vsa ta škropiva so sicer namenjena za uničevanje škodljivcev, a so strupena tudi za čebele.

Zato, kmetovalci, ne škropite v cvet!
Danes so škropljenja res neizogibna,

vendar ne naredimo obenem tudi pomora čebel. Pod sadnim drevjem pred škropljenjem pokosimo podrast. Škropimo šele zvečer, po sončnem zahodu, ali ob hladnih dneh, ko čebele ne izletavajo. Do drugega dne zjutraj se bo škropivo že posušilo in ne bo tako zelo vplivalo na čebele. Skušajmo škropiti z manj strupenimi pripravki. Zavedajmo se, da bo sadje ob obilnem škropljenju sicer na oko lepo, a polno škodljivih ostankov škropiv. Take sadeže bodo naši otroci z veseljem pojedli, saj so lepi, pri tem pa se

Matica in čebele na satju

ne zavedamo, da smo jim z lepim škropljenim sadjem ponudili tudi nekaj strupa. Ta sicer nima takojšnjega delovanja, a kaj bo čez deset let? Malo pomislimo na to, kakšno naravo bomo pustili svojim naslednikom.

Konec meseca bomo ob ugodnem vremenu dočakali že prve roje. Kako je z njimi, zakaj so in še kaj drugega pa prihodnjic.

Svetovni dan voda, 22. 3. 2011

Voda za mesta - odgovor na izzive urbanizacije

Mag. Matej Ivartnik, dipl. san. inž.

Danes živi v mestih že vsak drugi Zemljan, mesta pa še naprej nezadržno rastejo. Poleg naravnega prirasta mestne populacije so razlogi za rast še migracije s podeželja in postopno preoblikovanje ruralnih območij v mestna. Večina te urbanizacije, kar 93 %, poteka v nerazvitih državah. Skoraj 40 % svetovne rasti je na račun širjenja revnih primestnih četrti. V obdobju 1990–2001 je bila rast prebivalstva v teh revnih četrtih skupno 18 milijonov prebivalcev letno, v obdobju 2005–2020 pa naj bi znašala 27 milijonov prebivalcev letno.

Razvoj potrebne infrastrukture ne sledi hitri rasti prebivalstva, kar prinaša velike probleme pri oskrbi s pitno vodo in ravnanju z odpadki. V rastočih revnih četrtih se zaradi nezadostno razvite komunalne infrastrukture kopičijo odpadki – narašča količina trdih odpadkov in odplak. Odstranjevanje odpadkov in odvajanje odpadnih vod ni zadostno, pogosto pa sploh ni urejeno. Oboje predstavlja resno grožnjo za zdravje prebivalcev. Zaradi vedno večje heterogenosti je upravljanje mest vedno težje, po drugi strani pa je prav v mestih največ priložnosti za infrastrukturne izboljšave in izboljšanje življenjskih pogojev ter manjšanje vplivov na okolje. Možnosti so predvsem v povečanju recikliranja in ponovne uporabe vode in odpadkov, kar ne bi izboljšalo samo stanja v mestu,

ampak bi tudi zmanjšalo negativne vplive mesta na okolje. Pričakovati je, da bo problematika v bodočih letih naraščala, zato je potrebno čim prej ukrepati.

V Sloveniji z velikimi mesti in revnimi predmestji nimamo podobnih težav kot v svetu, kar pa ne pomeni, da komunalna infrastruktura ne predstavlja težav. V letu 2007 je bilo v Sloveniji na naprave s sekundarnim čiščenjem odpadnih voda priključeno zgolj 48 % prebivalstva in čeprav se stanje stalno izboljšuje, je prostora za napredek še veliko. Slovenska problematika je precej različna od globalne, saj so problemi predvsem na ruralnih območjih, kjer je komunalna infrastruktura pogosto pomanjkljiva oz. neustrezna. Leta 2002 je bilo po podatkih Statističnega urada RS na greznice priključenih 47,6 % prebivalcev Slovenije. Za izboljšanje stanja je potrebno čim več gospodinjstev priključiti na javno kanalizacijsko omrežje in urediti ustrezno čiščenje zbranih odpadnih vod, za preostala gospodinjstva pa zagotoviti čiščenje odpadnih vod na malih čistilnih napravah. Strategija za oboje je v Sloveniji pripravljena in se, predvsem na področju čiščenja odpadnih voda iz javnih kanalizacijskih sistemov, že uspešno izvaja.

Zanimiva je tudi problematika oskrbe s pitno vodo. Kar precej prebivalstva se oskrbuje z vodo iz lastnih sistemov. Tudi tukaj je potrebno čim prej zagotoviti oskrbo iz javnih sistemov in seveda tudi vezavo odjemalcev vode na javne sisteme. Poseben problem predstavljajo večji lastni sistemi, na katere se je tekom let priključilo veliko odjemalcev vode in so ti sistemi dobili lastnosti javnih. Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur. l. RS, št. 35/2006 in 41/2008) sicer določa, da mora občina zagotavljati izvajanje storitev javne službe na vseh poselitvenih območjih znotraj občine, to pa ne velja za območja, ki ležijo nad 1500

metri nadmorske višine, in za poselitvena območja, kjer se oskrbuje iz posameznega vodnega vira manj kot 50 prebivalcev s stalnim prebivališčem ali letno povprečno zmogljivostjo oskrbe s pitno vodo pod 10 m³ pitne vode na dan. To je v praksi precej težko izvedljivo. Uporabniki so v izgradnjo lastnih vodovodov vložili veliko časa in sredstev, vodo imajo praktično zastonj, pridobili so tudi vodna dovoljenja, na drugi strani pa upravljavci javnih sistemov nimajo interesa skrbeti za sisteme, ki pogosto niso strokovno grajeni, so slabo vzdrževani in je kakovost vode vprašljiva. Ne glede na očiten konflikt interesov bo potrebno najti energijo za ureditev tega problema, saj sta zagotovitev ustrezne kakovosti pitne vode v zadostnih količinah in ustrezne varnosti oskrbe s pitno vodo dve pomembni nalogi zagotavljanja boljšega zdravja in višje kakovosti življenja ljudi.

Viri: Statistični urad RS, Svetovni dan vod 2010, http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3007
World Water Day 2011, <http://www.worldwaterday2011.org/>

Veliki švicarski planšarski pes

Besedilo in foto: Jaka Cesar

Skoki stoletja je ta pes živel v švicarskih Alpah, kjer je slovel kot dober čuvaj kmečkih dvorišč, bil je v pomoč lastniku kot vlečni pes, vlekel je vozičke z

Kalini "fantje"

mlekom in drugimi manjšimi tovari, tako da so ga imenovali tudi "konj revežev". Za to delo so bili ti psi odlični zaradi svoje moči in vzdržljivosti v vseh vremenskih pogojih, saj lahko potegnejo do 150 kilogramov težek

torov. Ti psi zrastejo od 60 do 72 centimetrov v višino in so težki od 40 do 60 kilogramov, odvisno od spola. So zelo družabni in kljub svoji velikosti zelo prijazni in nežni psi. Niso agresivni, so izredno dobri čuvaji, na neznanega obiskovalca lajajo, dokler ne pride njihov lastnik.

Od nekdanj sem si želel takega psa, velikega, lepega, mogočnega ...

Po nekaj mesecih dokazovanja, da si vsi trije bratje psa res želimo, smo se pred tremi leti doma le odločili za nakup predstavnika te pasme. Dolgo smo iskali primerno leglo in ga na koncu našli v Kopru. Kupili smo samičko, saj je nekoliko manjša in bolj vodljiva od samca. Ime ji je Kala. Vzgjajali smo jo, hodili z njo v pasjo šolo, skrbeli za pravilno prehrano, hodili na razstave ... Postala je mladinska prvakinja Slovenije v lepoti (Ch. J. Slo). Opravili smo tudi vse potrebne zdravstvene preglede, ki se zahtevajo za vzrejno dovoljenje (slikanje sklepov, pregled oči ...). Na podlagi njenega odličnega zdravstvenega stanja in telesne ocene smo se odločili za mladičke.

V letošnjem januarju so se skotili mladički našega prvega legla. Ko sem tisti dan prišel iz šole, so mi doma povedali, da se Kala čudno vede in da v naslednjih urah lahko pričakujemo mladičke. Namestili smo jo v že prej pripravljen prostor za kotenje, nato pa smo jo pustili pri miru, da se spočije. Že čez nekaj minut smo odšli v pogledat, kako

je s Kalo. Poleg nje je že ležal prvi mladiček. Bili smo zelo veseli in srečni. Ostali smo z njo. V naslednjih petih urah je skotila še šest mladičkov, ki jih je skrbno čistila, negovala in dojila. Na srečo je vse potekalo brez zapletov. Mladički so hitro rasli in se zdravo razvijali. Vsak teden so povprečno dobili po en kilogram telesne mase. Kmalu so jim že začeli rasti prvi zobje, s katerimi so zelo radi trgali rokave naših oblačil, čevlje, igrače, najraje pa kose mesa in tudi že kosti. Psički so se imeli pri nas zelo lepo, z njimi smo se veliko ukvarjali, se igrali in jih razvajali, zato smo si resnično želeli, da bi našli dovolj prijazne, potrpežljive in skrbne nove skrbnike zanje. Po osmih tednih so mladički pričeli odhajati v nove domove. Štirje so ostali v Sloveniji (v Kropi, Črnomlju, Krškem in Hočah), eden pa je odšel na Hrvaško (v Zagreb). Nekaj dni več sta ostali pri nas še dve samički, saj smo za ureditev dokumentacije potrebovali nekoliko več časa. Kimi je namreč svoj novi dom našla pri mladi družini v Latviji, Kailin pa na Norveškem.

Iskreno upam, da so naši mladički v dobrih rokah in da se jim bo lepo godilo. Naše prijetne trenutke s psički smo tudi fotografirali; več fotografij in informacij o tej prijazni pasmi psov si lahko ogledate na naši spletni strani:

<https://sites.google.com/site/kalaraylai/home>.

Slovenska Sfinga

Foto in besedilo: Marta Krejan

Četudi se ne dotika neposredno same Koroške, jo moram na kratko omeniti in predstaviti. Sfingo. Govorim o slovenski Sfingi, o tisti, ki zastavlja uganke predvsem alpinistom in ljubiteljem gora, o njej, ki je ujeta v severno steno Triglava, simbola slovenstva. O njej in prvih, ki so rešili njeno uganke, je lansko leto ekipa entuziastov naredila nenavaden dokumentarno igrani film.

»Sfinga, želja naše mladosti je izpolnjena.« Tisti, ki ste brali knjigo Sfinga Anteja Mahkote, veste, da je s temi besedami zaključil svojo pripoved o desetletnem iskanju pravega odgovora na Sfingino uganke. 11. junija 1966 je Ante prvi stopil na vrh stene; ker je Petru Ščetininu, njegovemu soplezalcu pri prvem vzponu čez Sfingin obraz bila vrv prekratka za tri metre. Plezala sta tehnično, v gojzerjih ... V enem ključnih detajlov sta pustila mesarja. 8. oktobra 1995 sta Gregor Kresal in Miha Kajzelj prinesla mesarja v dolino.

Zabiti klin je bil namreč razlog za dva neuspešna poskusa prosto preplezati steno, saj je bil zabiti točno tam, kjer je Gregor tipal za ključnim oprimkom.

V Kinu Dvor v Ljubljani se je 7. aprila na predpremiери predstavila celotna ekipa, po ogledu filma pa sem imela čast spregovoriti s sami akterji, plezalci, ki jim je Sfinga kot prvim (tako ali drugače) dovolila, da so rešili njeno uganke. Ante Mahkota je zaradi bolezni odšel kmalu po predstavitvi, Peter Ščetin pa je bil med obujanjem spominov kar malo začuden nad samim seboj, ko je razmišljal, kaj je zmožni pred 45 leti:

"Matkurja, sem bil dober! Enaintrideset let sem bil star takrat; moja najboljša alpinistična leta." Moram povedati, da je Sfinga del severne triglavske stene, čez katerega je do sedaj preplezalo zelo malo plezalcev ali alpinistov, tako zelo zahtevna je. 600 metrov previsa je zadnja leta tudi "igrišče" t. i. BASE skakalcev, stena pa je zaradi svoje oblike in imena mnogim vir navdiha.

Ekipo, ki je posnela film, so sestavljali alpinisti in filmarji – precej različni ljudje, ki jih je združila ista želja: ustvariti film, ki ne bo zgolj film, ampak nekaj, kar bo poklon našim goram, našim ljudem (vendarle smo

hribovski narod), naši zgodovini (precej se je pisala v gorah; pomislite samo na Jakoba Aljaža, ki je kupil vrh Triglava, da je ostal slovenski), obenem bo imelo umetniško in dokumentarno vrednost, hkrati pa bo zavito v mistiko. Verjemite, da jim je uspelo! Naredili so več in bolje, kot je bilo sprva načrtovano. 70-minutni film, ki ga je finančno podprlo Ministrstvo za kulturo, si bo verjetno možno ogledati na velikih platnih, trenutno pa se vrta na Festivalu gorniškega filma. Karte so že lep čas razprodane.

Miha Marenče (gozdar po poklicu, zaposlen na Zavodu za gozdove) je v filmu upodobil Anteja, njegov brat Anže Petra, Gregorju Kresalu in Mihju Kajzlu pa se najbrž ni bilo treba pretirano pripravljati na svoji vlogi, saj sta igrala sama sebe. Večino kadrov so posneli v sami Sfingi, v originalni smeri, določene detajle pa v kateri od drugih smeri v Sfingi ali na Vršču. Je pa v filmu dejansko prikazana čisto cela smer, saj so jo z različnih pozicij posneli v celoti. Režiserju Vojku Anzeljcu je kljub mnogim izkušnjam snemanje filma o Sfingi predstavljalo ekstremen podvig. Predvsem to, kako na filmski trak ujeti dejansko stanje – nevarnost, previse, zahtevnost stene. Saj vsi vemo, kako težko je že s fotografijo zajeti

Del ekipe (z leve): Tine Marenče, Peter Ščetinin, Ante Mahkota in Miha ter Anže Marenče

neko strmino ... Poleg tega je bilo treba vsakega posameznika in vso opremo posebej varovati, za vsak premik izvesti kup vrvnih manevrov, celoten uspeh projekta pa je bil odvisen od vremena.

Tine Marenče, tehnični vodja projekta, je dejal, da se po vsem tem takega projekta na tak način ne bi več lotil. No, morda čez nekaj let ... Fantu očitno ne manjka energije in entuziazma.

Gregor, scenarist, je poudaril, da je eden največjih uspehov vsekakor to, da se

nikomur ni nič zgodilo. Že to, da so bili šotori (z dovoljenjem TNP) postavljeni tik ob robu stene – drugje ni bilo možno – je bilo precej tvegano. Ni pa se zdelo tvegano Robertu Pečniku, ki se je na koncu filma sam pognal čez rob, kakor se je vrgla v prepad Sfinga, ko je Odisej rešil njeno uganko; le da je imel Robert na hrbtu padalo.

Preplet zgodovine s sedanostjo, mistika, posebitev Sfinge, glasba, ki jo je prispevala skupina Siddartha, nastopajoči,

ki so na tak ali drugačen način povezani s Sfingo, prekrasne slovenske gore, način prikazovanja in predstavitev dogajanja, nenavadna predstavitev alpinizma – tudi tistim, ki jih ta dejavnost sicer ne zanima ravno ... Že to je dovolj, da zavijete v kinodvorano, ko bo na sporedu Sfinga.

"Objemiva se, prijatelja," je na koncu filma dejal Ante, ko sta s Petrom v družbi Gregorja in Miha sedela na vrhu Sfinge in so obujali spomin na tisti dan leta 1966. Mlajša kolega, ki sta njuni smeri sledila leta 1995, pa sta jima podarila mesarja, klin, ki je vztrajal v tisti razpoki skoraj trideset let, in še bi, če ne bi ravno na tistem mestu bil ključni oprimek za navezo, ki je opravila prvo prosto ponovitev.

Obraz Sfinge je nekoč predstavljal najtežjo skalno smer v Sloveniji (težavnost je ocenjena z IX+; za primerjavo naj povem, da je ocena VI še pred štiridesetimi leti veljala za najvišjo možno oceno). Tehnično plezanje pomeni, da se za napredovanje uporabljajo vsi pripomočki. Pri prostem plezanju se pripomočki uporabljajo zgolj za varovanje, torej za preprečitev padca, za napredovanje služijo le naravne razčlembе, trenje in plezalčeva moč ter znanje. Nekoč so plezali v gozderjih, brez plezalnih pasov in čelad ...

10. obletnica folklorne skupine Majsterski

Marjan Križaj

Foto: Mirko Tovšak

Glasba in ples sta v nedeljo, 3. aprila, v dvorani Lopan v Mislinji ponujala vse razkošje prijetnega počutja. Ob jubilejni obletnici FS Majsterski so na prireditvi svoje programe v šopek najlepših želja povezovali plesalci, harmonikarji, ansambli in pevci. Dvorana je bila skoraj pretesna za številne ljubitelje folklornih plesov, ki so seveda odmevno zaploskali najprej slavlencem, pozneje pa še vsem, ki so kulturno bogatili minute tega nedeljskega popoldneva.

Dekleta in fantje FS Majsterski so s prvim spletom pastirskega navdihja najprej ogreli zbrane občudovalce. Čeprav so jih pete že pošteno srbele, pa jim je kakšno minutko le "ukradel" animator. Vse skupaj je z besedami popeljal v Grilovo kuhinjo v Mali Mislinji, kjer so se maja 2001 prvič zbrali sosedje tega zaselka ljudi dobre volje. Poklepetali so o

folklornem plesu, za katerega jih je ogreval Stanko Krenker, mojster igranja na diatonično harmoniko. Stanko, ki so ga pogosto klicali Majsterski, jih je prepričal, da bi gledalce s folklornimi plesi lahko razveselili že ob občinskem prazniku. Za pomoč pri učenju in vodenju so prosili Anico Meh, ki jih je ob svojih dolgoletnih izkušnjah in njihovem veselju res že junija popeljala na prvo predstavitev. S svojim nastopom so navdušili gledalce in začela so

deževati vabila na najrazličnejše prireditve. Plesalci so prvo leto nastopali pod imenom Veseli pavri. Prehitro so se začele preizkušnje. Že marca v naslednjem letu je namreč nenadoma umrl harmonikar Stanko Krenker. V spomin nanj so se preimenovali v Folklorno skupino Majsterski. Na pomoč jim je priskočil harmonikar Slavko Merzdovnik, a prehitro pa je onemela tudi njegova frajtonarica. Seveda novega spremljevalca s harmoniko ni bilo lahko najti, a volje

Nadaljevanje na str. 14

plesalcem iz Male Mislinje ni zmanjkalo. Z njo so odkrili mladega harmonikarja Jana Skarlovnika in klarinetista Jako Slatineka, ki jim dajeta takt še danes. Pod težo bremena, saj jo je mentorstvo vodilo iz kraja v kraj, se je znašla še Anica Meh. Vendar je s simpatično mentorico Andrejo Polc poskrbela, da učenja zahtevnih korakov Majsterskim ni zmanjkalo. Ob plesih iz Mislinjske in Mežiške doline, pa z obujanjem starih običajev in iger, ki so jih nekoč igrali fantje na vasi, nas ob vsakem nastopu dodatno očarajo. Z iskanjem pastirja, ki ga gospodar le odkrije, se je, tako kot se za Majsterske spodobi, začel tudi njihov prvi splet tega popoldneva.

Da so si lahko po nastopu dekleta in fantje iz Male Mislinje oddahnili in ni bilo potrebno preveč hiteti pri preoblečenju, so najprej poskrbeli mladi harmonikarji Aleša Soviča. Za njimi so s prikupnim spletom poželi zaslužen aplavz mladi plesalci Otroške folklorne skupine OŠ Mislinja. Po zahvali donatorjem pa je Ansambel bratov Slatinek poskrbel, da so zacepetale noge sedečih v dvorani. Prvič se je z dvema spletoma v Mislinji predstavila FS Groblje. Glasno ploskanje je povedalo vse o navdušenju gledalcev. Kvintet Klape Šentilj je z dalmatinskimi melodijami osvojil srca obiskovalcev, saj so ritmično zaploskali, pa še zapeli bi najraje. Kulturno etnološka skupina Škratki je prvi boom požela že s privlačnimi kapicami, drugega pa s plesom in petjem. Slogan ansambla Napev "Naj odmeva od napeva" se je uresničeval tudi v dvorani, čeprav je na začetku hotel ponagajati tehnični škrat. Marjan s prijatelji vselej zaigra prave melodije, kot bi jih stresel iz rokava. S svojim drugim spletom Koline je piko na i prireditvi zapisala FS Majsterski. Plesalci so bili različno oblečeni, saj so prikazali vse štiri noše, v katere so se v teh letih nastopanja odevali. Preden so se zavrteli, je Franc Šilak dokazal, da je res župan, ki diha z mislinjsko kulturo. Ponovno so mu iz srca privrele tiste prave besede, s katerimi se zna zahvaliti zanesenjakom in jih navduši, da sklenejo še igrati, še peti, še plesati. S Silvo Sovič sta s prikupnim darilom dodala še tisto, kar lahko pričara solze sreče na licih slavljencev, ki so takšne pozornosti resnično veseli. V imenu župana Matjaža Zanoškarja je čestitke ob 10. obletnici plesalcem izrekel svetnik MO Slovenj Gradec Franjo Murko. Kot kulturnik od glave do pete je visoko ocenil trenutke nedeljskega popoldneva.

Pa so plesalci poper tolkli, nože brusili, voda je zavrela, zapeli so Urban je kravo klal, pa plesali, brez privlačnih iger pa tudi ni šlo. Lepšega zaključka kot z zahvalo Majde Sovič in z darilci, ki so jih ob županu dobili še predstavniki nastopajočih od skupine, ki ji Majda predseduje, pa čestitk in daril številnih kulturnih skupin in društev, ki so na prireditev prišla, si še v sanjah ne gre zamišljati. Zato FS Majsterski, le naprej do 20. obletnice, ko se bomo ponovno tako svečano in kulturno počutili!

"Smrčkarjada" v Umagu

Mirko Tovšak

Gobarsko društvo iz Šmartna pri Slovenj Gradcu je zelo dejavno. Vsako leto za svoje člane pripravlja številne prireditve, od razstave gob, srečanj gobarjev do akcij skupnega nabiranja gob, udeležiti pa se tudi tradicionalne prireditve "Smrčkarjada" v Umagu. Tam namreč gobarsko društvo Bujtine pripravlja srečanje gobarjev z vseh koncev bivše Jugoslavije. Na prireditev prihaja po nekaj tisoč gobarjev, veliko jih je tudi iz Slovenije. Najprej se ekipe pomerijo v tekmovanju nabiranja znanih gob smrčkov, ki jih je v okolici Umaga v izobilju, nato pa sledita ocenjevanje najboljših primerkov in družabno srečanje gobarjev. Tudi letos je bilo tako. Gobarji iz Šmartna pri Slovenj Gradcu so se skupaj s svojimi člani iz Mislinje podali v Umag, kjer so preživeli zares čudovit dan ob spoznavanju

lepot hrvaške Istre in ob nabiranju prvih gob letošnje gobarske sezone.

Predsednik gobarskega društva Cokan z dobro bero smrčkov

Konjeniški klub Slovenj Gradec

Besedilo in foto: Mateja Uršnik

V soboto, 19. februarja, smo se v prostorih gasilskega doma Turiška vs zbrali člani in simpatizerji Konjeniškega kluba Slovenj Gradec. Naj povem, da klub deluje že 28 let in ima lepo in dolgo tradicijo na Koroškem. Člani kluba, ki jih

Tekmovalec KK SG na tekmi v Avstriji (Preding)

je okrog 70, so tako ali drugače vsi povezani s konji. Nekateri jih imajo doma, drugi se z njimi ukvarjajo ljubiteljsko. Je pa v KK tudi 13 licenciranih jahačev, ki se ukvarjajo s športnimi konji, in naj tokrat povem nekaj več o tem.

Ti tekmovalci na državnem in mednarodnem nivoju tekmujejo v preskakovanju zaprek. Po seštevku točk Konjeniške zveze Slovenije je KK Slovenj Gradec med konkurenco 26 klubov iz vse Slovenije na 13. mestu. Rezultati pa bi bili še boljši, če ne bi KK že vrsto let pestile prostorske težave. Vsi vemo, da je včasih imel KK svoje prostore in tekmovalni prostor na letališču v Mislinjski dobri, kjer se je enkrat letno odvijala 2- ali 3-dnevna tekma v preskakovanju zaprek. Od takrat, ko se je KK moral izseliti s tega prostora, so delo in treningi s konji zelo oteženi. Mnogi tekmovalci so svoje konje nastanili po Klubih izven domačega kraja, kjer imajo možnost treningov, in seveda povsod plačujejo najemnino za bokse in prostore, kjer lahko trenirajo. Nekateri konja tedensko vozijo na trening v druge klube po Sloveniji. Tudi vsakoletno tekmovanje v preskakovanju zaprek, ki ga je KK dolžan izpeljati, pripravimo izven slovenjgraške občine. Že nekaj let poteka to tekmovanje v Velenju v njihovem konjeniškem klubu, kjer pa je zopet treba plačati najemnino za tekmovališče.

Toliko na kratko o sedanosti, zdaj pa k prihodnosti KK Slovenj Gradec. Po nekajletnih povabilih na naš občni zbor se ga je letos prvič udeležil tudi župan MOSG Matjaž Zanoškar, ki nam je obljubil, da bo KK s pomočjo MOSG kmalu dobil svoj košček zemlje pod koroškim soncem, ki bo z vizijo, voljo in trudom članov KK zrasel v lep konjeniški center, da bo lahko razveseljeval vse, ki si želijo stika s konji in bo v ponos Koroški. Sedanji predsednik KK Borut Krevh se zelo trudi, da bi Koroška dobila lep konjeniški center, kakršni so marsikje po Sloveniji in v tujini. Ne samo da se bojuje z birokracijo, svoj čas in veselje do konj prenaša tudi na mlade, ki si želijo postati izurjeni jahači. Spoznava jih z delom s konji in jih uri v jahanju. V zadnjih letih je med otroki in mladino veliko zanimanja za konje, kar je tudi prav, saj, kot pravi Borut, je svet s konji boljši in lepši.

Letos bo tekmovanje v preskakovanju zaprek v organizaciji KK Slovenj Gradec nekje konec junija še v Velenju. Želja in upanje vseh članov KK SG pa je, da se morda že prihodnje leto srečamo na tekmovanju, ki ga bo KK SG priredil v svojem domačem konjeniškem centru. Lepo vabljeni na druženje s konji!

Slovesnost ob potomki najstarejše trte na svetu

Besedilo in foto: mag. Jože Marhl

Rez trte: levo župan Anton Kovše desno Maksimilijan Metličar

Na Gregorjevo je bila v Breznu slovesnost, ki se je pričela s sv. mašo na župnijskem dvorišču, daroval jo je Jože Motaln, župnik na Kapli, ob somaševanju domačega župnika Tonija Kmeta in zlatomašnika iz Oberhaaga Josefa Klobase. Sledili so nagovor župana občine Podvelka Antona Kovšeta, župnika Tonija Kmeta, ki je tudi blagoslovil trto, ter pomočnika skrbnika potomke najstarejše trte Maksimilijana Metličarja. Osrednji dogodek je bila prva rez potomke najstarejše trte na svetu, katere sadiko je v lanskem marcu župan Mestne občine Maribor Franc Kangler podaril Občini Podvelka, posajena pa je bila na župnijskem dvorišču na cvetno nedeljo v letu 2010. Rez trte, ki je zrastle do rekordne višine, je ob prisotnosti gospodarja trte in župana Antona Kovšeta opravil pomočnik skrbnika te trte Maksimilijan Metličar. Seveda bo v bodoče postala rez trte vsakoletna slovesnost in pomembna nova vsebina turistične ponudbe Občine Podvelka. Ob ogledu trte je mariborski mestni viničar Stane Kocutar pohvalil strokovno delo skrbnika trte Antona Zaletelja in njegovega pomočnika Maksimilijana Metličarja in med drugim poudaril: "Rez je zanesljivo najustvarjalnejše opravilo, zato je vsaka rez spočetje novega vinskega letnika." Župan

Anton Kovše je slovesno odkril tudi spominsko tablo, ki je nameščena ob potomki najstarejše trte, na njej pa piše: POTOMKA NAJSTAREJŠE TRTE NA SVETU Z LENTA – MARIBOR NA CVETNO NEDELJO A.D. 2010
Skrbnik: Anton Zaletelj
Župnik: Anton Kmet
Župan: Anton Kovše

Ob tej priliki pa je na pobudo Danila Mikuša, vinogradnika s slivniškega Pohorja, unikatni oblikovalec Ferdinand Pfeifer iz Maribora izdelal in za oltar župnijske cerkve v Breznu podaril dva svečnika in razpelo. Udeleženci svečanosti, ki jo je povezovala in obogatila s kulturnimi prispevki Mateja Rihter, so bili številni občani in gostje, med njimi podžupanja občine Podvelka Slavica Pečovnik Urh in častni občan občine Podvelka Borut Končnik.

Kot zanimivost pa še to: ob potomki najstarejše trte na svetu, ki raste od minulega leta na župnijskem dvorišču v Breznu, pa po oceni mag. Toneta Zafošnika, častnega mariborskega mestnega viničarja, raste tudi okoli 250 let stara trta. Ta trta je bila potrebna revitalizacije. To strokovno delo so pod vodstvom in pomoči Antona Zaletelja in njegovega pomočnika Maksimilijana Metličarja opravili član gospodarskega sveta Župnije Brezno Franc Kante ter ključarji Srečko Tomšič, Andrej Mevc in Stanko Kumer.

Društvo Tačke pomagačke na obisku

Besedilo in foto: Nataša Konečnik Vidmar

Konec marca se je v Domu starostnikov Slovenj Gradec predstavilo Društvo Tačke pomagačke, ki deluje že pet let. To je slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov. Tačke pomagačke je humanitarno, z delovanjem v javnem interesu, prostovoljno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki svoje aktivne ali pasivne člane spodbuja, da se pridružijo ali se po svoji volji in presoji usposablja in s pomočjo svojih psov terapevtsko pomagajo starostnikom, otrokom in vsem ostalim ljudem s posebnimi potrebami ali omejitvami.

Najprej so začeli delati v Domu starostnikov na Vrhnikih. Delo opravljajo v bolnišnicah, v domovih za starejše občane, v rehabilitacijskem centru na Soči, v vrtcih in

Nadaljevanje na str. 16

Prijazni psi dobrodejno delujejo na ljudi

v šolah. S svojim poslanstvom spodbujajo mlade in odrasle, da bodo imeli radi živali in vse ljudi, posebno pa kužke, s katerimi se ukvarjajo. Člani društva s kužki obiskujejo tudi Pediatrično kliniko v Ljubljani in Psihiatrično kliniko v Ljubljani. Ko bolni otroci in starejši ljudje božajo kužke, se ob tem sprostijo in pozabijo na svojo bolezen. V Domu starostnikov v Slovenj Gradcu sta se predstavili dve članici društva: Gabrijela Hočevar s psičko Sleepy pasme Shar Pei in Dunja Vodopivec z zlato prinašalko Gajo. Sleepy je stara 7 let in najraje je ribje brikete, Gaja pa 10 let in je vegetarijanka, ne je mesa, ampak sadje in makarone. Gospa Dunja je poudarila, da je potrebno kužke lepo negovati in hraniti ter jih redno voditi na sprehode. Najbolj razvito čutilo pri kužkih je vonj, zato človeka vedno najprej povohajo. Tam, kjer kuža leži, je vedno pozitivna energija. Vsi psi, ki jih imajo v društvu, so veterinarsko pregledani. Starostniki v domu so malo zadržano sprejeli ta obisk, vendar so se kmalu sprostili in z zanimanjem božali Gajo in Sleepy. Predstavnici Društva Tačke pomagajo pa sta obljubili, da jih bosta še obiskali.

Blagoslov Kotnikovega križa

Leopold Korat

Na prvo nedeljo v aprilu smo se zbrali na križpotju cest Križan–Razbor–Sleme. Blagoslovili smo obnovljeno znamenje – Kotnikov križ. Na tem mestu že dolga leta stoji križ, za katerega najstarejši domačini ne vedo kdaj je bil postavljen. Prav gotovo pa je bil postavljen z nekim namenom, z neko zaobljubo ali zahvalo. Ker je bil od vetrov, dežja in snega dotrajan, so Kotnikovi – Knezovi postavili novega. Še posebej v času, ki ga preživljamo, ko nas čas preganja iz kraja v kraj, od dela do dela, še bolj občutimo, kako revna bi bila naša Slovenija brez takih znamenj. Ob teh znamenjih se korak ustavi, srce zapoje in duša umiri. Popotnik, planinec, romar se zamisli in vsaj za trenutek se ustavi misel ob naših prednikih. Še posebno lepe so kapelice in križi okoli naše Uršlje gore. Kot je zapisal akademik Emilijan Cevc v knjigi preproste stvari: "V lepih nočeh, ko se spušča veter z gora, obogaten z vsemi vonji zemlje, ko vsi človeški otroci spe, Marija še vedno pestuje Dete v znamenju in veter se lovi med stebroma, kakor otrok okoli zapika. Tedaj pojeta božji veter in božja Mati lepo hvalnico pod zvezde." Veseli in hvaležni smo lahko ljudem, ki imajo srce, da obnavljajo in ohranjajo ta znamenja, ki so tudi sredi modernega in tehničnega sveta kažipotni in potrditev, da je človek

kulturno bitje, da je človek duhovno bitje, ki mu je premalo samo "kruha in iger". "Vsi smo romarji, tudi proti svoji volji. Kdo ve, ali slehernega izmed nas ne spremlja nadangel, ki si je prikril peruti?" (E. Cevc). Moramo biti srečni, da je še veliko takih angelov, ki nas spremljajo tudi preko

znamenj, kapelic in imajo skrb za ta znamenja, da ne izginejo iz raja pod Triglavom. Lep dan je bil in v srcu je bilo lepo. Naredili smo nekaj, kar bo še mnogim za nami govorilo o ljubezni do vsega lepega, do lepe narave, gozdov in senožeti pod Uršljo goro.

Župnija sv. Danijel-Razbor

Besedilo in foto: Leopold Korat

Leta 1894 je organist, mrliški oglednik, občinski tajnik in knjigovez Jože Podstenšek ob novih zvonovih zapel:

"Nov zvon smo dobili z Ljubljane zdaj mi, ga danes potegnili v zvonik visoki. Oj, to je veselje veliko za nas. So spolnjene želje, da slišimo njegov glas."

Takrat so v zvoniku sv. Danijela na Razborju prepevali štiri zvonovi. Danes sta v zvoniku samo še dva. Zato smo se odločili, da naročimo še enega. Težak bo okoli 800 kg in oglašen na ton F. V torek, 5. aprila, smo šli v Žalec in bili pri slovesnem vlivanju tega zvona. Duhovnik je blagoslovil zvonovino (zlitino), ki so jo delavci počasi in skrbno vlivali v model, ki je bil že pripravljen. To je slovesnost, za katero redko slišimo. Zato smo z veseljem prisostvovali temu zgodovinskemu trenutku (saj zvon se ne vlija in kupi vsako leto!). Vse, ki smo bili tam, je navdajalo posebno veselje, ko smo na svoje oči videli, kako nastaja zvon, katerega glas bo odmeval po razborških senožetih,

gozdovih in travnikih. Zvon je posebno glasbilo, ki poje človeku od rojstva do smrti. Njegov glas nas spremlja ob veselih in žalostnih trenutkih, nas greje in svari, z nami joka in se veseli. Kako lepo zapoje ob veliki noči in lepi nedelji sv. Danijela ... Hvaležni smo našim prednikom, da so nam ohranili to lepo petje zvonov. Hvaležni smo vsem, ki tudi danes ohranjajo te melodije zvonov. S svojim delom, trdom in darovi živijo in bodo živeli zvonovi po naših cerkvah, cerkvicah in kapelicah. Naj vam zvonovi največkrat zvonijo in vabijo k veselju.

Vlivanje zvona

Župnija Podgorje

Besedilo in foto: Leopold Korat

Prvo soboto v aprilu so se mnogi, ki so šli mimo cerkve sv. Urha v Podgorju, spraševali, kaj se dela v cerkvi. V zvoniku smo menjali in obnovili pode in naredili ograje. Dosedanji so bili še iz leta 1846 (kar kaže napis na tramu). Nove deske smo v zvonik potegnili z vrvjo, dotrajani les pa zmetali na travo ob cerkvi. Osem mož, ki so tudi člani ŽPS, je delo skrbno opravilo. Čeprav je to delo, ki se na zunaj ne vidi, pa je kljub temu nujno potrebno. Če kdo ne verjame, kako lepa je notranjost zvonika, lahko pride v Podgorje in mu jo z veseljem pokažemo. Lep je tudi razgled po njivah in travnikih lepe ravnine, ki ji grozi (četudi ne gre direktno čez njo) avtocesta. Naši predniki, ki so davnega leta 1846 naredili te pode v zvoniku naše cerkve, niso slutili, kako bomo ljudje tretjega tisočletja uničevali naravo in si tako žagali vejo, na kateri sedimo. Tako se veselimo, da je še veliko ljudi, ki imajo radi svoj dom, svojo zemljo in tudi svoje cerkve. Saj s svojo skrbjo za lepoto le-teh dokazujejo, da jim ni vseeno, da bi človek postal samo stroj ali

in boljši svet. K temu nas vabijo tudi zvonovi in zvoniki, ki se dvigajo nad našimi vasi in dolinami. Naj ostane tako. našim prednikom še svete, zgradili nov, lepši

Obova poda v zvoniku sv. Urha Podgorje

kratkohtlačniki

Parlament mladih

Besedilo in foto: **Vančy**

V mladinskem centru v Dravogradu so se zbrali mladi devetih osnovnih šol Koroške, da se pripravijo na 21. otroški parlament, ki je nato potekal 21. marca na sedežu

državnega zbora v Ljubljani. Regijskega srečanja se je udeležilo okoli 40 učencev in 13 mentorjev iz osnovnih šol Koroške iz občin od Črne do Slovenj Gradca in Ribnice na Pohorju. Mladi so proučevali predvsem vpliv medijev na oblikovanje mladostnikov: vpliv radia, televizije, računalnika (spleta) in tiskanih medijev. Razpravljali so tudi o komunikaciji v družbi odraslih in mladih.

V dogovoru po sklopih tem so se potem mladi iz koroške regije udeležili 21. državnega parlamenta mladih v državnem zboru. Teme so bile vsekakor spodbudne in ob upoštevanju sklepov mladih gotovo lahko prispevajo k boljšim medgeneracijskim odnosom.

Igraj se z mano v MKC Slovenj Gradec

Nataša Konečnik Vidmar

V četrtek, 7. aprila, ob 11. uri so v Mladinskem kulturnem centru Slovenj Gradec postavili in odprli razstavo likovnih del, nastalih v okviru mednarodnega likovnega natečaja Igraj se z mano. Razstavo so skupaj postavili otroci iz Vrtca S8, otroci priseljenci različnih nacionalnih skupin ter učenci I. in III. osnovne šole Slovenj Gradec. Pri projektu gre tudi za medgeneracijsko druženje in povezovanje, saj imajo prav vsi možnost soustvariti razstavo, ki bo na ogled do 21. aprila 2011. Organizatorji razstave so MKC Slovenj Gradec v sodelovanju s I. in III. OŠ Slovenj Gradec, Vrtcem S8 ter Zavodom za usposabljanje Janeza Levca Ljubljana. Njihov cilj je organizacija dejavnosti, kjer se skozi različne aktivnosti brišejo meje med osebami s posebnimi potrebami in ostalo populacijo. Pri vodenju projektov jih vodi prepričanje, da lahko skozi igro, ki je ena najzgodnejših in najbolj pristnih aktivnosti človeka, na podlagi katere ta spoznava svet in svojo okolico, rušimo in brišemo stereotipe o omenjeni populaciji otrok in mladostnikov. Slike in risbe so sad številnih popotovanj otrok in mladostnikov skozi leta odkritij s pomočjo igre.

Vir: <http://www.igrasezmano.eu/stran/?m=21>

Predstavljamo vam

Toni Štrigl, majhen veliki mož

Besedilo in foto: **Nevenka Knez**

Ni še dolgo, ko so turistični ponudniki na Selah in Vrhah tuhtali, kako v kraju čim dlje zadržati goste, kaj jim zanimivega pokazati, da se bodo radi vračali. V zadnjih nekaj letih smo na Selah pridobili kar nekaj prenočišč, na Gmajni v povezavi z Vrhami odprli nove tematske poti (Meškova pot, Pot Rimljanov, Škratova pot) ter enkrat letno privabili številne obiskovalce na srečanje s Škrati na Zagmajškovem vrhu.

Oktobra 2009 pa je z odprtjem zasebnega muzeja na Selovcu v skrinjico

turistične ponudbe bogato doprinesel nekoč Ravenčan, danes stanujoč skoraj na tromeji občin Dravograd, Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem, Toni Štrigl.

Tako rekoč ga lahko vsi jemljemo za svojega sokrajana in se ponašamo z njegovo bogato muzejsko zbirko, na kateri si lahko napasejo oči obiskovalci vseh generacij. Zbirateljstvo je praktično njegovo življenje, saj je z vsakim eksponatom (šteje jih okoli petnajst tisoč) navezal mnogo stikov z najrazličnejšimi ljudmi, ki so mu pri tem radi pomagali. Ob vstopu v muzej se nam pogled ustavi na pisanih zastavicah občin, številnih starih vojaških, policijskih, gasilskih in drugih uniformah ter ostalih predmetih (noži, kravate, bajoneti, drugo orožje, relikvije, razne dokumentacije ipd.), ki so dobesedno zapolnile temu namenjeno majhno leseno hišico pri Toniju

Del muzejske zbirke

doma. Človeka še posebej spreleti ob pogledu na potni list in osebne predmete dveh nekdanjih sokrajank, ki sta izgubili svoji mladi življenji v tisti tragični letalski nesreči na Korziki leta 1981, katere nekateri ostanki so bili šele pred kratkim najdeni ter preneseni v Slovenijo.

"Skorajda ne mine dan, da ne prinesem domov nečesa novega za svojo zbirko," se Toni rad pošali, ko ponosno razlaga še o ostalih dejavnostih, ki ga dopolnjujejo in pri katerih mu pomaga vsa družina.

Toni je član mnogih društev, tudi Turističnega društva Murn, kjer poleg ponudbe lastnega muzeja aktivno sodeluje pri organizaciji pohoda po Meškovi poti. Svoj prosti čas, ki mu ga potemtakem bolj malo ostane, zapolni še z izdelovanjem raznih izdelkov iz lesa ter z risanjem in graviranjem, kar mu gre izvrstno od rok. Dobro poznavanje zdravilnih zelišč mu omogoča, da lahko sam kuha zdravilna mazila za lajšanje številnih težav (ognjčeva mast, kamilični in rožmarinov balzam, gabezovo mazilo, sivkina in brinova mazila, mazila iz materine dušice idr.). V njegovi ljubiteljski domači lekarni lahko najdemo tudi tinkture in kapljice najrazličnejših zdravilnih rastlin (baldrijanove kapljice,

Toni v svoji domači lekarni

česnova tinktura ipd). Prideluje pa tudi domači kis. "Ni je stvari, da je ni," so njegove besede, ko stojiva pred posebno vitrino, v kateri so zložene pisane stekleničke posušenih zelišč in njihovih pripravkov.

Vsakemu obiskovalcu Toni rad postreže s kakšnim drobnim, a pomembnim nasvetom za zdravje in ponudi kaj malega za pokušino. Najbolj veseli so zlasti domačega zeliščnega likerja, ki ga sam pripravi iz več kot 30 zelišč, ki jih skrbno nabere v naravi, nekatera pa goji kar na svojem vrtu. Svoj liker nato nalije v posebej okrašene steklenice, na katere kaj nariše in napiše kakšno posvetilo.

Kaj je potemtakem lahko lepše darilo, kot da komu podari svojo unikatno okrašeno "stekleničko zdravja"?

In kaj bi lahko Toniju še boljšega zaželeli, kot to, da bi mu zdravje še dolgo služilo in da bi lahko s svojim zbirateljstvom in ostalimi konjički še naprej prispeval k razvoju zgodovinskega in kulturnega turizma na našem območju?

Pod zelenim klobukom

Lovska družina Koprivna-Topla

Besedilo in foto: **Janez Švab**

Le kako drugače naj v seriji predstavitev koroških lovskih družin predstavim eno najlepših, Koprivna-Topla, kot z verzij pesmi njihovega nekdanjega člana in starešine, Jožeta Libnika ...

*Slišal sem tvoje srce, Koprivna,
utripe sem slišal vabeče zelene,
ki veter jih nosil je s trate vscvetene,
z gozdov, ki hladili so vroče poletje.*

*Jakoba zvon in Ano sem slišal,
pesem ubrano njo pod večer,
prižigala je zvezde,
odprla je dver src,
ki čakala večerni so ave.*

Področje lovske družine Koprivna-Topla so doline Meže in Tople, ki jih zaključujejo gorski vrhovi Pece in Olševe. Verjetno je premalo prostora v glasilu, da bi lahko naštel vse naravne in kulturne spomenike, ki so v delu Koprivne, ki je v tistih plebiscitarnih časih ostal v Jugoslaviji. Škoda, kar velik del Koprivne je ostal v Avstriji. Dolino Tople so naši predniki hitro prepoznali kot enkratno dolino in jo zaradi naravnih in kulturnih danosti že leta 1966 zavarovali kot Krajinski park Topla.

Člani LD Koprivna-Topla ob 60-letnici

Tu najdemo v svojevrstni alpski dolini redke rastlinske in živalske vrste, kraške pojave in značilno poselitve le petih kmetij na več kot 1300 hektarjih.

Kdor pozna dom kralja Matjaža, Peco, se bo strinjal, da je najlepši del Pece vsekakor nad dolino nikdar pomrznjenega potoka Tople.

Pred nekaj leti smo opazili, da na to lepo dolino zre kralj Matjaž s svojim obrisom z najvišjega vrha – Kordeževe glave. Morda kdo poreče, kaj pa Olševe? Ali to domovanje naših praprednikov s svojo neokrnjenostjo ni še lepše? Kaj pa izvir Meže s svojim nenavadnim ponikom potoka, ali ni to pravi čudež narave? Nadmorska višina je poleg drugih naravnih pogojev določala prostore za nastanek kmetij. V Koprivni so ti naravni pogoji dokaj neprijetni za bivanje, a kljub temu so prav tu zrasle kmetije na najvišjih legah (Jeklova domačija na 1324 metrih je druga najvišja v Sloveniji, takoj za sosednjo kmetijo v bližnjem pogorju Raduhe).

O začetku lova v naših krajih je bilo nekaj več napisanega v opisu sosednje LD Bistra, a vse to velja tudi za Koprivno-Toplo, kajti ti dve družini sta bili včasih združeni. Prvi zapis o ustanavljanju lovske družine na tem področju sega v leto 1946. Že po slabih desetih mesecih svobode je osem lovcev ustanovilo LD Koprivna in zaprosilo za zakup lovišča. Do leta 1949 je bila to skupna lovska družina s sosednjo Bistro. Prav v tem letu so se združile Lovska družina Koprivna-Bistra in Topla-Podpeca v LD Koprivna.

V teh petinšestdesetih letih se je v lovski družini dobro gospodarilo, kar kaže predvsem primerjava številčnosti divjadi takrat in danes. Morda je še boljši kazalec dobrega gospodarjenja odstrel pred desetletji in danes.

Gams je ena tipičnih vrst divjadi v tej gorati krajini. Današnji odvzem znaša okrog 40 gamsov, čeprav so gamsje garje v tem lovišču koncem osemdesetih let prejšnjega stoletja terjale velik krvni davek. Podobno je tudi pri srnjadi.

Nekaj zanimivosti iz lovišča LD Koprivna-Topla, ki jo vodijo mladi lovci:

- leta 1949 je lovec Franc Fajmut uplenil gamsa, ki je imel zraščen rogelj na zadnji nogi (ni "lovska latinščina", kajti gamsa so odposlali v Prirodoslovni muzej v Ljubljani);
- vedno so iskali rešitve za večji stalež in boljšo kvaliteto gamsov in že več kot pred petdesetimi leti so izločili rezervat, kjer so gamsa šteli tako, da so prepovedali dostop do tega dela lovišča;
- 2. 10. 1960 je bil uplenjen medved brez prednje šape, ki nagačen še danes krasi prostore muzeja na Ravnah. Odstrel tega medveda je še dolgo buril duhove med lovci, kajti nanj sta streljala dva hkrati;
- v lovišču je bilo uplenjenih kar nekaj živali, ki so imele vrhunske trofeje, kar je bil rezultat dobrega gospodarjenja z divjadjo. Še posebej ponosni so na jelena, ocenjenega z zlato medaljo, in na

veliko število starih gamsov, ki so prav tako dosegli enako sijajno priznanje;

- simbol LD Koprivna-Topla na praporu je belka.

Veliko število ohranjenih rastišč gozdnih kur (veliki petelin, ruševac, gozdni jereb in belka) ter pogosti preleti planinskega orla pričajo o dobri ohranjenosti narave na tem območju, čeprav je tu kar nekaj planinskih poti na Olševo in Peco.

Zanimiva, svojevrstna narava in prijazni ljudje prav vabijo obiskovalce, da si te predele, kjer so si že pred stoletji Turki našli pot za vpade v Podjuno, ogledajo ali po dogovoru z lovci tod tudi lovijo.

Planinskega orla je narisala Marija Nabernik

V prejšnji številki, ko smo predstavljali LD Bistra, se nam je izmuznila fotografija glavnih akterjev, za kar se opravičujemo, brate pod zelenim klobukom Bistre pa vam zato v sliki predstavljamo tokrat. Uredništvo

Na kmetiji Medved

Besedilo in foto: Martina Cigler

Pomlad je končno prišla in vsi pridno hodimo v naravo ali delamo na vrčičkih, vrtovih in njivah. Zacvetele so češnje in slive in kmalu bo še ostalo sadje. Pogled s kakšnega vrha na dolino je prelep. Sedaj ko so ceste kopne, me kar ponese kam višje, del poti pa grem tudi peš. In tako v hribih vedno obiščem kakšno kmetijo, konec koncev skoraj vsi izvirmo s kmetij, torej smo otroci kmečkih mater. Tokrat me je pot zanesla na domačijo Medved, ki ima blizu gospodarskih poslopij postavljeno cerkvico sv. Ožbolta. Njena starost ni znana, cerkveno ladjo in zvonik pa so postavili nekje v 12. stoletju.

Gospodaričin oče Mirko o zgodovini te kmetije pove, da je kar nekaj rodov prvotno tu stala lesena hiška, ki pa je žal pogorela, v lepi novi hiši pa so pred njim živele že tri generacije, torej naj bi bila kmetije stara celo več kot 200 let. Predniki, gospodaričini stari starši in tudi njihovi, so se tako kot mnogi ukvarjali z živinorejo in s poljedelstvom, vsa obdelovalna zemlja pa

Hiša družine Navodnik

je v kar velikih strminah. Sejali so vsa žita: rž, pšenico, ječmen, oves in koruzo, še prej pa tudi lan in ajdo. V službo je takrat po vojni nekaj let hodil le gospodaričin dedek Franc, in sicer je hodil na Pernatovo žago v Dravograd, kasneje, ko je prevzel kmetijo, pa je službo pustil in zagospodaril. Leta 1983 je kmetijo prevzel gospodaričin oče Mirko, ki se je leta 1979 poročil z Mojco. Rodili sta se jima dve hčerki, starejša sedanja mlada prevzemnica kmetije Petra Navodnik in mlajša Sonja, ki je že odšla od doma. Na kmetiji Medved tako danes živi družina Navodnik, ki šteje pet članov: gospodaričina starša Mirka in Mojco, gospodarico Petro in njenega dvanajstletnega sina Nejca ter babico, ki pa je na žalost že nekaj časa nepokretna, stara

Priznanje za odlične rogljičke

pa je že občudovanja vrednih 84 let. Kmetija obsega 30 hektarov, od tega je travnikov in pašnikov 8 hektarov, ostalih 22 je gozda. Kmetija spada med gorske višinske kmetije, ki so zelo strme in prav zaradi strmih leg in veliko ročnega dela so opustili poljedelstvo. Pestile pa so jih tudi vremenske nepravilnosti, na primer suša. Od živine imajo 25 odraslih ovc z jagenjčki, čez poletje redijo tudi zajce. Resno razmišljajo, da bi rejo ovac opustili in pričeli rediti škotsko govedo, ki je odlično prilagojeno na zunanjo rejo. Gospodaričina mama Mojca je bila vsa leta kmečka gospodinja in skrbela je za vrt, družino in hlev. Gospodaričin oče hodi v službo na žago v Otiški Vrh in doma opravi vsa dela v gozdu. Gospodaričina Petra je kmetijo prevzela letos januarja ima veliko veselje do kmečkega dela, poleg tega pa zadnjih šest let dela v slaščičarni v sosednji Avstriji, po poklicu je namreč slaščičarka oz. živilska

tehnica. Na kmetiji opravlja tudi dopolnilno dejavnost, in sicer je to peka peciva in priprava tort. Je zelo aktivna in hodi tudi na razna tekmovanja; na enem je pred kratkim dobila tudi zlato priznanje za mandljeve rogljičke. S peko peciva na kmetiji se ukvarja od leta 2008.

Okolica kmetije je zelo urejena in poleti je hiša prekrita s cvetjem. Med vojno za samostojno Slovenjo, v kateri je gospodaričin oče aktivno sodeloval, je bilo na tej kmetiji tudi tajno skrališče orožja za slovensko TO, za kar so dobili tudi priznanje v obliki spominske plošče. V bližini doma v gozdu imajo tudi spomenik štirim partizanom, ki so jih Nemci ustrelili v tej hiši v noči s 1. na 2. 1. leta 1945 in ob katerem je vsakoletna že tradicionalna spominska slovesnost.

Zaželela sem srečo mladi optimistični gospodariči Petri, ki pravi, da kmetovanja kljub nič kaj rožnati prihodnosti za kmetijstvo ne bo opustila. Petra je res lep zgled drugim mladim prevzemnikom in prevzemnicam kmetij.

Spominska plošča

Mirko Navodnik, Nejca in Petra Navodnik ter mama Mojca

Študijski krožek o obvejevanju gozdnega drevja

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.,
 Zavod za gozdove Slovenije,
 OE Slovenj Gradec

Kot mentorica študijskega krožka sem sprva nameravala izvesti krožek na temo obvejevanja s skupino gozdnih posestnikov, pa sem se odločila drugače. Zaradi odkupa lesa brez klasificiranja hlodov, ki v tem trenutku prevladuje, je obvejevanje v gozdarski praksi bolj izjema kot pravilo. Za obvejevanje je nujno najprej treba ponovno navdušiti gozdarje, šele nato bomo za ta negovalni ukrep uspeli prepričati lastnike gozdov. Tako smo se o obvejevanju v obliki študijskega krožka pogovarjali, osvežili znanje in ga dopolnili z novjšimi izsledki kar gozdarji KE Radlje.

Obvejevanje gozdnega drevja – umetno čiščenje vej

1. Naravno čiščenje debel

Naravno čiščenje debel je pogojeno z negativnim razmerjem med asimilacijo in dihanjem. Ker zmeraj ne zadošča, drevje umetno obvejujemo.

Če vej ne odstranimo, ostanejo v lesu

Naravno čiščenje debel dobro teče pri listavcih (črni jelšji, bukvi, dobu in gradnu), počasno odmiranje in odpadanje vej je značilno za iglavce (smreka, jelka, rdeči bor, duglazija) in češnjo med listavci. Pri iglavcih veje naglo odmirajo in odpadajo pri macesnu.

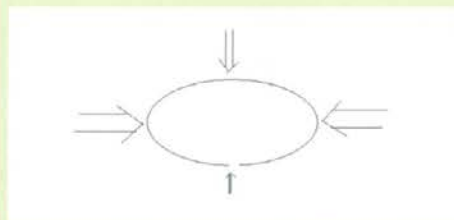
Naravno čiščenje debel dosežemo z ohranjanjem primerno utesnjenega sestaja.

Polnilni sloj zagotavlja naravno čiščenje debel

Hitrost in način zaraščanja rane pri naravnem čiščenju debela:

- rane se hitro zarastejo pri hrastu, jesenu, duglaziji, jelki, smreki;
- najhitreje se rane zarastejo z obeh strani nekdanje veje, počasneje z zgornje strani, najpočasneje pa s spodnje strani, kjer je tkivo slabo prehranjeno.

Obstaja nevarnost okužbe pri naravnem čiščenju debel. Žive rane, ki so večje kot 1 cm, se zelo hitro okužijo pri smreki, bukvi, hrastu, jesenu, javorju. Nevarnost okužbe je zanemarljiva pri jelki, duglaziji, macesnu in boru. **Cilj: čisto deblo 5 do 8 ali celo 10 m.**

1.1. O vejah

Veje so v lesu problem, ker povzročajo večje krčenje lesa. Vsebujejo več lignina, ki ga je sicer v lesu od 20–30 %. Les vej je trdnější in se močnejše osuši, zato pri razrezanem lesu veje izpadejo. Vlakna vej ne tečejo vzporedno z vlakni v deblu. Govorimo o izpadlih grčah. Izpadanje vej je odvisno tudi od drevesne vrste. Veje pri jelki izpadejo prej kot pri smreki, pri boru tega pojava skoraj ni. Veje pomenijo mehansko napako in povzročajo nehomogenost lesa.

2. Umetno čiščenje debel – obvejevanje

2.1. Zakaj obvejevati?

Visokovreden les dosega visoke cene, kot kažejo izkušnje z licitacij lesa.

Licitacija na letališču Slovenj Gradec, 2010

Med visokovredno hlodovino sodi pretežno les premera nad 40 cm, debela so čista, zanimivih oblik, zaželeno je, da je les posekan ob pravem času (luna). Z ukrepom obvejevanja dosežemo večji delež visokovrednega čistega lesa brez ostankov vraslih ali celo izpadlih vej.

Obvejena smreka, foto: B. Metzler

Obvejevanje je naložba za prihodnost. Ukrep je smiseln, čeprav ga država ne subvencionira in je sorazmerno drag.

a) zrasla veja – sveža b) zrasla veja – suha

2.2. Listavci

Obvejevanje in celotna nega gozda z redčenji krajšata proizvodno dobo in večata ekonomske učinke.

Pri listavcih se s starostjo pogosteje

Drevesna vrsta	Proizvodna doba	Minimalni ciljni premer
češnja	60	50
oreh	60	60
javor	60–70	50
bukev	90–100	60
hrast	80–150	60

pojavljajo napake srca in gniloba, kar razvrednoti les.

Obvejevati moramo dovolj zgodaj, da dosežemo velik delež visokokakovostnega lesa

FORMULA 30–60–90 = višina–masa–vrednost

PRVA DVA HLODA: 90 % vrednosti drevesa, 60 % mase drevesa in 30 % višine drevesa
 PRVI HLOD: doseže lahko do 80 % vrednosti celega drevesa

V Pahernikovih gozdovih so obvejeni kvalitetni listavci, ki so posamezno zastopani v sestoji iglavcev

2. 3. Kje obvejevati?

Smiselno je obvejevati le drevesa na najboljših rastiščih, v sestojih z zelo dobro zasnovjo, ki so bili ves čas ustrezno negovani in so stabilni. Z negativno izbiro zaključimo pri premeru 10 cm, sledi pozitivna izbira, nato nosilce obvejujemo do premera 15 cm, pri čemer dosežemo 6 do 8 m čistega debla.

2. 4. Kdaj obvejevati?

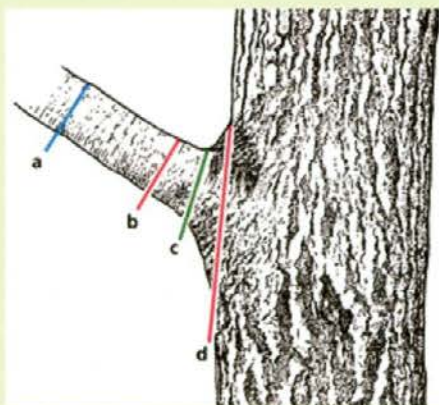
Obvejujemo, če v času sečnje pričakujemo razmerje med brezveznim plaščem lesa in vejnatim jedrom najmanj 2 : 1:

- izven vegetacije, najbolje konec zime februarja ali marca (suhe veje lahko obvejujemo skozi vse leto);
- ko lahko, deblo obvejimo vsaj 4 m visoko;
- do prsnega premera 15 cm;
- divjo češnjo in oreh se obvejuje v avgustu;
- obvejevanje javorja v juniju in avgustu ali pa ne prepozno spomladi (prične hitro z rastno dobo).

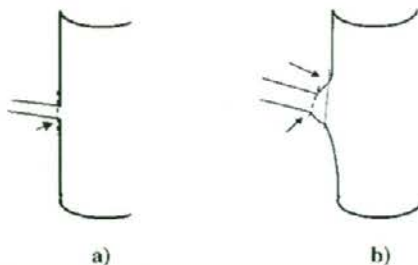
Smiselno je voditi podatke o letu obvejevanja, ker zgodnje obvejevanje močno vpliva na ceno sortimentov. Evidenca obvejevanja naj bi poleg leta obvejevanja vsebovala podatke o površini (oddelek, parcelna številka, negovalna enota), drevesnih vrstah, ki smo jih obvejili, številu obvejenih dreves in višini obvejevanja.

2. 5. Kako obvejevati:

- obvejevanje živih in odmrlih vej;
- obžagujemo le nekaj spodnjih metrov debla (4,6, 8, 10 m v višino);
- zelene veje le do premera 2 cm;
- tik ob deblu, pravokotno na vejo;

- preblizu debla – rana je večja, lahko pride do okužbe z glivami;
- puščanje štrcljev – zarast je dolgotrajna, plašč čistega lesa je manjši.

a) pravilen rez ob deblu, brez poškodb kambija
b) veja je ob deblu odebeljena, pravilno jo odrežemo na koncu odebelitve

Pravilen, gladek rez

2. 6. Koliko dreves obvejiti?

Število dreves po ha, ki jih je smiselno obvejiti, je 100–200 pri listavcih in 150–400 pri iglavcih. V osnovi lahko obvejujemo vse drevesne vrste.

Priporočeno število obvejenih dreves na hektar in na 10 arih pri čistih sestojih:

Drevesna vrsta	Število obvejenih dreves na ha	Število obvejenih dreves na 10 arih
smreka	150–250	15–20
jelka	150	15
macesen	100–150	10–15
bor	100–200	10–20
javor, jesen	60–80	6–8
češnja	60–80	6–8
hrast	70–90	7–9

Poraba časa za obvejevanje iglavcev (z ročno žago):

Višina obvejevanja	Minut/drevo	Število obvejenih dreves v 8 urah
do 2,5 m	3 do 6	160–80
0–5 m	8 do 15	60–32
5–10 m	15 do 22	32–22
več kot 10 m	25 do 34	19–14

Pri obračunih se je pri nas upošteval normativ: 50 dreves v 8 urah pri višini obvejevanja 4 m in 35 do 40 dreves v 8 urah pri obvejevanju do 6 m

Obvejeni nosilci v smrekovem drogovniku

Vpliv obvejevanja na prirastek dreves:

- z obvejevanjem odmrlih in odmirajočih vej prirastek povečujemo;
- z obvejevanjem v živo zmanjšujemo debelinski prirastek, ker krajšamo krošnjo, vendar povečujemo vrednostni prirastek.

2. 7. Orodje in pripomočki za obvejevanje

Sadjarke škarje in dereze različnih izvedb so pripomoček za vzpenjanje na drevesa

Ročna žaga oz. sadjarska žaga, varovanje z vrvjo

Škarje in žaga na teleskopskem ročaju

Lestev

2.8. Gospodarnost obžagovanja:

- normativ: 4 m/50 kos/8 ur in 6 m/35–40 kos/8 ur;
- večkratno obžagovanje je predrago;
- obvejevanje z žago na teleskopskem ročaju je izvedljivo do 5 m in pomeni porabo 1 min/tekoči meter;
- obžagan les iglavcev smreke in jelke doseže na srednjeevropskem tržišču 6–10-krat višjo ceno kot neobžagan les.

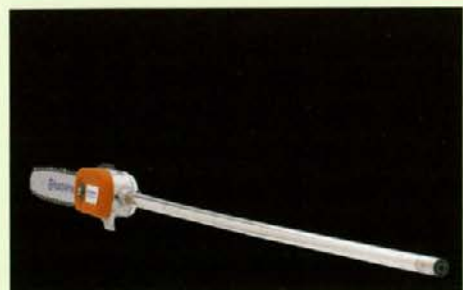
Debel les ni vedno vreden les, vreden les pa je praviloma le debel les brez napak. V razmislek: ne varčevati že z zreliimi drevesi, bolje jih je posekati in pričeti z vzgojo in nego – tudi z obvejevanjem – novih dreves in sestojev.

Viri:

- Gradivo za predavanje prof. dr. Jurij Diaci.
- <http://www.waidwissen.net/themen/waldbau/bestandespflege/ws/wertastung.DE>.

Motorne plezalne žage za obvejevanje iglavcev in listavcev (motorizirani maček)

Višinski obrezovalnik Husqvarna z deljivo cevjo za lažje shranjevanje in prenašanje z dosegom do 5 m

TRGOVINA
LES

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

SLOVENJ GRADEC
Cesta na Štibuh 1
telefon in faks: 02/88 21 620

RADLJE OB DRAVI (Dvorec)
Koroška cesta 68
telefon in faks: 02/88 71 423

Lovska razstava

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.

Zavod za gozdove Slovenije,
OE Slovenj Gradec

Živali so se oblikovale in razvile zadnje od petih kraljestev živih bitij. V biologiji je kraljestvo najvišja enota v njeni sistematiki organizmov. Na Zemlji so danes prevladujoča oblika življenja. Razvojno gledano imajo možnost hitrega prilagajanja spremenjenim razmeram v okolju, v katerem živijo, zaradi sposobnosti premikanja. Med najbolj razvita bitja v kraljestvu živali v biološkem smislu spada človek. Človek znanstveno proučuje sebe in druga živa bitja. Veda, ki znanstveno proučuje živa bitja, se imenuje zoologija.

Človek je kot največji "rušilec" naravnega ravnotežja v različnih življenjskih okoljih dolžan spremljati dogajanja na Zemlji in z umnim gospodarjenjem vplivati na izboljšanje naravnega ravnovesja. Za prostoživeče živali v gozdnem in negozdnem okolju skrbijo tudi lovci. Skupaj z gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije in z Zavodom za varstvo narave načrtno proučujejo njihovo življenje, njihove bivalne navade, medsebojno usklajenost med posameznimi vrstami, morebitne negativne vplive na rastlinstvo v gozdu in izven njega, predvsem pa številčnost posameznih živalskih vrst.

Sinteza vseh strokovnih dognanj je zbrana v dolgoročnih in kratkoročnih lovsko gospodarskih načrtih, ki jih za posamezna lovsko upravljavska območja izdelujejo na območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije (Odsek za gozdne živali in lovstvo). Koroška lovišča spadajo v Pohorsko lovsko upravljavsko območje. Lovci kot upravljavci lovišč in izvajalci načrtovanih del predstavijo javnosti rezultate svojega dela na letnih lovskih razstavah v posameznih gojitvenih bazenih. Lovske razstave so iz leta v leto vse bolj privlačne in ekološko osveščajoče, še posebno tiste, na katerih sodelujejo tudi drugi uporabniki gozdov in ostalega življenjskega okolja prostoživečih živali. Strokovne analize o načrtnem letnem odstrelu divjadi kot regulatorje uravnotežene številčnosti glede na spol, starostno strukturo in vitalnost posameznih vrst so popestrjene z najrazličnejšimi likovnimi in fotografskimi razstavami. Poleg umetnikov so ustvarjalci teh likovnih razstav tudi učenci in malčki osnovnih šol in vrtcev iz kraja, v katerem lovci postavijo razstavo. V Območni enoti Slovenj Gradec na razstavah aktivno sodelujejo tudi

območni in krajevni gozdarski strokovnjaki Zavoda za gozdove Slovenije, gozdarski in lovski inšpektor Drago Križan, pevci in rogisti ter drugi lovski strokovnjaki. Uradno so lovске razstave odprte dva dni. Pričnejo se z zborom lovcev lovskogojitvenega bazena, na katerem predsednik le-tega in predsednika komisije za visoko divjad in malo divjad podajo letna poročila. V strokovnem delu je zanimivo prisluhniti predavanjem lovskih in drugih strokovnjakov. Posamezne razstave so popestrjene s kulturnim programom. Lovske razstave so namenjene srečanju in druženju lovcev in drugih ljubiteljev narave. Zanimivo je prisluhniti razgovorom ob panojih, na katerih so razstavljene zanimive trofeje uplenjene divjadi. Zelo živahno je v delu razstavnega prostora, kjer lovci predstavijo življenjski prostor in živali v posameznem lovskogojitvenem bazenu. Ta del razstave je zelo zanimiv za šolarje, katerim je namenjen drugi dan lovske prireditve. Lovci z veseljem vodijo posamezne skupine po razstavnem prostoru, mladi obiskovalci pa prisluhnejo njihovem razglabljanju o življenju divjadi in delu lovcev.

Lovci z veseljem ugotavljajo, da razstave vsako leto obišče več mladih obiskovalcev. V letu 2011 so pripravili razstave v Žerjavu (Mežiški lovskogojitveni bazen), v Mislinji (Lovskogojitveni bazen Slovenj Gradec) in na Muti (Pohorsko-kobanski lovskogojitveni bazen).

Kot prijatelj koroških lovcev in gozdarski strokovnjak sem se udeležil zbora lovcev v

Anton Osojnik, st. je na zboru lovcev v Žerjavu prejel priznanje Znak Koroške lovske zveze

Žerjavu, aktivno pa sem sodeloval s sodelavci mislinjske krajevne enote pri izdelavi razstavnega panoja, na katerem smo gozdarji predstavili načrtno in kompleksno gospodarjenje z življenjskim prostorom prostoživečih živali. V Žerjavu sem z zanimanjem prisluhnil predavanju Jožeta Samca o lovskem etičnem kodeksu. Mislim, da je to lovsko sveto pismo, v katerega bi se morali poglobiti vsi lovci. Udeleženci zbora lovcev v Mislinji pa so mi poročali o zanimivem predavanju o srnjadi predstavnika inštituta ERIKO Velenje dr. Boštjana Pokornjaja in vodje ZGS OE Slovenj Gradec Milana Tretjaka. Lovcem je predstavil dogajanja v letošnjem mednarodnem letu gozdov in delovanje Zavoda za gozdove Slovenije. Zanimivo je bilo tudi na zboru lovcev na Muti, kjer je Zdravko Miklašič (ZGS OE Slovenj Gradec) predstavil načrtovanje ukrepov pri upravljanju s populacijami divjadi.

Najmlajši obiskovalci lovske razstave v Mislinji

Zlata poroka zakoncev Hudej

Maja Hudej

25. 11. 1960 sta na skupno življenjsko pot stopila Anton in Marija Hudej iz Spodnjega Razborja, zato sta novembra leta 2010 v ožjem družinskem krogu praznovala zlati jubilej, 50 let skupnega življenja.

Marija, rojena leta 1939, je bila doma iz Dravograda. To, da je prišla za deklo k Spodnjemu Elbertu v Velunjski graben, je

bilo splet naključij. V številni družini delavca Franca in gospodinje Helene se je rodilo devet otrok. Žal kruha ni bilo dovolj za vse, zato so morali otroci od doma.

Druga svetovna vojna je pustila za seboj samo pustošenje, kar je položaj malih ljudi še poslabšalo. V Dravogradu je živel Franc Pečovnik, brat Dominika Pečovnika, spodnjega Elberta, ki je komaj sedemletno Marijo pripeljal služiti na malo kmetijo v Velunjski graben. Le slabih tristo metrov je bil oddaljen Lapovski mlin, v katerem je svojo mladost preživljalo šest otrok očeta Jerneja (Lapovčnikov) in matere Nežke (Ledinekova). Najstarejši Anton, rojen leta 1934, je moral še kot

otrok služiti po kmetijah in pomagati očetu v gozdu pri sečnji lesa, zato se je pozneje tudi zaposlil pri takratnem Gozdnem gospodarstvu Nazarje, kjer je delal vse do upokojitve. Kljub temu da so morali mladi v tistih letih za preživetje trdo delati po ves dan, so imeli tudi veliko priložnosti za druženje, predvsem ob koncih tedna, ob praznikih, pa tudi takrat, ko so na kmetijah

opravljali kakšno veliko delo, košnjo, spravilo sena in podobno. Zgodilo se je, da sta se mladi srca Toneta in Marije vneli že zelo zgodaj. Začela sta kovati načrte za skupno življenje in se odločila za poroko. Takrat so bile poroke bajtarjev in delavcev zelo skromne in le v ožjem družinskem krogu. Tudi Marija in Tone si nista mogla privoščiti razkošne ohceti. Zgodaj zjutraj so ženin in nevesta ter priči odšli peš v Podgorje. V cerkvi sv. Urha ju je poročil župnik Simon Kotnik, civilno pa ju je poročil matičar Franc Detečnik. Po poroki so odšli v gostilno, kjer so pojedli malico, ki so jo prinesli s seboj. Takrat namreč v gostilnah ni bilo možno naročiti hrane z jedilnih listov tako kot danes, ampak je bila na razpolago samo pijača. Ko so se vračali domov, so se kos poti celo peljali z avtomobilom, edinim, ki je bil takrat v Podgorju.

V Velunjskem grabnu sta zase in za svoje otroke zgradila topel dom. Tone je hodil v službo, Marija pa je gospodinjala in skrbela za otroke in dom. Rodili so se jima štirje otroci. Četudi ni šlo vedno vse po sreči, čeprav sta morala preživeti marsikatero grenko življenjsko preizkušnjo, imata v poštenju in dobrem srcu največje bogastvo sveta. Dočakala sta lepo jesen življenja, ki jo še posebej polepšajo obiski vnukinj. Želimo jima še veliko zdravih skupnih let, ker je zdaj čas, da v miru in nežno božata vse prijazne spomine skupnih let.

Petdeset pomladi Klare in Ivana Martinca

Marjan Križaj

Precej besed in vrstic bi moral zapisati, da bi lahko razodel tiste posebne trenutke sreče, ki sta jih 19. februarja doživljala nasmejana zakonca Ivan in Klara Martinc. Kot biseri so po njihovih licih drsele solze sreče, ko sta pred oltarjem cerkvice sv. Florjana v Doliču prisegla, da bosta srečo v dvoje, tako kot v minulih petdesetih letih, še naprej gradila tako harmonično kot doslej.

Ko sta se ozirala po obrazih okoli sebe, so jima v srcih igrala globoka čustva hvaležnosti vsem, ki so počastili njuno zlato poroko. Ogrevale so ju blagoslovljene besede duhovnika v cerkvi in najlepše želje župana ob civilni poroki v Slomškovem domu. V bogat šopek najlepših misli se je zlivalo vse, kar so jima pripovedovali otroci in vnuki, ter vse, kar sta jim zmogla šepetati v svojih besedah zahvale presrečna zlatoporočenca. Molče sta kimala, ko so besede drsele skozi čas, ko se je Ivan 17. septembra 1934 rodil in ko je 21. oktobra 1936 Podlesnikova mama povila Klaro.

Pa sta se še vedno ljubeče spogledala in stisnila roke ob datumu njune poroke. Res je bil 5. februar 1961 najlepši dan njunega življenja, ki so ga obogatila in oplemenitila rojstva otrok. Tri je povila Klara in datumov 11. februarja 1959, ko se je rodila Milena, 17. septembra 1961, ko je prvič zajokala Hedvika, ter 28. oktobra 1966, ko je družino razveselilo še Ivanovo rojstvo, ni nikoli pozabila. Čeprav je Ivan trdo delal na ESU Velenje in Klari ob gospodinjstvu nikoli ni zmanjkalo dela okrog hiše, sta kmetiji ostala zvesta in se rada spominjata le sončnih dni. Ob sinu Ivanu jima na domačiji res nič ni manjkalo. Veselje pa ju je pomlajevalo ob rojstvih šestih vnukov in pravnuka. Vendar so bili trenutki letošnje zlate poroke presenečenje, ki se je dvignilo nad vse pomnike njihovih najlepših doživetij. Spoznanje, da se je njihovih petdeset pomladi vklesalo v

hvaležnost otrok, ki so jima za toplino starševske ljubezni, skrbi in prečutih noči pričarali slavje, v katerem sta ponovno nataknila zlata prstana, ju je v ritmu glasbe odelo v počutja ljubezni, ki ne pozna meja. Čašo sreče so do roba napolnili še stiski rok svatov in besede ponosa, ki jih je v njihovem imenu izrekel Franc Šilak, župan, ki zvesto bdi nad prijetnimi trenutki svojih občanov. Nič čudnega, da so prehitro, kot njihovih 50 let, minile tudi ure tega nepozabnega slavja.

Razstava avstrijske umetnice Elisabeth Binter

Vančy

Foto: <http://www.dravograd.si/>

V petek, 18. marca, je bila otvoritev razstave avstrijske likovne umetnice Elisabeth Binter. Slikarka pri svojem ustvarjalnem delu uporablja oljne barve in kitajski tuš. Umetnica je s svojimi deli okrasila stene treh grajskih soban dvorca Bukovje. Posamezne slike so zelo velikih formatov, kar je gotovo razvidno iz pričujoče

fotografije. Ob otvoritvi je pogovor s slikarko vodil podžupan občine Dravograd g. Alfonz Naberžnik. Pogovor je bil dvojezičen, saj se je otvoritve udeležilo veliko Avstrijcev. V uvodni besedi jo je predstavila mag. Marija Mrčela. S svojim zvonkim glasom je zapela solistka Nastja Gabor, otvoritev pa je glasbeno popestril Draukraft-Trio.

Razstava je zaradi obsežnih del in velike umetniške senzibilnosti umetnice vredna ogleda, slike pa zaradi izjemnega grajskega ambienta še bolj pridejo do umetniškega izraza.

Umetnica s samostojno razstavo zunaj svoje domovine nastopa prvič.

Kulturni večer v Zavodnjah

Duša Komprej

Foto: Karin Repotočnik

V soboto, 12. 3. 2011, smo imeli člani FS KD Gozdar ponovitev prireditve ob 30. obletnici delovanja skupine, ki jo obhajamo

letos, v Kulturnem domu v Zavodnjah pri Šoštanju. Na večeru folklornih skupin so se poleg naše predstavili še člani in članice Folklorne skupine KD Oglarji iz Šoštanja, kot gostje so nastopili Črnjanski harmonikaši, za dobro glasbo pa so poskrbeli mladi glasbeniki iz okolice Šoštanja, ki delujejo pod imenom Veseli Zavodčani. Tako smo ponovno obeležili še en zelo dobro obiskan kulturni večer, na katerem ni manjkalo plesa, petja in vesele glasbe.

Zgodba mojega kraja v knjižnici Dravograd

Milena Cigler

24. marca 2011 smo v knjižnici Dravograd prisostvovali zanimivi zgodbi mojega kraja. Svojo knjigo *Moje bajže nam je predstavila Črnečanka Berta Jereb, nekdanja Veržunova ali Hojčeva Berta.*

Gospa Berta, zdravnica onkologinja, nam je s svojim življenjem pokazala, kako si lahko aktiven in vitalen tudi v poznih letih. Direktorica knjižnice Cvetka Čop ji je izrekla dobrodošlico: "Gospa Berta, ali še vedno mislite, da nikjer pomlad ni tako lepa kot v Črnečah?" To je namreč stavek iz njene knjige.

O svojem življenju je povedala tole: "Moja mati je izvirala iz Murenhova – Murnovega dvorca. Imenovali so jo Lepa Tilka. Oče, ki je prišel z vojske leta 1916, je takrat prevzel domačijo, imenovano Hojč, v Črnečah ob reki Dravi in njenih rokavih. Bil je uspešen lesni trgovec. Mati mu je oponašala, da nikoli nima dovolj časa, saj je videla, da se zaradi prezaposlenosti premalo ukvarja z otroki. Večkrat ga je šla iskat v gostilno, ker po uspešno opravljenem poslu ni prišel domov. Imeli so kar nekaj kmečkih delavcev, včasih so jim rekli hlapci in dekle. Marsikateri je bil krofast ali je imel kako hibo, ampak to se dogaja tudi zdaj." Pošalila se je, da je včasih veljalo: "Korošica ima nezakonskega otroka ali je krofata ali pa oboje." Njeni starši so vsem otrokom omogočili šolanje. To je bila v tistih časih velika prednost in tega se Berta zaveda. Na vprašanje, zakaj se ukvarja z rakom, in to predvsem pri otrocih, je povedala, da jo je po študiju medicine in dveh letih

Nadaljevanje na str. 28

specializaciji tja pač zaneslo, čeprav jo je pediatrija zanimala. Povedala je, da je glavnina raka pri otrocih levkemija in da jih tri četrtine že pozdravijo. Njena znana (druga) knjiga ima naslov Mali vitezi in govori o kasnih posledicah levkemije, kako ti otroci po ozdravljenju živijo. Obstaja tudi fundacija Mali vitezi, za katero zelo uspešno z dobrodelnimi koncerti in na druge načine zbirajo sredstva. S fundacijo Mali vitezi peljejo otroke na počitnice in podelijo nekaj štipendij. Povedala je tudi, da je danes postopek zdravljenja veliko boljši in uspešnejši, ker kemoterapija ne pušča tako hudih posledic kot obsevanja, ki celo zavirajo rast, čeprav se določene posledice pozneje pokažejo tudi po kemoterapiji. To je treba obdelati statistično in to zdaj delajo. Sicer pa jo zanimajo tudi psihiatrija, kulturna zgodovina in pediatrija. Knjiga Mali vitezi je prevedena v ruščino, angleščino in nemščino. Pripomnila je, da bo izkupiček od knjige *Moje bajže šel za*

Pred polno dvoranico knjižnice Dravograd se je z gostjo pogovarjal Jurij Berložnik

ponatis knjige *Mali vitezi*. Na vprašanje, zakaj je toliko let preživela v tujini (Švedska, ZDA), je povedala: "Ko smo tu začeli z radiologijo, je Švedska bila v tej panogi na vrhuncu." Pomagalo ji je tudi znanje jezikov – nemščine, francoščine, angleščine.

Švedsko ni težko brati, je povedala. V začetku so bile v ordinaciji tudi komične situacije, ko ni znala jezika in so si jo domačini hodili ogledovat. V Ameriki pa angleščina ni imela primata, ker je vsak govoril po svoje. Vendar je različno vrednotenje zdravnikov. Na Švedskem je radiolog cenjen in spoštovan, v Ameriki pa je kirurg napol božanstvo. Medtem ko je ona bila od doma, so posestvo nacionalizirali, potem pa spet vrnilo. Vso posest je dala zapisati sinu. Ona ne potrebuje nič. Z možem živita v Ljubljani. Mož Marjan je bil pred dr. Kebrom minister za zdravstvo. V Črneče se vrača bolj poredko, za 1. november na grobove in še mogoče kdaj. Dom je zdaj "pohojena zemlja". Še vedno vsak dan gre za nekaj ur na Onkološki inštitut. Zbirajo statistične podatke o malih bolnikih, koliko je ozdravljenih in kakšne so pozne posledice. Njena naslednica bo zdravnica dr. Zaletel Zdravec.

EstEtika

"Netelesni" George Berkeley

Marko Krejan

Življenje

Eden zanimivih in svojstvenih mislecev je bil tudi George Berkeley (1685–1753), irski filozof, socialni aktivist in navsezadnje tudi pomemben škof. Šolal se je v domačem Kikennyju in na dublinski akademiji Trinity, kjer je diplomiral in doktoriral. Tam je bil leta 1710 posvečen tudi v duhovnika anglikanske cerkve, kar je bila v tistih časih pravzaprav dokaj stalna praksa v britanskih akademskih krogih. Kljub temu da je bil zaposlitveno vezan na to šolo, je veliko popotoval po Evropi. Leta 1717 je opazoval izbruh vulkana Vezuv in svoj natančen opis dogajanja poslal britanski znanstveni skupnosti Royal Society. Med temi potovanji se je osebno spoznal z mnogimi znanstveniki in misleci ter njihovim delom in idejami. Nekje pa je žal izgubil tudi pomemben del svojih rokopisov.

Leta 1724 je postal cerkveni dekan v mestu Derry na Irskem in je zato odstopil s svojega položaja na akademiji Trinity. V tem času je imel velike načrte, da bi na Bermudih ustanovil semeniščno šolo za

angleške koloniste in ameriške domačine. Za ta projekt je lobiral tudi pri britanskem parlamentu, ta pa mu je obljubil večji finančni prispevek. Z namenom biti bližje svojemu projektu sta se z ženo leta 1728 preselila na ameriški kontinent, nedaleč stran od Bermudskih otokov. Kupil je plantažo z nekaj sužnji ter hišo, imenovano Whitehall, ki še danes stoji in je preurejena v muzej. Kot velik zagovornik krščanstva in misijonarstva je tri svoje sužnje kar sam krstil in jim dal svoj priimek. A ne misliti, da je imel kake osvoboditeljske namene, nikakor ne. V njegovih zapisanih pridigah lahko beremo, kako je natančno razložil, zakaj krščanstvo sprejema in podpira suženjstvo. Krščeni, boga boječi se suženj, je pravzaprav boljši suženj. Zaveda se namreč, da je njegovo suženjstvo le začasno in kratkotrajno napram večni nebeški svobodi. Kot dober suženj svojemu zemeljskemu lastniku pa je dobro zapisan pri bogu in v srcu pravzaprav služi nebeškemu gospodarju.

Po treh letih zelo aktivnega življenja na ameriških tleh je Berkeley izvedel, da britanski parlament ne bo financiral njegovega projekta na Bermudih, zato je z družino odpotoval nazaj v Evropo. Še prej pa je svojo celoto zbirko knjig razdelil znanim univerzam Harvard in Yale, slednji pa je zapustil tudi plantažo. Kljub neuspehu s tem projektom je v tem času postal znan kot vpliven in dober verski voditelj in govornik. Leto po vrnitvi domov so ga tako v Dublinu posvetili v škofa. Med ljudmi je postal zelo priljubljen in cenjen. Po

Georg Berkeley, naslikal John Smibert (vir: <http://www.slideshine.de>)

upokojitvi je odšel v Oxford k sinu, kjer je v starosti 67 let, med ženinim branjem molitve, mirno umrl. Na njegovo izrecno željo so ga pokopali šele peti dan po smrti, saj so s tem odpravili možnost, da bi bil pokopan živ. Strah pred tem je bil takrat precej pogost in povsem upravičen. Kot zanimivost naj dodam, da so v tistih časih nekatere krste opremili z mehanizmom, preko katerega je pokojnik lahko pozvonil z zvončkom nad zemljo, če se je slučajno prebudil od mrtvih in ugotovil, da so ga pač prehitro pokopali.

Delo

Berkeley je pisal o raznih temah. Njegova prva dela so veliko prispevala k razvoju matematike, optike in govorila so o mehanizmih človeškega vida. Proti koncu življenja se je največ ukvarjal z verskimi rečmi, pisal pa je tudi o bolj čudnih stvareh, recimo o zdravilnih učinkih katranove vode. V filozofiji je najbolj znan kot utemeljitelj in zagovornik imaterializma.

Berkeley spada pod filozofsko znanstveno smer empirizma, v njegovi deželi tedaj zelo razširjenega stališča, da je ljudem vsako spoznanje in védenje dosegljivo edinole preko čutov. Torej preko zaznavanja oziroma empiričnega izkustva. Empirizem pa hodi z roko v roki z materializmom, nazorom, da ljudi in ves svet okrog nas sestavlja samo fizična snov, materija.

Tovrstno gledanje na svet pa izraža močne dvome o obstoju duše in boga, kar pa vernemu in duhovništvu posvečenemu Berkeleyu nikakor ni bilo všeč. Z namenom omejiti širjenje materializma in njegovo navidezno samoumevnost postaviti pod vprašaj se je postavil na povsem nasprotno pozicijo imaterializma, torej zanikanja materije. Izhajal je iz povsem enakih empirističnih nastavkov kot materialisti.

Torej vse, kar vemo, nam je dano preko čutnih zaznav in je od njih tudi odvisno. In sicer odvisno v tem smislu, da ni nujno, da je nek zunanji materialni predmet, ki ga zdajle zaznavamo, sam po sebi res točno tak, kot nam ga kažejo naša čutila. Berkeleyjeva pozicija pa je skrajna; pravi, da ni nujno, da ta zunanji materialni predmet sploh obstaja. Na kratko bom podal osnovne točke njegovega stališča. Materija ne obstaja, vse, kar poznamo in vemo, so le naše zaznave. Zato ne moremo nikoli neposredno vedeti, da res obstaja zunanji svet. Obstaja torej samo tisto, kar zaznavamo. Realnost je torej zgolj v našem umu, njeni predmeti pa so le naša izkustva. Celoten svet je tako zgolj zbirka izkustev v našem umu oziroma duši, ta pa je edina, ki v resnici obstaja. Oziroma natančneje: obstajajo človeške duše, ki posedujejo končen in od boga ustvarjen um, in bog, ki je neskončen in neustvarjen.

Seveda so ga kritiki močno napadli in moral je razjasniti več zagat svojega stališča. Najbolj očitna problema sta dva. Prvo vprašanje je, zakaj imajo različni ljudje v istem trenutku enake zaznave, če pa le-te sami posamezno tvorijo v svojem umu? Torej zakaj, recimo, skupina ljudi, ki jo preleti helikopter, soglaša v tem, da so videli in slišali ravno helikopter in nobeden ne trdi, da je bil to pravzaprav leteči slon ali gajba krompirja. Drugi problem pa kaže na absurdnost Berkeleyevega stališča. Iz njega namreč sledi, da neko drevo takrat, ko ga gledamo, obstaja, a kakor se obrnemo stran, preneha obstajati. Ko se s pogledom obrnemo nazaj, pa drevo v hipu spet

Umazane posode ne vidim več,
torej je prenehal obstajati.
Problem rešen!

Kdo pravi, da filozofija ni
praktično uporabna;
Pomivanje posode po Berkeleyju

Chris Madden, poslovenil M. Krejan
(vir: <http://ethicsdmu.wordpress.com/>)

vznikne iz nič; to pa je seveda precej smešno. Berkeley obe omenjeni zagati pojasni z obstojem in voljo boga. Reči, ki jih zaznavamo, namreč niso odvisne od naše volje, ki bi poljubno izbirala, kaj bomo videli, čutili, in kako in kdaj. Čutna izkustva nam namreč v um posadi bog in sami nanje nimamo vpliva. Skupina ljudi torej hkrati vidi in sliši helikopter zato, ker bog tako hoče. Kaj pa se zgodi z drevesom, ko se obrnemo stran? Drevo je še vedno tam, ne preneha kar tako obstajati, saj ga v svojem umu še vedno zaznava bog. Bog kot vsemogočen in vseprisoten je torej tisti, ki v svojem umu neprestano nosi izkustvo celotnega sveta in s tem potrjuje njegov obstoj.

Berkeley je svojo pozicijo postavil bolj kot ne z namenom vsaj teoretične ovržbe oziroma zamejitve razširjenega in njemu nevšečnega materializma. A v mlajših letih so ga njegovi pogledi in razmišljanja gnali tudi v bolj eksperimentalne vode. Manj znan biografski podatek pravi, da naj bi se v času šolanja v želji doživeti obsmrtna izkustva oziroma spoznati praznino in brezčasnost smrti poizkusno celo obesil. Študentski kolega, ki mu je pri tem asistiral, pa ga je pravočasno snel, da ni za večno ostal v tej ničnosti smrti, ki ga je tako zanimala. Kakor koli že, s svojim življenjem in delom je prispeval velik kos k celoti človeškega znanja. V psihologiji zaznavanja in nekaterih filozofskih smereh pa je njegov vpliv viden še danes.

Viri:
- Berkeley: Filozofski spisi. Ljubljana, Slovenska matica, 1976
- <http://www.iep.utm.edu/berkeley/>

Socialni izzivi**Pomoč na domu na Koroškem**

Polonca Jakob Krejan, univ. dipl. soc. del.

Kaj sploh je pomoč na domu?

Po Zakonu o socialnem varstvu (ZSV) in po Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev je to ena izmed socialnovarstvenih storitev, ki obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti ter v drugih primerih, ko le-ta lahko nadomesti institucionalno varstvo. Storitve je prilagojena potrebam posameznega upravičenca in obsega gospodinjstvo pomoč, pomoč pri temeljnih dnevni opravilih in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Kdo so upravičenci do te storitve?

Osebe, stare nad 65 let, osebe s statusom invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih (ZDVTDP), ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege, kronično bolne in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, in hudo bolni otrok ali otrok s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju.

Kdo organizira izvajanje storitve pomoči na domu?

Organiziranje pomoči na domu je v pristojnosti občin, ki morajo zagotoviti mrežo javne službe na tem področju in podeliti vsaj eno koncesijo za izvajanje pomoči na domu (Zakon o lokalni samoupravi, ZLS). Občine so dolžne za osebe, ki so upravičene do oprostitev plačila storitve, doplačati razliko in zagotoviti najmanj 50 % subvencije k ceni storitve. V okviru spremljanja, ki ga izvaja inštitut, se je izkazalo, da kljub zakonski obvezi nekatere občine (4 občine) ne zagotavljajo 50 % subvencije, v skupaj 8 občinah pa se pomoč na domu v letu 2009 ni izvajala. Gre sicer za manjše občine, ki se najbrž soočajo z različnimi težavami pri organizaciji in zagotavljanju pomoči na domu, vendar nezagotavljanje te storitve z uporabniške perspektive pomeni, da storitev ni dostopna vsem potencialnim slovenskim uporabnikom. (Smolej in ostali, 2009)

Kdo izvaja pomoč na domu?

Pomoč na domu je v letu 2009 izvajalo 76 organizacij, med njimi 45 centrov za

socialno delo (v nadaljevanju CSD), 17 domov za starejše in posebnih socialnih zavodov ter še 14 ostalih javnih ali zasebnih izvajalcev. Na Koroškem je pomoč na domu izvajalo 5 izvajalcev. CSD Dravograd je izvajal storitev za občino Dravograd, CSD Radlje ob Dravi za občino Vuzenica, Muta, Podvelka, Ribnico na Pohorju in za svojo občino, CSD Ravne na Koroškem za občino Črno na Koroškem, Mežico, Prevalje ter tudi za svojo občino, CSD Slovenj Gradec za Občino Mislinja in Javni zavod Vetrnica za občino Slovenj Gradec. Storitve je na Koroškem izvajalo 27 izvajalk in izvajalcev, od tega je bilo 9 redno zaposlenih. (Smolej in ostali, 2009)

V obliki zemljevida so izvajalci pomoči na domu po posameznih občinah objavljeni tudi na strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Inštituta RS za socialno varstvo (<http://www.irsv.si/informacije/pomoc-na-domu/index.html>), kjer najdemo osnovne podatke (naziv, naslov, telefon, elektronska pošta izvajalca in cena storitve). Prav tako se vsako leto na njihovi spletni strani objavi celotno raziskovalno poročilo o pomoči na domu za prejšnje leto.

Kdo so uporabniki in koliko jih je?

V zadnjih letih število uporabnikov pomoči

na domu narašča, od okoli 5300 v letu 2006 do okoli 6500 v letu 2009. Od tega je bilo na Koroškem 112 oseb v letu 2009, ki so koristile storitev, najmanj oseb je imela občina Ribnica na Pohorju, ki je oskrbovala le dve osebi, največje število oseb pa je beležila občina Ravne na Koroškem, ki je oskrbovala 15 oseb. (Smolej in ostali, 2009) Med uporabniki je največ, več kot polovica, oseb starih 80 let in več. Velika večina (84 %) jih pomoč na domu prejema zaradi starosti, precej manj (7 %) pa na primer zaradi kronične bolezni. Podobna slika je tudi na Koroškem, saj je 58 oseb starih 80 in več let, 37 je starih med 65 in 79 let, ostali so mlajši in le eden je star do vključno 18 let. Večina jih je upravičena do storitve pomoči na domu, ker so stari nad 65 let in so zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, nesposobni za samostojno življenje – teh oseb je 91 (81 %), 12 (11 %) pa je oseb, ki imajo kronično bolezen. (Smolej in ostali, 2009)

Doseganje zastavljenega cilja?

Rezolucija o nacionalnem programu socialnega varstva od 2006 do 2010 si je zastavila cilj, da bo do konca leta 2010 v Sloveniji vsaj 10.000 uporabnikov pomoči na domu, starih 65 let ali več. To pomeni, da bodo storitev prejeli 3 % oseb v tej

starostni skupini. Po podatkih in izračunih inštituta je v letu 2009 storitev prejelo 5.675 oseb, starih 65 let ali več, kar pomeni 1,7 %. Vidimo, da se je zastavljeni cilj v letu pred iztekom resolucije realiziral v komaj dobri polovici (56 %). Ne samo da je problematična realizacija zastavljenega cilja na nacionalni ravni, temveč so problematične tudi regionalne razlike: v goriški regiji je bil namreč cilj skoraj dosežen že v letu 2009 (2,9 %), v koroški regiji pa se po drugi strani pomoč na domu ne izvaja niti za 1 % populacije starih 65 let in več.

Viri:

- Zakoni o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih (ZDVTDP, Ur.l. SRS, št. 41/1983, Ur.l. RS, št. 114/2006-ZUTPG, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45, 61/2010-ZSVarPre)
- Zakoni o lokalni samoupravi (ZLS Ur.l. RS, št. 72/1993, 100/2005-UPB1)
- Zakoni o socialnem varstvu (ZSV-UPB2, Ur.l. RS, št. 3/2007, 23/2007 popr., 41/2007 popr., Ur. l. RS, št. 62/2010 – ZUPJS)
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS, št. 45/2010), SMOLEJ, Simona, NAGODE, Mateja, JAKOB KREJAN, Polonca. Izvajanje pomoči na domu: analiza stanja v letu 2009: končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, 2010. 53 str., graf. prikazi, tabele. Inštitut RS za socialno varstvo: www.irsv.si. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve: www.mdds.gov.si

April in oblaki

Zoran Laznik, MCSA

Za mesec april je značilno, da je vreme v tem času pogosto oblačno in nestabilno. Zato pogosto pogledujemo proti nebu in opazujemo, ali lahko iz oblakov pričakujemo tudi kaj dežja. Tudi v računalništvu se vedno bolj spogledujemo z oblaki; ampak kaj je računalništvo v oblaku? Računalništvo v oblaku (angl. cloud computing) podjetjem in posameznikom nudi prilagodljivo alternativo nakupu aplikacij, storitev in infrastrukture. Namesto da jih poganjajo na krajevnem računalniku, njihovo uporabo najamejo na strežnikih, ki sestavljajo računalniški oblak. Med najbolj poznane in splošno uporabljane brezplačne storitve računalništva v oblaku sodijo družabna omrežja, npr. Facebook in Twitter, spletne e-poštnne storitve, denimo Gmail in Hotmail, spletna mesta za deljenje slik (Flickr) in videov (YouTube, Netflix), spletne pisarne, kot sta Google

Docs in MS Office Web Apps, spletne konference, npr. MS Office Live Meeting, spletne dražbe, recimo eBay, itn. Ameriški publicist Nicholas Carr meni, da je do revolucije v oblaku že prišlo. "Spletni brskalnik, ki služi tudi kot uporabniški vmesnik računalništva v oblaku, je najbolj dostopna računalniška aplikacija, hkrati pa so storitve v oblaku, denimo Facebook, med najbolj priljubljenimi računalniškimi storitvami."

Med različnimi oblaki na računalniškem nebu najdemo tudi Microsoftov oblak **Windows Live**. Najdemo ga na spletni strani <http://explore.live.com> in je brezplačen. Za povezavo z oblakom potrebujemo **Windows Live ID**, ki ga pridobimo ob prvem **Vpisu in Prijavi**.

Windows Live®

Ustvarite svoj Windows Live ID
Omogoča dostop do vseh storitev Windows Live – in ostalih mest z ikono
Zahtevam so vsi podatki.

☹ Če uporabljate storitev **Hotmail** ali program **Messenger**? Vpoidite se zdaj

Windows Live ID: @hotmail.com

Uporabite svoj e-poštni naslov

Ustvarite geslo:
najmanj šest znakov; različovanje med velikimi in malimi črkami

Znova vnesite geslo:

Nadomestni e-poštni naslov:

Ime:

Primek:

Država/regija:

Spol: Moški Ženski

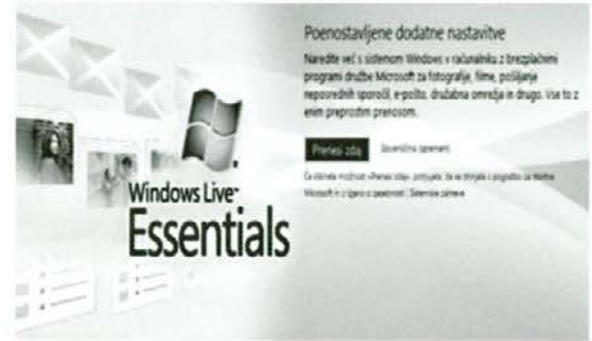
Leto rojstva:

Vnesite znake, ki jih vidite
Novo | Avdio | Pomoč

POZ. norticket

Pošiljajte mi e-pošto storitev Windows Live, Bing in MSN s promocijskimi ponudbami in povabili za sodelovanje v raziskavah. (Odjavite se lahko kadar koli.)

Po uspešni pridobitvi Windows Live ID-ja prenesemo z začetne strani na svoj računalnik datoteko za namestitev zbirke programov **Windows Live Essentials 2011**. Po želji lahko datoteko shranimo na svoj računalnik ali pa zaženemo namestitev zbirke **Windows Live Essentials 2011**.

V Javorju

Ivan Rus

Namestimo lahko celotno zbirko, ali pa sami izberemo programe, ki jih želimo namestiti.

S kljucicami izberemo programe in pritisnemo gub **Namesti**. Po uspešni namestitvi ponovno zaženemo računalnik.

Zbirka **Windows Live Essentials 2011** vsebuje:

- **Windows Live Messenger 2011**, povezava z družabnimi omrežji, video klepet
- **fotogalerijo Windows Live 2011**, skupna raba fotografij, oblikovanje albumov, diaproyekcije
- **Windows Live Movie Maker 2011**, izdelava videofilmov in objava na spletu
- **Windows Live Mesh 2011**, sinhronizacija datotek med računalniki
- **Windows Live Writer 2011**, spletni dnevnik
- **družinsko varnost Windows Live 2011**, starševski nadzor za zaščito otrok na spletu
- **pošta Windows Live 2011**, upravljanje pošte, stikov, koledarjev
- **spremljevalec Messenger**, povezavam v skupni rabi lahko dajemo komentarje
- **vrstico Bing**, orodna vrstica za Internet Explorer
- **paket priključkov Outlook**, povezava Hotmail in Microsoft Outlook
- **Microsoft Silverlight**, dostop do Silverlight spletnih vsebin

Sama ušesa so me bila, bil sem suh kot zobotrebec in kar naprej bolan. Ne vem, zakaj so se nadme spravile vse otroške bolezni, ko pa me je mama varovala kot puncico svojega očesa.

V Javorju, tam kjer je najvišje ležeča šola v Sloveniji in kjer je cerkev sv. Magdalene, je imel ravenski Rdeči križ v prostorih osnovne šole zdravstveni tabor. Bilo je med počitnicami. Bilo mi je nekako deset let, ko je mama izvedela za to kolonijo in me po zvezah vključila vanjo. Z gospo Rutarjevo, ki je bila ena od gonilnih sil tega tabora, sva se z avtobusom odpeljala do Črne na Koroškem. Tu naju je čakal lojtrski voz s konjsko vprego. Prijazni furman mi je pomagal na voz. Kovček – bil je skromen in majhen, iz kartona, rjave barve – sem položil na voz poleg sebe. Gospa Rutar in voznik sta sedla na zasilno sedišče, na povprek pribito desko na sprednjem delu voza. Cesta je bila zaradi prejšnjih nalivov dežja razdrapana in posuta z ostrim kamenjem. Takrat seveda še ni bilo tako lepih cest, kot so danes, speljanih do vsake kmetije.

Ko se tako peljemo po vijugasti cesti v strmino, kar naenkrat skoči pred konja velik pes in preplaši živinče tako močno, da začne galopirat. V tem diru mi je padel kovček na skalo, ki je prebila vanj veliko luknjo. Furmanu je nazadnje uspelo ustaviti konja. Stekel sem nazaj in pobral svoje borno imetje. Skoraj bi bil zajokal, pa me je bilo sram. Žalost sem si nekako pregnal, prijazna gospa Rutar pa me je tolažila z besedami: "Nič hudega, ko pridemo tja gor, bomo kovček zalepili, da bo videti kot nov!" To me je pomirilo. Zopet smo zlezli na voz in nadaljevali vožnjo. Cesta se je vedno bolj

Nadaljevanje na str. 32

Ivan pri štirinajstih letih

vzpenjala v strmi hrib, dokler je ni v nekem ruševju povsem zmanjkalo. S sopotnico sva jo mahnila naprej peš in kmalu prispela do Mežnarjeve domačije, v kateri je bila šola. V spodnjem prostoru je bila gostilna, pri vhodu v učilnico pa je bil lesen predprostor, v katerem so imeli učitelji sobe. Prijazna starejša medicinska sestra me je pospremila v učilnico, v kateri naju je obkrožila kopica radovednih otrok; nekaj sem jih poznal. Učilnica je bila preurejena v spalnico. Na podu so bili pogradi, saj si v tistih časih nisi mogel privoščiti kaj udobnejšega za spanje. Ko se je zunaj zmračilo, smo odšli na večerjo. Spomnim se, da smo jedli ovčji golaž, ki sem ga takrat okusil prvič v življenju. Zdel se mi je zelo okusen.

Po večerji smo še malo posedeli ob krušni peči v jedilnici. Bilo je zelo prijetno. Nekdo je prinesel Lubasovo harmoniko in veselo raztegnil meh. Spremljal ga je neki domačin na bršljanov list. Takšno igranje sem videl in slišal prvič, zato me je močno prevzelo. Nekaj časa sem še opazoval, kaj se dogaja v jedilnici. Nazadnje me je premagal spanec, tako da sem bil podoben kupu nesreče. Zadremal sem kar v jedilnici, čez nekaj časa pa me je prebudila bolniška sestra in me odpeljala v spalnico.

Bilo je res lepo. Dnevi so hitro minevali, po večerih smo kurili taborni ogenj in prirejali razne kvize, na katerih smo se merili v znanju. Pesem Al' me boš kaj rada 'meva mi je najbolj ostala v spominu. Zapela sta jo neka deklica in deček. Tudi kakšno koristno delo smo opravili. Nekega dne smo sosednjemu kmetu pomagali spravljati seno. Pridno smo grabili, saj sem bil takega dela vajen od doma.

Bila je nedelja in po kosilu smo se odpravili v Jazbino na obisk. Tam je stanoval župnik Ludvik Viternik z gospodinjo. Upravljal je cerkev sv. Magdalene v Javorju. Sedaj, ko mu noge niso več dobro služile, je maševal kar doma, v majhni kapeli. Vesela sta nas

bila. Sam sem o njem že vedel nekaj, ker mi je o njem pripovedoval oče, ki se je rodil pri Prosenu v Reka grabnu blizu Viternikovega rojstnega kraja. Bil je očetov sosed, saj je oče živel v Meležnikovi žagi. Viternikova družina je bila glasbeno nadarjena. Imeli so svoj orkester, gospod župnik pa je tudi skladal pesmi. Pri Prosenu je bila gostilna in tako so imeli domači ansambel.

Prijazna gospodinja nam je pripovedovala, kako je med vojno odšla v Celovec in iz celovških zaporov rešila gospoda župnika Viternika, ki je bil na seznamu za nacistično koncentracijsko taborišče Dachau. Enako je storila moja mama, saj je tudi ona rešila mojega očeta iz celovških zaporov. Kako se prepletajo človeške usode!

Ure pri prijaznih gostiteljih so hitro minile in vrniti smo se morali v svoj tabor. Takrat sem se zaobljubil, da še pojdem kdaj v Jazbino, vendar se to ni uresničilo.

Da bi si pripravili kak priboljšek za kosilo, smo se nekega popoldneva odpravili nabirat borovnice. V Javorju so tisto leto bogato obrodile. Vsak nabiralec jih je moral nabrati poln lonček. Meni je šlo to delo hitro od rok, ena, dve, tri in lonček je bil poln! Še dvema drugima sem pomagal nabirati. Ker smo bili pridni, smo naslednji dan jedli borovničev štrudelj.

Nekega jutra sem se prebudil ves prepoten, kuhala me je vročina. Bolela me je glava, roke sem komaj premikal. Bolniška sestra mi je zmerila temperaturo. Ja, krepko čez rdečo črto! Zaužil sem tableto aspirina in popil čaj. Povišana temperatura je hitro popustila, čez dva dni sem vstal zdrav in se pridružil skupini.

Dnevi brezskrbnosti so hitro minili. Zapustili smo prijazno osebje in se podali nazaj v dolino. Hvaležen sem bil mami, da me je poslala na ta zdravstveni tabor, saj sem takrat iz cmeravčka postal pravi fant.

Mirkov beg z doma

Milena Cigler

To že ni več humoreska, ampak groteska! Mirko pobegne pri vsaki mušji luknji v ograji, pod mrežo, mimo vseh mogočih provizoričnih ovir in se norčuje iz mene! Kliče npr. sosedo Florescita: "Halo, Milena, naj se ti zahvalim za resnično nepričakovano pomoč. Jaz imam roko v mavcu, pa sem Pavlija poslala, da prekoplje eno gredo, da bova posejala solato. Pa pride Pavli povedat, da je to namesto njega že storil en črn prašič in da se je potem ulegel v tisto ritje. Ko je zagledal njega, Pavlija, jo je pa ucvril v gozd!" Torej grem po tega našega slavnega prašiča, pa pove Matejina mama, da se pase na njihovi njivi. Sosed Oliver pa besno

gleda čez ograjo, ker misli, da vietnamski prašiči menda skačejo čez ograje. Prigovarjam mu: "Mirko, lepo te prosim, pojdi domov, saj boš lahko zunaj, delam ti ogrado, usmili se me, nikar ne kreni po asfaltu, bova predmet kritike ... saj veš, katerih."

Mirko vidi, da imam en opank na nogi, levo nogo pa v nogavici, strgani od robide, in da sem premočena od gonje za njim, pa se mu očitno zasmilim, saj jo ubere domov. Pokažem mu novo domovanje v prostoru, kjer je prej bila žagovina za konja. Ker je utrujen od izleta, se uleže in ne komentira, a ko popoldne, odprem njegovo "žagovino" (tako imenujemo ta prostor), vidim, da mu ni všeč: koplje rov v kotu, kjer je les sprhnel in se je pokazala zemlja. "Mirko, lepo te prosim, sprijazni se s tem, da boš zdaj tu! Ne pobegni nam spet!"

Naš prašičji pes pa kot da je gluhi. Kliče sosedu z Loparnikovega ranča: "Saj nismo jezni, da je tu, pognojil nam je zemljo v rastlinjaku, le problem je, ker riže. Iz rastlinjaka je potem napravil pravi rov, kot bi mislil prirediti agility."

Z Dunjo se odpraviva iskat Mirka. Iščeva po gozdu, po cestah, ob lipi, ko naju pokliče

Martina: "Pridita domov, Mirko v pasjem boku je Ronijeve makarone!"

No, da ne govorim o neprijetnih izletih našega "psa", ko nam je priklical "plave angele" ... Pa ti so pokazali več razumevanja zanj kot sosed, ki jih je poklal. Tako so se nadaljevale težave zaradi Mirkove nature, ki je izrazito svobodoljubna. In nekega dne mu Martina reče: "Oprosti, Mirko, ne moreš več biti pri nas, preveč imamo težav s sosedi zaradi tebe." In veste, kako je Mirko reagiral? Pobegnil je od doma! Še zdaj ga iščemo. Mahnil jo je mimo vseh kmetij proti Loparskemu vrhu in zdaj se najbrž bliža kmečkemu turizmu Brezovnik. Upam, da se bo kaj javil tam, saj ima dober vonj za dobrote. "Srečno, Mirko! Čakamo te, da se vrneš! Dunja joka za teboj! Halo, je tam kmečki turizem Brezovnik? Se je Mirko že oglašil pri vas? Dajte mu kaj jesti, prosim. Najraje ima makarone! Hvala, adijo!"

VELIKONOČNA NAGRADNA KRIŽANKA

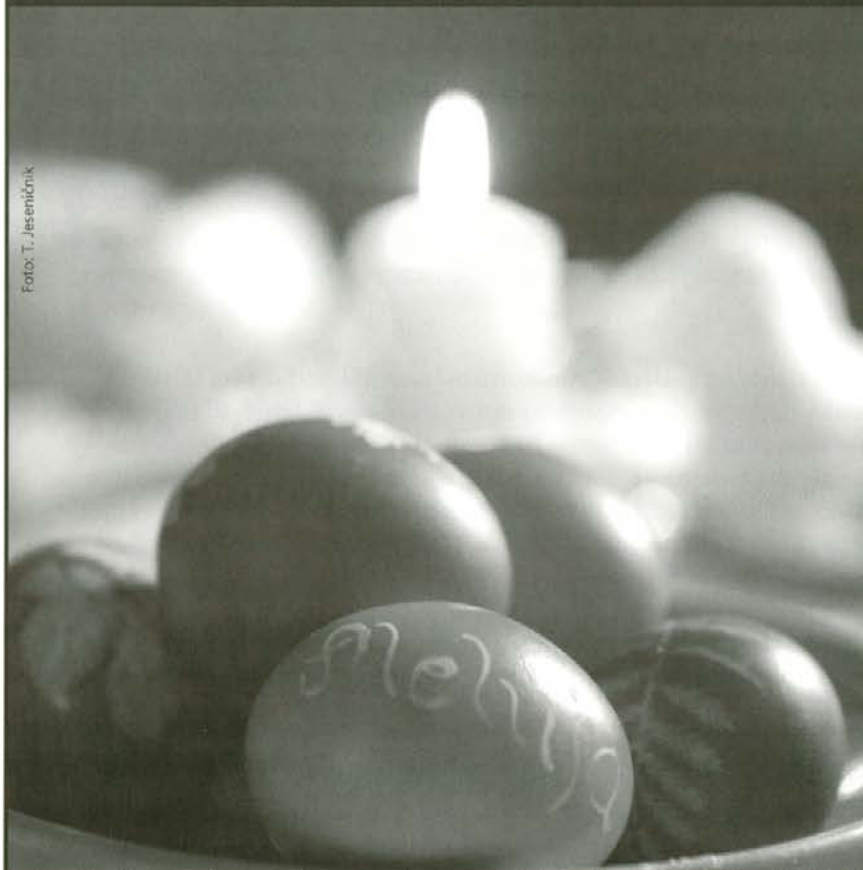

Foto: T. Jeseničnik

	STARIN SEL KURIR	ŽENSKO IME	ZAČETEK GESLA	ZRNATI DEL RASTLINE	OREL V NEMŠKI POEZIJ						
	POHOČA ŽENSKA										
	GRMIČ RASTLINA NA LISTAVCIH										
	DUHOVNIŠKO OBLAČILO										
	VELIKA KUPA	STARO MESTO ISOS NADLEŽ. ŽUŽELKE									
	KRATEK MOČAN GLAS			DIVJA MAČKA	STAR SLOVAN						
	OGRAJEN PROSTOR ZA DIVJAD										
	POGORJE NAD BOVCEM NEŠKI PISATELJ										
	ARKTIČNI JELENI	VISTA VIŠNJE	IGLASTO DREVO	AJDA KALAN	NAHTIGAL RAJKO	VOLČEK ZRNA KAKAVOVCA				ČUTNA PREVARA	POVELNIK ČETE
LAVRIČ ANA			SLAVNOSTNA POJEDINA						TONINO LASCONI	MOŠKO IME PRIPADNIK ROMOV	
OTORJEPEC MOJCA			OLEPŠVALNA STVAR MOŠKO IME						TRUJEJ TOKOVNI ODJEMNIK RIBIŠKA MREŽA		
NEMŠKA REKA				ZOPET	PRIPRAVA ZA VESLANJE KRNICI					UPANJE URADNI SPISI	
MEHKO LISNJE				OPERNA BISA V MILANU					SLOV. SMLAČARKA TINA		
	ERJAVEC MATEJ PISČANČ ZORA		PITAGOROVO ŠTEVILO TEGNER ISAIAŠ		JANKO KERSNIK JURGEČ IRENA				KRIŽAJ BOJAN	MORSKI SESALEČ PLOSČINSKA MERA	
KARTUZIJA POD GORJANCI									ZENSKO IME		
DOBITKI IGR NA SREČO						AVTOR: ANA HUDE-RNIK			ZNAN ANGL. GLASBE-NIK		

Spoštovani bralci in bralke! Rešitev nagradne križanke pošljite do 10. marca na naslov: Uredništvo Viharnika, Voraščev trg 1, 2380 Slovenj Gradec. Izžrebali bomo tri nagrade, ki jih boste nagrajenci prejeli po pošti.

Predstavitveni koncert Glasbene šole Radlje ob Dravi

V nedeljo, 3. aprila 2011, se je v dvorcu Bukovje odvijal predstavitveni koncert učencev in učiteljev Glasbene šole Radlje pred uvedbo oddelka v dvorcu Bukovje. V polni dvorani obiskovalcev smo bili priča velikim talentom, ki so pokazali sadove svojega trdega dela in ustvarjalnosti. Vse navzoče je uvodoma pozdravil podžupan Občine Dravograd Alfonz Naberžnik, prisotna pa je bila tudi ravnateljica Glasbene šole Radlje Milka Ajtnik. Navdušeni starši nastopajočih otrok in ostali obiskovalci so s svojim aplavzom izkazali navdušenje nad izvedenimi točkami, s katerimi so tako učenci kot tudi učitelji pokazali, da je njihovo delo zelo kreativno in na visokem nivoju. Predstavili

so se nam različni instrumentalisti, odličen tenorist Rok Krajnc in baletni plesalci in plesalke. Večer smo zaključili z vrhunsko baletno točko dveh članov baletnega ansambla SNG Maribor Galino Čajka in Vasilijem Kuzkinom. Mnogi so se strinjali z mislijo, da bo glasba vedno ostala najvišja odrešujoča umetnost, ki dokončno uresničuje to, kar ostale umetnosti samo nakazujejo.

Vse, ki želite svojega otroka vpisati v oddelek Glasbene šole Radlje, ki bo v dvorcu Bukovje, naj spomnimo, da bodo sprejemni preizkusi glasbenih sposobnosti v dvorcu Bukovje potekali v petek, 6. 5. 2011, od 14. do 16. ure. Opravljajo jih vsi, ki želijo biti sprejeti k pouku instrumenta, petja ali baleta. Za glasbeno ali plesno pripravnico ni preizkusov. Velik del učencev glasbene šole ima možnost vključiti se v orkestre, ansamble, pevske zборе ali nadaljevati s študijem glasbe doma ali v tujini. Ne pozabite: glasba ne pozna meja in vedno in povsod združuje!

Anja Vajde

Vabimo ustvarjalce rokodelskih izdelkov DUO Kunsthandwerk

Rokodelska kulturna dediščina v čezmejnem prostoru včeraj, danes in jutri - Handwerkliches Kulturerbe im grenzüberschreitenden Raum Gestern, Heute und Morgen

Čezmejni projekt DUO Kunsthandwerk se med 1. 9. 2010 in 31. 5. 2013 izvaja na območju Slovenije in Avstrije, in sicer v Sloveniji na koroškem in škofjeloškem območju in na območju Obsotelja in Kozjanskega, v Avstriji pa na spodnjem Koroškem.

Po Splošni deklaraciji UNESCO o kulturni raznolikosti iz leta 2001 so rokodelske dejavnosti pomemben del kulturne dediščine, ki je gibalno kulturne raznolikosti in jamstvo za trajnostni razvoj. Ker rokodelske dejavnosti hkrati potrjujejo kulturno, regionalno in lokalno identiteto, se zavedamo, da je treba znanja o rokodelskih dejavnostih ne le ohranjati, temveč jih predvsem prenašati na mlajše generacije, tradicionalne rokodelske izdelke, izvirajoče iz dediščine, pa nadgrajevati s sodobnimi izdelki domače in umetnostne obrti. Pomembna značilnost rokodelskih izdelkov – usklajenost oblike, videza in uporabnosti – sovпада z zahtevami sodobne okoljske in bivanjske kulture, ki poudarjajo človekovo vpetost v naravno in kulturno okolje.

Če imate rokodelska znanja, doma ustvarjate različne izdelke, bodisi v smislu nadaljevanja tradicionalnih postopkov ali ustvarjanja novih rešitev in oblik, vas vabimo k sodelovanju. Pokličite nas (02/ 88 42 927) ali nas obiščite v 3. nadstropju PTC Katica.

Vodilni partner: Podjetniški center Slovenj Gradec, d. o. o.; kontakt: Katarina Žagar, 02/ 88 42 927.

Slovenski partnerji: Razvojna agencija Sora, d. o. o., Mestna občina Slovenj Gradec; Javni zavod za kulturo, turizem in razvoj občine Rogatec.

Avstrijski partnerji: Slovenska prosvetna zveza, Celovec; Slovenski narodopisni inštitut »Urban Jarnik«, Celovec; Krščanska kulturna zveza.

Projekt DUO Kunsthandwerk se izvaja v okviru OP SI-AT 2007-2013. Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, nekaj pa Republika Slovenija, Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

Investition in Ihre Zukunft
Operation teilfinanziert von der Europäischen Union
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE RS ZA LOKALNO SAMOUPRAVO
IN REGIONALNO POLITIKO

Inovacije

Marta Krejan

Foto: Matjaž Gostenčnik

V Slovenj Gradcu je priznani inovator in steklarski mojster domače in umetnostne obrti izdelal pravo mikrosolarno elektrarno na svetlobno energijo. Njeno delovanje je vgradil v lično oblikovano stekleno trajno gorečo nagrobno lučko. S strokovnjakom za elektroniko Srečkom Slemenikom sta poskrbela, da bo lučka varno in zanesljivo delovala. Dolgoletno trajno delovanje (cca 10 let) ne povzroča stroškov in obremenitve okolja.

Matjaž Gostenčnik: "Svetilni sistem zagotavlja takšno svetilnost z brljenjem, ki je najbolj približano efektu prave sveče. Ima vgrajen varčevalni program, ki zagotavlja povečano svetilnost podnevi, ko je energije v izobilju, ponoči pa deluje

varčevalno z uporabo akumulirane energije in s tem varuje celoten sistem za dolgoletno delovanje. Solarni modul, ki ima glavno funkcijo, v lučki ni viden, kar ji daje večjo estetsko vrednost. Trajno goreča nagrobna lučka je bila izdelana z namenom okoljevarstvenih prizadevanj "Manj sveč na pokopališča". Zadnje čase so nekateri okoljevarstveni projekti med ljudmi doživeli izredno veliko podporo, še posebej projekt "Očistimo Slovenijo v enem dnevu". Z vseslovensko aktivnostjo "Manj sveč na pokopališča", ki jo podpirajo okoljevarstvene organizacije in društvo Ekologi brez meja ter zagovorniki zelene energije, vabimo k širši podpori tudi komunalna podjetja kot upravljavce pokopališč ter ponudnike pogrebnih storitev in cvetličarje.

Ta velika ekološka pridobitev pa je namenjena predvsem obiskovalcem grobov. Svojci umrlih si želijo vedno urejen grob. Trajno goreča nagrobna lučka je dobra rešitev za dekoracijo groba ali pa žalni oziroma spominski aranžma."

Vse dodatne informacije dobite na telefonu 041 668 207 ali na portalu

<http://www.pogrebi.info/domov.html> (v rubriki Ureditev groba, rastlinje in sveče).

Zaključek bralne akcije v knjižnici Dravograd

V knjižnici Dravograd že tretje leto zapored poteka akcija, s katero želijo spodbuditi odrasle k branju knjig. Prireditve se je najprej imenovala "Dedkova bralna značka", lani pa so pristopili k skupnemu projektu koroških knjižnic "Koroški bukve beremo", v Dravogradu imenovanem "Zrelo jabolko". Bralci si lahko po predloženem programu 42 avtorjev od oktobra do aprila izberejo in preberejo štiri določena književna dela in

eno po lastnem izboru. Razveseljivo je, da vsako leto sodeluje več bralcev, letos se jih je prijavilo že preko petdeset. Zaključek prireditve bo potekal v knjižnici Dravograd 21. aprila ob 18. uri, ko bo najvztrajnejšim bralcem pesnik Ciril Zlobec podelil nagrade – bralne značke.

Vančy

Naj bo velikonočni zajček radodaren in naj vam v prazničnih dneh izpolni čim več pričakovanj.

Viharnik

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan

Uredniški odbor:

Ida Robnik, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač, Brane Širnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Naslovnica:

Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tč. tarife številke 3).

Albertu Pratnekarju v slovo

1930–2011

Pomlad je že prihajala v deželo in ti si se odpravil na svoj priljubljen popoldanski sprehod. Rad si se sprehajal po okolici Mežice, kjer sta zadnja leta z ženo Angelo imela v bloku stanovanje, ti pa še vedno navajen življenja in gibanja v naravi, si odšel: "Le na kratek sprehod pojdem." A si odšel na dolg pohod brez vrnitve, na sredi poti ti je opešalo srce in si utrujen zatisnil oči. Ko je odjeknila žalostna vest o tvoji smrti, se nismo mogli sprijazniti s to bolečo mislijo, kar verjeti nismo mogli, da te ni več med nami, kot da bi še vedno čakali, da se vrneš in nas potolažiš z vedro besedo in s svojim šegavim nasmeškom.

Berti se je rodil leta 1930 v Črni na Koroškem kot prvi v družini z devetimi otroki. Po končani meščanski šoli je bil nekaj časa doma, nato se je za dve leti zaposlil v Rudniku Mežica. Zatem se je zaposlil kot skladiščnik v Ljudskem magazinu na Ravnah na Koroškem, kjer je delal vse do invalidske upokojitve leta 1984.

Leta 1975 si je kupil starejšo stanovanjsko hišo v prijetnem okolju na Marhovčah. Ko sta se poročila z Angelo Miklavc, sta si stanovanje lepo uredila v prijetno gnezdece. Ta leta so bila gotovo najbolj srečna v njenem življenju. Življenje v prečudoviti naravi in miru ... Ker pa sta bila družabna, so ju radi obiskovali prijatelji ali pa tudi samo naključni pohodniki, ki so se zaradi prijazne sprejetosti še velikokrat vračali.

Pred štirimi leti pa sta se zaradi Bertijevih zdravstvenih težav preselila v Mežico, tako da bi bila bližje hitro potrebni zdravstveni oskrbi. Berti je bil vedno vedre narave in si je hitro pridobil številne prijatelje. Bil je organiziran in aktiven član Društva invalidov in upokojencev. S tradicijo pohodništva iz mladih let je nadaljeval, tako da se je pač udeleževal organiziranih krajsih izletov, svoj stik z naravo pa je ohranjal s pohodi okoli domačega kraja.

Bil je dober in skrben mož. Vetrina in veselje do življenja sta bila njegova odlika in življenjska stalnica.

Povedali so mi tudi, kako je vedno z veseljem pričakoval izid Viharnika, na katerega je bil dolga leta naročen in ga je rad prebiral.

V soboto, 19. februarja, si odšel na sprehod, da se še zadnjič nauziješ narave, in iz srede njenega nedrja so te odnesli k večnemu počitku na Mirje. Vsem, ki smo te poznali in te imeli radi, si zapustil lep spomin na vedrino svojega življenjskega sloga in prijetnega sožitja.

Vančy

*Hribi še beli so,
rože še ne cveto.
Knal' bo pomlad prišla,
rože bo sklicala.
Samo moje srce žalostno bode še,
zanj več pomladi ni.*

Simon Jenko

Antonija Rebernik

28. april 1926–8. marec 2011

Pomlad je prišla, toda Antonija Rebernik je ni dočakala. Njeno srce se je ustavilo v 85. letu starosti v torek, 8. marca, prav na praznik žena in mater, ki je posvečen tudi njej.

Rojena je bila na Razborju 28. aprila 1926 v najemniški kmečko-delavski družini. Že v rani mladosti je spoznala, kako težek in neizprosni je boj za vsakdanji kruh, zlasti na hribovitih njivah in košenicah razborških bregov. Druga svetovna vojna je prizadela tudi družino Jug. Bili so izseljeni zaradi sodelovanja s partizani in narodno osvobodilnim gibanjem kot zavedna slovenska družina. Ko so se po osvoboditvi vrnili v domači kraj, so našli od okupatorja opustošeno domačijo in vse je bilo treba začeti znova. Ta nenehni boj za preživetje je mlado Tončko Jug utrdil, da je lažje prenašala bremena, ko si je z mladim Rudolfom Rebernikom osnovala lastno družino. Poročila sta se 1947. leta. Mlada zakonca sta kljub vsestransko težavnim letom po vojni z mladostno energijo in delovno vnemo skrbela za svojo družino, ki je bila ob šestih otrocih in starih starših kar številna. Mož je delal na Gozdnem gospodarstvu, žena Tončka pa je skrbela za ugodno počutje družine. Sorazmerno s finančnimi zmoglostmi sta skrbela, da so se otroci primerno izšolali, se zaposlili in postopoma osamosvojili.

Tončka Rebernik je bila nadvse skrbna mati in vzgojiteljica svojih otrok. Oba z možem sta kot starša znala za naravnim pedagoškim čutom in dobrohotnostjo ustvariti ljubeznivo družinsko vzdušje. Tudi ko so otroci odrasli in šli od doma, so se redno vračali k materi in očetu. Zadnja leta jo je razveseljevalo 11 vnukov in 8 pravnukov.

Njen zakon z možem Rudolfom je trajal spoštljivih 62 let do njegove smrti leta 2009. Njegova smrt jo je močno prizadela, saj sta skupaj preživela mnogo let v dobrem in slabem, v vzajemni medsebojni pomoči. Morda je prav zato bolezen tako hitro napredovala in uničevala njene življenjske moči. Zadnje mesece je njeno zdravje vidno pešalo, dokler ni njeno srce za vedno obmirovalo.

Vsi, ki smo jo poznali, bomo v naših srcih ohranili spomin nanjo. S spoštovanjem jo bomo imeli v spominu kot dobro sosedo, njeni najbližji pa kot ljubečo mater, babico in prababico.

Mirko Krevh

*Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraka, ni noči.
Tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stenni.*

S. Gregorič

Francišek Anželak

1. september 1922–17. marec 2011

Prižuborela bo nova pomlad, kot lahen potoček bo priskakljala v deželo, da prežene sivino in ozeleni polja. Po vejah že ptice žvrgolijo ljubezenske verze, a naša srca so zadržtela ob boleči izgubi dragega očeta, dedka in krajana Franciška Anželaka. Nihče ni pričakoval, da se bo poslovil tako na hitro, saj je kljub svojim 88 letom bil neverjetno čil in vitalen. Tudi sam je bil prav ponosen, da mu je bila dana tolikšna življenjska energija. Veliko je k temu prispevalo tudi to, da se nikoli ni predal, bil je borec, ki je moral skozi številne preizkušnje v življenju, z neverjetno voljo in pogumom pa je dosegel vse, kar si je zadal.

Rodil se je 1. septembra 1922 v mrzlem in s soncem redko obsijanem suhadolskem grabnu v Žnidarjevi žagi, kjer je služboval njegov oče. V družini so bili štirje otroci. Čeprav se je France rodil s težko okvaro nog, je veliko pomagal pri delu. A usoda mu ni prizanašala, trinajstletnemu mu je umrla mati, kar ga je še posebej zaznamovalo.

Med drugo svetovno vojno mu je operacija nog nekoliko olajšala življenje. V Trbovljah je dobil službo žagarja, kasneje pa je opravil izpit za minerja in vodil delo v kamnolomu v Suhem Dolu. Čeprav je deloval strogo, so ga imeli delavci radi, saj je znal ceniti njihov trud in požrtvovalnost. Tak je bil kot dolgoletni član Gasilskega društva Podgorje tudi sam; v skrbni pripravljenosti pomagati, kjer je bilo potrebno. Služboval je na Komunalni in se leta 1972 upokojil.

Leta 1947 se je poročil s Pavlo, ki je povila sina Franca. Zgradila sta prijetno hišo ob podgorski cesti in izkazovala gostoljubje vsakomur, ki ju je potreboval. Njun zakon je v razumevanju in spoštovanju trajal polnih 55 let. Kako se je pokojni veselil zlate poroke! Če bi bil še med nami, bi natančno opisal dogodek, kakor vsakega drugega posebnega, ki mu je bil priča v svojem življenju.

Ves čas se je zanimal za vsakega izmed nas, četudi smo le potomci tistih, ki jih je poznal. Pogosto je poklical po telefonu in izrazil željo, da ga obiščemo. Bil je preprost, neposreden in pošten. Ni ovinkaril in ne zavijal v celofan, ni obupaval in ni tarnal zaradi tegob, ki jih prinašajo leta. Po Pavlini smrti so mu dneve krajsali prijatelji in sinova družina, še posebej snaha Ivica, ki je bila vedno v njegovi bližini. Upravičeno je bil ponosen na svoje domače in se veselil uspehov svojih treh vnukov.

Njegovim domačim iskreno sožalje! Naše žalovanje naj potolaži vera večne svetlobe, v katero je veroval in zaupal.

Darja Rošer

*Kakor je meni zemlja tuja,
njen dih, kak mrzel in leden,
četudi sonce cvetje vzbuja,
nikdar nasičen grob ni njen.*

E. Kremžar

Franc Anželak

20. oktober 1950–24. marec 2011

Če bi nam ob slovesu od Frančiška Anželaka kdo rekel, da bomo natanko čez teden dni spet zbrani ob mrliškem odru, bi pomislili, da se kruto norčuje. A resnica je prav taka, kruta in neusmiljena, da se zamajejo tla pod nogami. Niso se še posušile solze za pokojnim dedkom, že smo se poslovili od njegovega sina Franca Anželaka. Njune najdražje je objel oblak žalosti in bolečine, ki para srce.

Kdo vodi naša pota, da so včasih tako čudna? Je to usoda, naključje ali nekaj popolnoma drugega? Kakšen smisel ima to naše življenje, da hitimo izpolnjevati, kar nam je naloženo, nekega dne pa moramo oditi in pustiti vse, ne da bi bil že čas za zaslužen počitek? Pa vendar ... Ko pogledamo po polju, se pogled ustavi na drobni cvetlici, ki bo vzcvetela. Jutri bo morda že povsila glavo. Mar bomo rekli, da je vzcvetela zaman? Nikakor. Četudi je živila le dan ali dva, je bilo dovolj, da je zasijala v vsej svoji lepoti in nam polepšala dan. Tako ima tudi naše življenje poslanstvo: po najboljših močeh izpolniti tisto, kar nam je namenjeno. Potem lahko zaspimo v miru in pokoju, brez strahu, da smo kaj izpustili. Tako je zaspal naš dragi mož, oče in dedek Franc.

Mati Pavla ga je edinca povila v domači hiši 20. oktobra 1950. Šolo je obiskoval v Podgorju, nato pa se je izučil za elektrikarja in sprva služboval v železarni na Ravnah. Leta 1969 je odšel k vojakom v Beograd. Z veseljem je pripovedoval o dogodivščinah, ko je bil pri aviaciji zadolžen za redarje. Železarno je nato zamenjal za Tovarno ivernih plošč in ob delu pridobil poklic elektrotehnika. Zadnjih deset let je bil izmenovodja, zaslužen pokoj pa je užival komaj dobro leto.

Leta 1977 sta s srčno izbranko Ivico Cvetko stopila pred oltar slovenjgraške cerkve. Kmalu ju je razveselilo rojstvo Franje, nato Darka, zatem pa še Bernarde. Dedkova hiša je naenkrat postala pretesna in mlada družina si je v bližini zgradila novo. Kako so se veselili, ko je vsak dobil svojo sobo, ata pa je sam izdelala pohištvo, kar mu je bilo v veselje. Bil je spreten in natančen in vse mu je šlo od rok. Vsakomur je rad pomagal po najboljših močeh. Zadnja leta je še prav posebej skrbel za očeta in vse postoril namesto njega.

Pred dvema letoma in pol je tudi sam postal dedek, Franja ga je namreč razveselila z vnukom Jonom. Čeprav živijo v Ljubljani, se otroci radi vračajo domov. Franc je bil ponosen na svoje otroke in želel jim je najboljše. Vedel je, da so marljivi in sposobni

in da mu ni treba več skrbeti zanje, ko pa je k njemu prišel Jon, sta se takoj odpravila na vrt. Ja, taki so dedki, povežejo razvajanje z delom in nič jim ni odveč. Otrokom se zaiskrijo oči in vidiš, da so srečni.

Tako kot mali Jon tudi mi ne moremo doumeti, da smo se za zmeraj poslovili od Franca. Tolaži nas upanje, da se nekoč spet srečamo, da sta se oče in sin tam nekje že nasmehnila drug drugemu.

Hlad groba je le prehod do našega resničnega domovanja ...

*Nad zvezdami, nad zvezdami
tam slutim jaz življenje večno,
neskončno blaženo in srečno:
pustite me domov!*

E. Kremžar

Darja Rošer

Janez Selinšek

11. avgust 1941–8. marec 2011

Sredi misli in želja po prihodu pomladi, saj ga narava v tem njegovem življenju nikoli ni izneverila, je Janezu Selinšku nenadoma ponagajala bolezen. Po udarcu možganske kapi v jutranjih urah 2. marca se je znašel v prizadevni oskrbi zdravnikov slovenjgraške bolnice in njegovi najbližji so verjeli ter upali, da si bo opomogel. Žal je ob vsej medicinski pomoči staknil pljučnico in v sončnem torkovem dopoldnevu je precej prehitro onemelo njegovo srce.

Na Janškem vrhu v Halozah, kjer je v družini Selinškovih luč sveta ugledalo kar devet otrok, se je 11. avgusta 1941 rodil naš Ivan. Že v otroštvu se je najmlajšega med tremi sinovi prijel ime Onzek in sorodniki v njegovem rojstnem kraju so ga tako klicali ves čas. Na manjšem posestvu je ob skromni kajži vinograd pomenil edini vir skromnega preživljanja. Ivan je osnovno šolo obiskoval na Ptujski gori. Ko je zapustil šolske klopi, je pešalil v Kidričevo, kjer je našel svojo prvo službo. Pridno pa je doma izdeloval stvari iz lesa. Les ga je pritegnil in izpod njegovih prstov so rasle uporabne stvari za gospodinjstvo, pohvalil pa se je lahko tudi s stoli. Mesecev, ko je moral nadeti vojaško suknjo in se v Beogradu srečevati s čudno logiko, ni bil vesel, je bil pa toliko bolj vesel vrnitve domov in novih opravil pri službovanju v Metalni. Ivan je marljivo delal in se ob delu še izučil za ključavničarja. Srcu je znal prisluhniti, a se v dekde ni zagledal na veselici ali cesti, temveč na avtobusu. Če ga je Malčka iz Mislinje lepo pogledala, ali je bil za

ljubezen kriv njen glas, je najbrž zaupal le njej. A ga je očarala za vse čase, saj si je, da ne bi zamujal prijetnih trenutkov, takoj poiskal službo v Gorenju. Srečneža sta se leta 1966 poročila in zaživela pri Malčkinih starših v Mislinji. Ivana sta lepo sprejela, hvaležnost jima je izražal s pomočjo ob slehernem trenutku. Sta pa z Malčko imela skupne sanje o svoji hiški in se srečna lotila gradnje. Veliko je bilo potrebno postoriti, se marsičemu odreči, da je hiša zrasla. V njej sta zaživela s hčerkico Zorico, ko hiška še ni bila niti dokončana. Vsak prostor posebej ju je osrečil, rojstvo hčerkice Majde pa je še okronalo toplino in harmonijo srečnih zakoncev. Ivan se je vselej rad poigral s hčerkama in vedno je poklanjal pozornost ženi Malčki. Rad je pomagal sosedom, nikoli pa ni pozabil na les. Pridno ga je obdeloval po službi, po upokojitvi pa ob sleherni priložnosti. Dobro se je počutil v svoji delovni sredini, moral pa se je invalidsko upokojiti leta 1991, ker mu je ponagajala hrbtenica. Tudi kolki so več let grenili njegove trenutke prijetnih dni med najdražjimi. Pa je kupil harmoniko in pričel igrati. Domače melodije so mu bile vedno pri srcu in ob poslušanju se je brž nalezal dobre volje. Presrečen pa je bil, ko sta se za igranje tega instrumenta ogreli tudi hčerki. O prijetnih trenutkih je rad poklepetal s Pajerjevim Jožkom in Obrulovim Bertijem. Posebno srečo pa so Ivanu ponujala igranja in čebljanja z vnukinjo in vnukom. Dnevi, ko sta bila na obisku, so ga kar pomlajevali.

Nekaj težav s srcem ga je sicer vodilo k zdravniku, huje pa je bilo, ko so mu ponagajali kolki. Lani je moral na operativni poseg v Valdoltro in okrevanje je uspešno potekalo. Spet je hodil, spet je kaj postoril. Zato je bil udarec možganske kapi v marčevskih dneh bridka preizkušnja za vse okrog njega. Upanje, ki ga ob skrbnem zdravstvenem osebju v slovenjgraški bolnišnici nikakor niso izgubljali, pa je žal smrt prekinila v njihovih srcih.

Marjan Križaj

In memoriam Mihi Pušniku

1943–2011

Slovenski poet, igralec in komedijant Frane Milčinski - Ježek je v eni svojih najbolj bridkih osebnopovednih pesmi zapisal: "Odkrijte se. Umrli je klovn. Le trije gredo za pogrebom. Marjana, ki karte prodaja, Ben Ali, ki meče požira, in pes, ki številke zalaja. /.../ Ne smejte se, umrl je klovn ..."

Ta verz mi nenehno zveni v glavi, odkar me spodnesla novica, da je odšel še eden od Pušnikov - Miha. Zakaj odhajajo tisti, ki najbolj radostijo naša življenja? Zakaj je med nami vedno manj pravih šegavcev, zabavljačev, priložnostnih pesnikov, pevcev ljudskih naptic? Zakaj odhajajo tisti, ki so nas s smehom sposobni pripraviti do joka? In zakaj je slovo od njih tako boleče?

Miha, koliko ljudi te je poznalo, koliko ljudem si polepšal dan s svojimi domisljicami, vici, iskricami, koliko ljudem si s pesmijo, s svojim glasom segel v srca! Gotovo si imel tudi temne plati. Poznajo jih samo tvoji najbližji, tisti, ki si jih imel najraje. Ne more biti drugače, da si se izgubljal v temnih breznih bridkosti, opit od žalosti in vina. Gotovo, a gotovo je tudi, da se samo iz najbolj črne globočine rodi najjasnejša svetloba. In to svetlobo si žarčil okoli sebe. Poznam te samo takega in velika večina te pozna samo takega, pa tudi tisti, ki so živeli s tvojo temno platjo, te bodo pomnili po dobrih delih, svetlih vzorih, nesebični ljubezni.

Po čem pomnimo ljudi? Po delih, ki jih puščajo za sabo, in po odtisih v dušah tistih, ki ostajamo. Miha je vsakemu od nas pustil pečat v duši, nikogar ni, ki bi ob srečanju z njim ostal brezbrizen.

Primož, Miha živi še naprej v tvojem glasu. Zala, tvoj oče se zrcali v tvojih očeh. In fantje, vnuki, če boste v življenju premogli samo kanček humorja vašega deda, ne morete zaiti s poti.

Miha je zdaj onkraj. Onkraj bolezn, onkraj žalosti in onkraj smeha. In če je kje bog, in mnogi pravijo, da je, potem mu zadnje dni, ob vseh tegobah, ki tlačijo človeštvo, vendarle gre malo tudi na smeh. Miha mu tam onkraj pripoveduje vice.

Zamislimo se, za hip zaprimo oči in se spomnimo najbolj veselega trenutka, ki smo ga z Mihom v življenju doživeli. In če nam bo to izvabilo droben smehljaj na ustnice, bomo počastili njegov spomin tako, kot bi si on želel.

Draga Ira, Primož, Zala, dragi vnuki, dragi Mihovi bratje in sestra, spoštovano sorodstvo in prijatelji. Izrekam vam iskreno in globoko sožalje. Naj nas vse tolaži misel, da je Miha živel točno tako, kot je želel. Trmasto in veselo, v dobrem in slabem. Ohranimo nanj topel spomin.

Janez Pušnik

Frančiška Zdovc - Ivartnikovi bici v slovo

17. februar 1918–5. marec 2011

Na pustno soboto zvečer se je v slovenjgraški bolnišnici ustavilo dobro in plemenito srce drage mame, bice, prabice, tašče, sestre in naše krajanke Frančiške Zdovc iz Podgore 38. Stara 93 let se je tiho poslovila ter klonila pod bremenom bolezn in visoke starosti. 9. marca 2011 smo se na hotuljskem pokopališču od nje poslovili v velikem številu. Zahvalili smo se ji za vse, kar je storila dobrega za svoje najdražje in za vse nas, ki smo jo poznali, jo imeli radi in jo zavoljo njene modrosti, skromnosti in prijaznosti globoko spoštovali.

Kmetija Ivartnik je zelo lepo urejena in bo tudi v bodoče prijazna in enako gostoljubna, kot je bila v času življenja Ivartnikove bice, pa vendar ne bo tam nikoli več tako, kot je bilo. Nič več ne bo bica ob večerih pletla toplih nogavic, ne bo več lupila jabolok, ne bo več pekla in kuhala dobrot, ki so jih imeli vsi radi, ne bo več pripovedovala, kako je bilo, ko je živel še mož, ati in dedi Maks ... Po njegovi mnogo prezgodnji smrti leta 1957 je ostala na kmetiji sama s šestimi otroki. Najstarejši je šel takrat petnajst let, najmlajša pa dobre tri. Težko je bilo, ko je ostala sama. Marsikatera ženska bi obupala, ona pa ni. Spomnila se je svojega težkega otroštva in se spopadla s težavami, tako s tistimi denarnimi, ki jih je imela zaradi nekaterih nujnih poplačil, kakor tudi s tistimi vsakodnevnimi, ki so pomenile pridelati dovolj hrane, priskrbeti obutev, obleko in druge pomembne stvari za družino. Življenje Ivartnikove bice je bilo res vse prej kot lahko.

Rodila se je 17. februarja leta 1918 pri Logarju na Selah v družini z osmimi otroki. Komaj sedem let staro so dali starši služiti h kmetu Turičniku v Golavabuko, kjer je hodila v šolo in opravljala različna dela vse do leta 1940, ko je prišla v Kotlje najprej h Knezu, nato pa k Janetu, kjer je spoznala sosedovega Maksa in mu leta 1942 rodila sina. Ko so se leta 1944 Maksovi ožji sorodniki pred Nemci umaknili na Pogorevc in v Savinjsko dolino, sta z njimi odšla tudi Maks in Francka s sinom. Še pred koncem vojne leta 1945 sta se v Lučah poročila, nato pa se kot zakonca vrnili in zagospodarila pri Ivartniku. Kot sem že povedala, je bila Ivartnikova bica delavna, skrbna, iznajdljiva, predvsem pa trdno odločena, da mora imeti njenih in Maksovih šest otrok boljše življenje, kot sta ga imela sama. Pa so delali, ona in otroci, vsak po svojih močeh, s pomočjo sosedov, časih prijateljev, največkrat pa kar sami. Bica je poskrbela, da so se zorala polja, da so posejali več vrst žit, da so posadili dovolj krompirja in drugih poljščin in tako pridelali prepotrebna živila, da niso bili nikoli lačni. Francka je bila dobra kuharica. Z veliko ljubeznijo je mesila kruh, pekla flancate in pripravljala dobrote,

zaradi katerih je bilo in je še vedno tako lepo sestri za mizo pri Ivartniku in se jih do sitega najesti. Delavnost, požrtvovalnost in trpljenje Ivartnikove bice so obrodili stoteren sad. Z dobrim zgledom in pozitivno naravnostjo je otrokom privzgojila ljubezen do zemlje, do vseh tistih opravil, ki so potrebna za to, da ti zemlja povrne vse, kar si vanjo vložil. Zato zna vseh šest Ivartnikovih otrok poprijeti za vsako delo, zato so se uspešno zaposlili, zato ljubijo zemljo ter cenijo svoj trud in trud drugih ljudi. Čudoviti in kot iz pravljic vzeti so videti domovi Franckinih otrok in vnukov, saj je na vsakem koraku čutiti ljubezen do cvetja in sposobnost za ročne spretnosti, kar je tako značilno za njihov rod.

Tudi domača hiša na Ivarti je lepa in prostorna in niti misliti si ne morete, iz kakšne majhne hiške je zrastle tam neke v letih 1972/73, ko so otroci že zapuščali dom in pletli nova gnezda. Pred kakimi petimi leti pa je dobila današnjo podobo, na katero je bila tudi bica zelo ponosna.

Ljubezen do cvetja, do lepo urejene okolice doma, spoštovanje ostankov iz preteklosti in medsebojno sodelovanje vseh pri hiši je prineslo Ivartnikovi bici in njenim naslednikom na kmetiji več priznanj krajevnega turističnega društva, za vzorno urejeno kmetijo na Koroškem pa jih je nagradila celo Kmetijska svetovalna služba Slovenije.

Pri Ivartniku so se ob rojstnih dnevih in ob različnih drugih priložnostih znali tudi sprostiti in poveseliti. Otroci so se radi vračali domov s svojimi ženami, možmi, z vnuki in zdaj že s pravnuki. Ivarčko bico so imeli vsi radi in bi lahko našla topel dom pri katerem koli svojem otroku, a je ostala zvesta Ivartniku, kjer je pustila svojo mladost in svoje moči, ter družini sina Emila in snahe Majde, kjer se je počutila domače, ljubljeno in spoštovano.

Ivartnikove bice ni več, a nikoli je ne bomo pozabili. S svojimi bujnimi srebrnosivimi kratko postrizenimi lasmi in dobrohotnimi rjavimi očmi bo ostala v srcih vseh, ki smo jo imeli radi in jo bomo pogrešali.

Končala bom z nekoliko prirejeno mislijo Mile Kačič:

*Posodi, zemlja, svoje naročje
za našo mamo, bico, prabico,
ki je našla svoj mir.
Objemi jo mehko,
še mehkeje jo zazibaj,
da ji bo lepo, kot bi spala doma.*

Urška Zdovc

Ali si je s srebrom mogoče ustvariti pokojnino?

Bernarda Dretnik,
samostojna premoženjska svetovalka

Dolga stoletja so problem preskrbe za starost reševali s pomočjo otrok. Družine so imele deset do dvajset otrok, od katerih so, če so imeli srečo, preživeli trije ali štirje, ki so lahko skrbeli za starše, ko so ostareli. Fraza "Otroci so največje bogastvo" je imela včasih čisto konkreten pomen. V prejšnjih stoletjih so bili najbolj revni ljudje, ki niso imeli otrok. Nekega obrtnika so vprašali, kaj počne s svojo plačo. Odgovoril je, da tretjino porabi za odplačilo starih dolgov, z drugo tretjino zbira zaklade in preostalo tretjino porabi za življenje s svojo ženo. Dolgove ima od svojih priletnih staršev, ki so ga vzgojili in izšolali, zakladi pa so njegovi otroci, ki ga bodo preživljali v njegovi starosti, ko ne bo več mogel delati. Sistem varčevanja za starost je imel tako obliko približno do konca 18. stoletja. Dohodek je bilo treba najprej ustvariti in šele nato porabiti. V 19. stoletju pa se je začel pravi kapitalizem, ki je prinesel blaginjo, kakršno poznamo še danes.

Do prve svetovne vojne sta bili na svetu samo dve denarni enoti, namreč zlato in srebro. Imena teh dveh denarnih enot v posameznih deželah, kot so funt, dolar, frank ali marka, so označevala samo različno količino zlata ali srebra. Z zlatom in srebrom je bilo torej mogoče plačevati po celem svetu.

Na začetku prve svetovne vojne omenjene denarne enote niso imele višje cenovne vrednosti kot sto let pred tem. Besede inflacija sploh še niso poznali. Seveda so govorili o podražitvah, če je bila letina slaba. S prvo svetovno vojno so denar iz žlahtnih kovin zamenjali s papirnatim denarjem, torej denarjem brez kritja, da bi financirali vojno. Potem so sledile katastrofe denarnih enot (npr. velike inflacije v Nemčiji), na Poljskem, Madžarskem in v vseh državah pa je vrednost denarja padla z neverjetno hitrostjo. Nemška marka, na katero so Nemci zaradi ohranjanja vrednosti bili tako zelo ponosni, je v času ene same generacije izgubila 90 % svoje vrednosti. Ljudje si pri dolgoročnih načrtih, kot so npr. ločitvene pogodbe ali pogodbe o preužitku, poskušajo pomagati z valutnimi klavzulami. Takšne klavzule morajo biti (npr. v Nemčiji) dovoljene v skladu z valutnim zakonom. Narodna banka pa takšne klavzule ne dovoli ravno pri pokojninah, ki se usklajujejo glede na kupno moč. Le zakaj? Pokojninske, najemne, zavarovalne in druge pogodbe v

času kriz denarnih enot nenadoma ostanejo brez vrednosti. Zato so vedno znova prizadeti vsi tisti ljudje, ki si želijo finančno varnost v starosti z denarnim premoženjem, kot so npr. zavarovanja. O tem še primer iz vsakdanjega življenja: Dedek gospoda Novaka je leta 1911 vplačal 10.000 zlatih mark za pokojninsko zavarovanje, ki naj bi ga njegov oče prejel kot pokojnino po 45 letih. Poleg tega so varčevali tudi v zlato. Zdaj ugibajte, kaj je oče gospoda Novaka leta 1957 dobil izplačano od zavarovalnice – 67 nemških mark. Če bi dedek ta znesek shranil v obliki zlata pod blazino ali ga zakopal na vrtu, bi bila to vsekakor boljše pokojnina. Kaj se lahko naučimo iz tega? Nikar dolgoročno ne menjajte zlata in srebra v denar, kajti denar ima samo začasno vrednost – gledano dolgoročno bo vedno znova postal star papir. Zlato in srebro nista dolžniški obljubi, temveč pomenita najvišjo obliko likvidnosti, torej sta odlično menjalno sredstvo, ker ju ljudje pri menjavi za druge dobrine sprejemajo. Ne povsem nepomembno je vsekakor vprašanje, v kakšnem razmerju ali po kakšni ceni se to zgodi. Če bi dedek gospoda Novaka pod blazino shranil srebro, bi vsekakor storil bolje, kot da je nacionalni denar vložil pri zavarovalnici, še vedno pa bi bil na

slabšem, kot če bi shranil zlato. Danes obstaja veliko razlogov, da je srebro tokrat boljše alternativa. Denarne enote iz zlata in srebra so več stoletij odlično delovale in v 19. stoletju pripomogle k nastanku neverjetnega kapitalističnega stroja blaginje v Evropi. Denarne enote iz žlahtnih kovin je odpravil in zamenjal denarni sistem, ki naj bi služil financiranju vojn in je bil zato nujno zgrajen na goljufiji in prevari. Vojne so bile vedno financirane z denarjem brez kritja. Vse te teorije so se med tem že izkazale kot napačne. Recesije žal niso izginile, postale so celo obsežnejše. Nezaposlenost se ni zmanjšala, temveč je naraščala. Inflacija, ki naj bi bila odpravljena, se je še stopnjevala ... Tako slabega denarja, ko ga imamo zdaj, ni bilo še nikoli. Pri tem gre seveda za enostavno vprašanje, ki zadeva vsakega posameznika. Bo ljudem uspelo spoznati, da so bili z državnim papirnatim denarjem ogoljufani in da se lahko z zlatom in srebrom enostavno zavarujejo za prihodnost?

Zakup ali nakup kmetijskih in gozdarskih zemljišč

Urška Gričnik, dipl. ekon.

Razpolaganje s kmetijskimi ali gozdarskimi zemljišči ponuja možnost, da z njimi ravnamo po svoji lastni volji, v kolikor smo lastniki kmetijskih ali gozdnatih površin. Kadar ne potrebujete toliko zemlje za obdelovanje ali enostavno ni nikogar, ki bi nadaljeval vaše delo, se lahko kot lastnik odločite za oddajo v zakup. Prav tako pa imate možnost prodaje.

Ne glede na to, ali gre za zakup ali prodajo, pa je potrebno zagotoviti skladnost z Zakonom o kmetijskih zemljiščih. Zakon o kmetijskih zemljiščih je bil sprejet leta 1996, spremembe in dopolnitve pa so nastale leta 2003. Zakon ureja rabo kmetijskih zemljišč, njihovo varstvo, promet in zakup, agrarne operacije in skupne pašnike. Kmetijska zemljišča so zemljišča, ki so primerna za kmetijsko pridelavo, razen stavbnih in vodnih zemljišč ter za druge namene določenih zemljišč. Med kmetijska zemljišča spadajo tudi vsa zemljišča v zaraščanju, ki niso določena za gozd na podlagi Zakona o gozdovih. Za promet s kmetijskimi zemljišči, gozdovi ali kmetijami po tem zakonu se šteje pridobitev lastninske pravice s pravnimi posli med živimi in v drugih primerih, ki jih določa ta zakon.

Promet s kmetijskimi zemljišči, gozdovi ali kmetijami teče po postopku in na način, določen z zakonom o kmetijskih zemljiščih, če ni glede predkupne pravice kmetijskih zemljišč, gozdov in kmetij z drugim zakonom določeno drugače. Zakup kmetijskih zemljišč se lahko sklene samo za daljše časovno obdobje. Upoštevati moramo, da se mora zakupno razmerje skleniti za **najmanj 25 let**, če se bo uporabljalo zemljišče za vinograde, sadovnjake ali hmeljišča; **najmanj 15 let**, če bo zemljišče namenjeno nasadom hitrorastočih listavcev; in **najmanj 10 let**, če bo zemljišče v rabi za druge namene.

V pogodbi o zakupu kmetijskega zemljišča med lastnikom in zakupnikom morajo biti natančno opredeljeni zemljiškoknjizni in zemljiškokatastrski podatki o v zakup danih zemljiščih, opis in neamortizirana vrednost objektov, naprav in nasadov, amortizacijska doba trajnih nasadov, višina zakupnine, doba in namen zakupa ter določba o tem, ali se zakupna pravica podeduje ali ne. Če gre za **dedni zakup**, se za dedovanje zakupne pravice uporablja Zakon o dedovanju kmetijskih gospodarstev, če

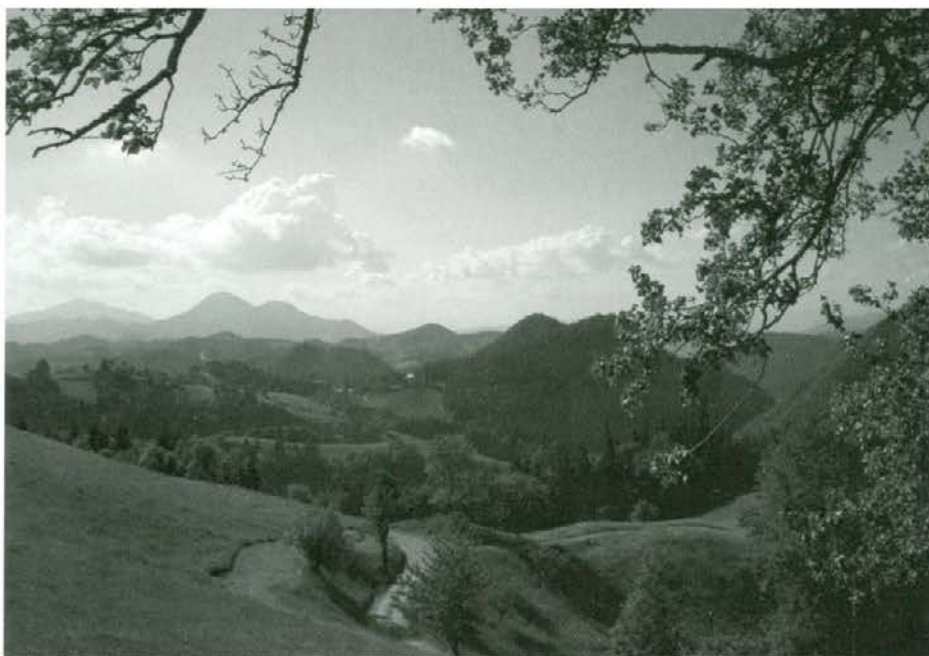

Foto: Sara Strmžnik

kmetija oziroma zemljišča v lasti zakupnika sama ali pa skupaj z zemljišči oziroma s kmetijo, ki jih ima v zakupu, ali zakupljena zemljišča oziroma kmetija izpolnjuje pogoje za zaščitenost kmetijo. Če ta pogoj ni izpolnjen, se zakupna pravica deduje po splošnih predpisih.

Kadar lastnik zemljišča ni tudi lastnik trajnih nasadov in drugih naprav, je predmet zakupa lahko samo zemljišče skupaj s pripadajočimi trajnimi nasadi in napravami, kolikor jih ni mogoče brez škode odstraniti. Trajni nasad deli usodo zemljišča.

Zakupna pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki. Zakupna pogodba, ki ni sklenjena v pisni obliki, nima pravnega učinka. Pri zakupu imajo možnost uveljavljati predkupno pravico dosedanji zakupnik, zakupnik zemljišča, ki meji na zemljišče, ki se daje v zakup, in kmet, katerega zemljišče, ki ga ima v lasti, meji na zemljišče, ki se daje v zakup, drug kmet, kmetijska organizacija ali samostojni podjetnik posameznik, ki mu je zemljišče ali kmetija potrebna za opravljanje kmetijske oziroma gozdarske dejavnosti. Zakupno razmerje med lastnikom in zakupnikom se vpiše v zemljiško knjigo in zemljiški kataster. Sklenjeno zakupno pogodbo lahko vedno sporazumno prekineta lastnik kmetijskega zemljišča in zakupnik, prav tako pa zakupna pogodba preneha tudi, če zakupno zemljišče v skladu z zakonom preneha biti kmetijsko zemljišče. Glavni namen zakupa je torej uporaba zemljišča, danega v zakup, ter raba sadov in drugih donosov zemljišča.

Ponudbo za oddajo kmetijskega zemljišča v zakup se vložijo na upravni enoti, na katere območju je določeno zemljišče ali del zemljišča, ki ga oseba želi oddati. Ponudba

mora vsebovati osebne podatke zakupodajalca, podatke o kmetijskem zemljišču in kmetiji, ter morebitne druge pogoje. Vlogo na upravni enoti je potrebno oddati v treh izvodih.

Lastnik kmetijskega zemljišča se lahko odloči tudi za prodajo. Pravni posel mora odobriti upravna enota in overiti notar. Kakor pri zakupu je potrebno oddati ponudbo za prodajo na upravni enoti v treh izvodih. Nato upravna enota da objavo na oglasno desko za 30 dni. Ponudba mora vsebovati osebne podatke o prodajalcu, ki zajemajo osebno ime ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma firmo in sedež; podatke o kmetijskem zemljišču, gozdu oziroma kmetiji, kot so parcelna številka, katastrska občina, površina, katastrske kulture, cena ter morebitni drugi pogoji. Izjema pri prodaji so zaščitenost kmetije, ki se ne smejo deliti.

Vsakdo, ki ima interes kupiti na prodaj dano kmetijsko zemljišče, gozd ali kmetijo, poda pisno izjavo o sprejemu ponudbe, ki jo pošlje priporočeno s povratnico prodajalcu in upravni enoti ali neposredno vložijo na upravni enoti. Tudi pri nakupu se lahko uveljavlja predkupna pravica solastnika, kmeta, ki meji na prodajano zemljišče, zakupnika zemljišča, drugega kmeta ali organizacije, ki pač potrebuje to kmetijsko zemljišče za opravljanje dejavnosti.

Zakon o kmetijskih zemljiščih opredeljuje zakup in prodajo kmetijskih zemljišč pod posebnimi pogoji, kakor se prodajajo druge nepremičnine. Zato je potrebno veliko pozornosti in natančnosti v postopku.

Lubadarsko opozorilo

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
Zavod za gozdove Slovenije, OE Slovenj Gradec

V drugi polovici marca in prvi polovici aprila je prevladovalo lepo vreme, zrak se je te dni segrel čez 16 in več stopinj Celzija. Toplo vreme je predramilo številne žuželke, v nižinskih predelih pa tudi podlubnike. V naših gozdovih je vse več škodljivih organizmov, ki jih pred leti še ni bilo. Vegetacija je pričela odganjati skoraj 14 dni prehitro. V kolikor se bo kljub vmesni kratkotrajni ohladitvi toplo vreme nadaljevalo, padavin pa ne bo, bo zaradi suše drevje manj vitalno. Dani bodo idealni pogoji za preštevilo namnožitve podlubnikov. V osončenih predelih lahko pričnejo rojiti že v aprilu. Vzroki za preštevilo namnožitve podlubnikov so tudi v neurejenih sečiščih, v slabi izvedbi gozdnega reda, pojavu raznih bolezni na drevju, vse številčnejših ujmah, poškodovanosti drevja zaradi industrijskih in drugih človekovih škodljivih vplivov. Podlubniki v Evropi ogrožajo smrekove sestoje na velikih površinah, pa tudi v Sloveniji so v posameznih predelih ogolili velike površine. Gospodarska škoda je velika.

V koroški regiji prevladujejo smrekovi gozdovi, zato je nevarnost namnožitve podlubnikov in ogolitev strmih gozdnatih območij zelo velika. Nevarnost preprečujemo s pravočasnim odkrivanjem poškodovanih in obolelih dreves in žarišč lubadark. Naloga gozdarjev javne gozdarske službe je, da spremlja dogajanja v gozdu in kontrolira njegovo zdravstveno stanje. Tudi lastniki gozdov pregledajte svoje gozdove! Če opazite kakšne bolezenske ali druge škodljive znake v sestoji, o tem takoj obvestite vašega revirnega gozdarja, da se dogovorita za pravočasno izvedbo ukrepov sanacije poškodovanih površin. Poskrbite za pravočasno spravilo in transport posekanega lesa iz gozda. V kolikor bodo vašo hlodovino napadli podlubniki in je ne boste takoj spravili iz gozda v nadaljnjo predelavo, se bodo v preležane hlode naselile razne glive in pa tudi hrošči lesarji, ki so tehnični škodljivci. Vrednost vašega lesa se bo zelo zmanjšala! Upoštevajte navodila vašega revirnega gozdarja in izrek v odločbi, kjer je določen rok izvedbe poseka in drugih preventivnih del. Lastnik gozda oz. izvajalec del v gozdu mora izvesti sanacijo živih žarišč lubadark prej kot v 21 dneh. Če je gozd ogrožen zaradi nepravočasne izvedbe sanacije žarišč, gozdarji lahko izvedejo tudi izvršbo. Drevesa, iz katerih so že izleteli podlubniki in niso več živa – so že brez lubja –, niso lubadarke. Pozorni bodite tudi na robove lanskoletnih žarišč.

Pomembno je tudi spremljanje razvoja podlubnikov. Nalet, število in razvojne faze podlubnikov opazujemo na posekanih kontrolno lovnihih drevesih in v škatlastih pasteh, v katere obesimo feromona Pheroprax in Chalcoprax. Položite lahko tudi lovne kupe (veje, zložene z debelimi konci navzven) ali posekane veje, zložene v kupe, pokrijete s folijo. Pri redni sečnji morajo biti veje z debelim koncem zložene proti sredini kupa. Možno je tudi sežiganje s podlubniki napadenih sečnih ostankov.

Lastniki gozdov, gozdarji in izvajalci del v gozdu, imejmo oči odprte, da nas podlubniki ne bodo presenetili!

Evropsko prvenstvo gozdarjev v nordijskem smučanju EFNS 2011

Östersund (Švedska)
7.–11. 3. 2011

Hinko Andrejč
Zavod za gozdove Slovenije,
OE Slovenj Gradec

Že 43. strokovno, športno in turistično srečanje evropskih gozdarjev (lastnikov gozdov, zaposlenih v gozdarstvu) se je tokrat odvijalo v Östersundu, znanem biatlonskem centru v deželi Jämtland (Iemtia) v osrednjem delu Švedske.

Že sama pot do cilja je bila poseben projekt in 25 slovenskih udeležencev je v petih skupinah (kombiji, avto, letala, rent-a-car) pripotovalo do More (iz Slovenije cca 2000 km), kjer je cilj najdaljšega smučarsko tekaškega maratona na svetu – Vassaloppet. Med njimi sva bila tudi dva člana Koroškega gozdarskega društva, Suzana in Hinko Andrejč. Švedska nas je pričakala v lepi sneženi preobleki z zamrznjenimi jezeri in obalnim morjem z velikim kontrastom na našo zeleno zimo. Ponedeljkom premik od More do Östersunda (330 km) je potekal po tipični

Jämtland (Iemtia) – tipična pokrajina z jezeri in pogledom proti Norveški meji

švedski gričevnati, zelo gozdnati pokrajini, posejani z jezeri. Ježevke so nam pomagale, da smo kljub zasneženemu vozišču, seveda ob upoštevanju omejitev (50, 80, 120 km/h), varno prispeli v Östersund. Večerna otvoritev s predstavitevijo preko dvajsetih držav udeleženk je bila uvod v celotedenski uradni program. Torek – ogled prog in trening streljanja, sredo – tekmovanje posameznikov v klasični in prosti tehniki, četrtek – ekskurzije, petek – tekmovanje štafet in zaključek. Preko 1000 tekmovalcev, razporejenih po starostnih

Nadaljevanje na str. 42

Zimske bližnjice

skupinah in po spolu v klasični in prosti tehniki, se je zvrstilo na odličnih progah biatlonskega centra. Na 90 km dolgo progo od Sälena do More se nas je podalo 10 in z nekaj krči, žulji, težavami s počasnimi smučmi ... smo po 6 do 9 urah vsi razen enega zmagoslavno prisopihali na cilj. Po švedskem izročilu smo sedaj dokazani možje in godni za ženitev (punce kaj čakate?!). Slovenci nismo ostali brez vidnih uvrstitev. Naša Suzana je v kategoriji D41 – prosta tehnika – zopet dosegla vrhunsko uvrstitev in prejela bronasto medaljo. Sam sem bil tokrat uspešen pri servisiranju (Pohorje ni imelo dovolj snega) in 5. mesto izpred dveh let v Donovalju je bilo nedosegljivo. Osvojil sem 25. mesto. Mark

Klinar, dijak srednje gozdarske šole v Postojni, je v kategoriji H16 – prosta tehnika – osvojil bronasto medaljo. Najboljša moška štafeta M51 (Kolander, Ivančič, Gornik, Andrejč) je bila enajsta. Podrobnosti si lahko ogledate na spletu: <http://www.efns.eu/> <http://www.youtube.com/watch?v=75Jttnz5Qwk&feature=related>

Švedska je dežela gozdov. Ima 9 milijonov prebivalcev, obsega pa 450.000 km². Gozdnatost je 60 % in v nacionalni

ekonomiji ima gozdarstvo pomembno vlogo. Na Švedskem je 1 % vseh svetovnih gospodarskih gozdov, proizvedejo pa 10 % svetovne proizvodnje žaganega lesa, pulpe in papirja. Letno posekajo 85 milijonov m³ lesa. 51 % gozdov je v zasebni lasti, 70 % lastnikov živi na posestvih. 5 % je državnih gozdov, ostalo pa posedujejo podjetja. Tretjina lastnikov je žensk. Povprečna gozdna posest je velika 47 ha. Prevladujejo iglavci (85 %, večinoma bor in smreka), listavcev (večinoma breza) je 15 %. Najbolj popularna švedska aktivnost je

Pogled na zasneženi Stockholm-severne Benetke pred pristankom

Slanikova pojedina

Marta Krejan

Letošnja 86. slanikova pojedina v Hotelu Grand Union ni minila brez udeležbe Korošcev, ki so po obširnih in natančnih navodilih pripravili vsak svojo mojstrovino. Lovro Miler, kuhar iz Šentanela nad Prevaljami (znani kmečki turizem Marin), je skupaj z Markom Potočnikom (Grand Hotel Union) pripravil ploščo za štiri osebe s polnjeno postrvjo, Hubert Stopar, vodja kuhinje v CUDV Črna, je na mizi iz ledu pripravil za Koroško nenavadne japonske prigrizke s surovimi ribami, Peter Lenče iz Črne (kuhar in natakari Pri Škrubiju) pa je pred unionsko dvorano na dvorišču pripravljaj paello (špansko rižoto z morskimi sadeži). Marko in Lovro sta v svoji kategoriji osvojila srebrno medaljo, Peter pa v kategoriji priprave jedi v ponvi bronasto medaljo (četudi, če se spomnite intervjuja z njim, morskih jedi sploh ne mara in jih načeloma sploh ne pripravlja!).

Filligranski detajli z razstave
(foto: arhiv Petra Lenčeta)

Popečene jakobinke na
grahovem pireju

Vodni stolp z restavracijo na vrhu ob biatlonkem centru v Ostersundu

Losi na farmi z odrezanimi rogovi (v jeseni) so vedno na voljo za poziranje

forest walking. Imajo prost vstop in nabiranje gozdnih sadežev po vseh gozdovih. Velja pa pravilo, da pri tem ne smejo škodovati posesti ali gozdu. Več kot 300.000 je registriranih lovcev in lov na lose je pri njih pomemben tako z ekonomskega kakor s tradicionalnega vidika. Več kot tretjina gozda, predvsem na severu, je pri njih namenjena rejji jelenov. Lastniki gozdov morajo sprejeti jelene na svoji posesti, čeprav jim povzročajo tudi škodo. Največje škode pa delajo losi, predvsem na mladem drevju. Raje imajo bor, zato večina lastnikov sadi smreko.

Tipična švedska počitniška lesena hiška

Vassaloppet – 15800 udeležencev na 90 km dolgi progi

Korošica Suzana Andrejc nam je pritekla bronasto medaljo

Švedska je zaradi lepe narave in mest ter skromnosti prijaznih ljudi vsekakor vredna oglada.

Nadevan losos

Nagrajenec (srebrna nagrada za ploščo za štiri osebe) Lovro Miller v družbi direktorja GHU B. Lipovška, G. Goloba in domačih

Peter Lenče in Hubert Stopar

Ženske in pomlad v Starem trgu

Ida Robnik

V Starem trgu pri Slovenj Gradcu je bila v kulturnem domu v soboto, 26. marca 2011, zaključna prireditev marčevskih aktivnosti v počastitev ženskih praznikov dneva žena in materinskega dne.

V okviru programa dela četrtnih skupnosti Stari trg – mesto in Štibuh je bila 12. marca organizirana delavnica izdelovanja aranžmajev iz sena in šib. Izdelke so ženske razstavile na zaključni prireditvi, ki so dopadljivo dopolnjevali bogato obloženo mizo z dobrotami izpod spretnih rok starotrških žensk. Kulturni program so pripravili domači mladi glasbeniki in gostje Klapa brez imena s predstavitev dalmatinskih pesmi. Prireditev je povezovala Hana Krejan Košan in s krajsimi besedili predstavila pomembne zgodovinske dogodke in osebe, ki so prispevali k pridobivanju pravic in veljave žensk v družbi. Predsednica četrtnih skupnosti Tatjana Krejan Košan pa je predstavila letni program dela četrtne skupnosti Stari trg-mesto, ki poleg že znanih vsakoletnih aktivnosti letos vsebuje še obnovo poti na Grad, trenutno je v izdelavi projekt. Po zaključku obnove bi radi na Gradu organizirali zaključno prireditev z družabnim programom, razstavo fotografij "Stari trg skozi čas" ter rimsko gostijo. Želja Starotržanov je tudi, da bi našli datum za svoj dan četrtne skupnosti, na katerega bi se dogajale vsakoletne tradicionalne prireditve.

Zajec iz sena je sprejemal obiskovalke pred vhodom v Kulturni dom Stari trg

Tatjana Krejan Košan je spet presenetila z organizacijo izvirne prireditve

Izdelki iz sena in šib so krasili mizo, obloženo z dobrotami

Po uradnem zaključku proslave se je nadaljevalo druženje ob bogato obloženi mizi

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR

ZM PRIZMA Hibrid
Danes za jutri

Z osebnim zavarovanjem **ZM PRIZMA Hibrid** ste pripravljeni na vse izzive.
Inovativna rešitev **ZM PRIZMA Hibrid** zavarovanje - varčevanje - donos - varnost.

www.ZavarovalnicaMaribor.si • 080 19 20